

ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင်ဆိုင်ရာ အခြေခံလက်စွဲ

ဇော်နိုင်ဦး



မီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇ်ဆိုင်ရာ အခြေခံလက်စွဲ

ဇော်နိုင်ဦး

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း၊ အတွင်းအပြင်အဆင်
စိုးဝင်းငြိမ်း

Open Society Foundation နှင့်

ပျိုးပင်အစီအစဉ်တို့၏ အကူအညီဖြင့် ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်းက
တာဝန်ယူပုံနှိပ်ဖြန့်ချိပါသည်။

မြန်မာသတင်းစာ အယ်ဒီတာများအတွက် ကန့်သတ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြန့်ချိသူ - **YJS** ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်း

အမှတ် ၉၆၊ ၄လွှာ၊ အထက်ပုဇွန်တောင်လမ်း၊

မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း (+၉၅) ၉၄၂၁၁၁၄၆၁၈

yangonjournalismschool@gmail.com

မူပိုင်ခွင့် - ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်း

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

မြန်မာသတင်းမီဒီယာလောကမှာ ရုပ်သံနဲ့ဗီဒီယို သတင်းပေးပို့မှုဟာ အရေးကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်လာ တော့မှာပါ။ ယခုစာအုပ်ဟာ ဒီအပြောင်းအလဲကို တစ်ထောင့်တစ်နေရာက ကူညီဖို့ ကြိုးစားတဲ့ခြေလှမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်သံနဲ့ဗီဒီယို သတင်းစာပညာကို သင်ကြားလိုသူများ အတွက် လေ့လာစရာ လက်စွဲတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်သံသတင်းမီဒီယာလောကကို အစိုးရ အဆက်ဆက်က ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့ပေမယ့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းတွေ လုပ်ခွင့်ရဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ပေါ်ထွက်စပြုလာနေပါတယ်။ အနာဂတ်မှာ ပေါ်ထွက်လာမယ့် ရုပ်သံသတင်းခန်းတွေမှာ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေ အလုပ်လုပ်ကြရမှာပါ။ အချိန်တိုတိုအတွင်းမှာ အရေးပါတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ကြရမယ့် လူငယ်တွေအတွက် ယခုစာအုပ်က အကူအညီဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ယခုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေဖို့အတွက်ထောက်ပံ့ကူညီကြတဲ့ဖျိုးပင်အစီအစဉ်နဲ့ Open Society Foundation တို့ကို ကျေးဇူးအထူးတင်ပါတယ်။

ယခုစာအုပ်ကိုပြုစုရေးသားသူဆရာဇော်နိုင်ဦးနဲ့ အကြံပေးသူများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်းမှတ်တမ်းတင်လို ပါတယ်။ လွတ်လပ်ပြီးအမှီအခိုကင်းတဲ့ ရုပ်သံဗီဒီယိုသတင်းလောကဖြစ်လာဖို့ ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်းက မျှော်လင့်ပါတယ်။

ရဲနိုင်မိုး
ဒါရိုက်တာ
ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်း
၂၆ နိုဝင်ဘာ
၂၀၁၆

မာတိကာ

၁။ ရုပ်သံ သတင်းပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်အသုံးအနှုန်းအခေါ်အဝေါ်များ	၄
၂။ နိဒါန်း	၇
၃။ ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်တစ်ယောက်၏ အခန်းကဏ္ဍ	၁၀
၄။ အခြေခံသတင်းစာပညာ	၁၂
၅။ ကင်မရာ သီအိုရီ အခြေခံ	၁၄
၆။ ကင်မရာရိုက်ချက်အခြေခံနှင့် ဂျာနယ်လစ်ဇင်အခြေခံ ပေါင်းစပ်ခြင်း	၂၈
၇။ ကင်မရာမှတစ်ဆင့် သတင်းစကားပါးခြင်း	၃၅
၈။ ဗီဒီယို သတင်းတစ်ပုဒ်အား စတင်ရိုက်ကူးခြင်း	၄၁
၉။ အင်တာဗျူးပြုလုပ်ခြင်းသီအိုရီ	၄၃
၁၀။ VoxPox and B Roll	၅၈
၁၁။ လူစုလူဝေးနေရာများသို့ သတင်းလိုက်ခြင်း	၆၁
၁၂။ စစ်မက်နဲ့ ပဋိပက္ခခေတ်တွင် သတင်းလိုက်ခြင်း VJ ဗဟုသုတ	၇၂
၁၃။ သတင်းတို တည်းဖြတ်ခြင်း	၈၁
၁၄။ တိုက်ရိုက် ထုတ်လွှင့်သတင်းတင်ပြခြင်း	၉၅
၁၅။ VJ တစ်ဦး၏ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတတ်သည့် အလွဲများ	၉၇

ရုပ်သံ သတင်းပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် အသုံးအနှုန်းအခေါ်အဝေါ်များ

Anchor	-	သတင်းပြောသူ
Angle	-	ရှုထောင့်
Audio	-	အသံလှိုင်း
B Roll	-	သတင်းအတွက် လိုအပ်မည့် ရုပ်များရိုက်ကူးခြင်း
Background	-	နောက်ခံ
Blur	-	မှုန်ဝါးအောင် ပြုလုပ်ထားမှု
Citizen VJ	-	နိုင်ငံသား အပျော်တမ်းဗီဒီယို သတင်းထောက်
Coaching	-	ချဉ်းကပ်တိုင်ပင်ခြင်း
Close Up Shot	-	အနီးကပ်ရိုက်ချက်
CutAway	-	ကြားခံရိုက်ချက်
Cut Change	-	ရုပ်အကူးအပြောင်း
Character	-	ဇာတ်ကောင်
Camera Setting	-	လိုချင်သော ရုပ်၊ အသံ အရည်အသွေးအတွက် ပြင်ဆင်ထားသည့် ကင်မရာနည်းပညာ
Camera Frame	-	ကင်မရာဘောင်
Cue List	-	သတင်းကြေညာရန် သတင်းများ အစဉ်လိုက် တန်းစီမှု
Camera Head & Below Frame	-	ကင်မရာ အပေါ်ဘောင်နဲ့ အောက်ဘောင် အချိုး
Door Stop Interview	-	လျှောက်လမ်းပေါ်တွင် အရေးပေါ်အင်တာဗျူးခြင်း
Edit	-	တည်းဖြတ်သည်
Eye Level	-	မျက်လုံးနှင့် တစ်တန်းတည်း
Focus	-	ရည်ညွှန်းသည့် အရာဝတ္ထုအား ကင်မရာရိုက်ကွင်းအတွင်း ပြတ်သားစွာ ရိုက်ကူးခြင်း

Jump Cut	-	ခုန်ကျော်ရုပ်များ (အစီအစဉ်မကျဘဲရုပ်များ ကျော်လွှားခြင်း)
Kill your Darling	-	ချစ်ရသူကိုသတ်ပစ်ခြင်း - မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်တည်းဖြတ်ခြင်း အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အကောင်းဆုံး ရုပ်များကို အခြေအနေအရ မသုံးဘဲ ချန်ထားခဲ့ခြင်း
Lower Third tittle	-	နာမည်၊ ရာထူးတို့ကို ဖော်ပြသည့် စာတန်းထိုး
Medium Shot		
Middle Shot-Mid Shot	-	အလယ်အလတ်မြင်ကွင်းရိုက်ချက်
Media Fixer	-	ဗီဒီယာလမ်းညွှန်
Online TV	-	အင်တာနက် တီဗီဝက်ဘ်ဆိုဒ်
One-Third Frame	-	သုံးချိုး၊ တစ်ချိုးကင်မရာ အချိန်အခ
On the record	-	သတင်းအတွက်ပြောဆိုမှုကို နှစ်ဦးသဘောတူအသံဖမ်းခြင်း
Off the record	-	သတင်းအတွက် မဟုတ်ဘဲ အလွတ်တန်း ပြောဆိုမှု
Presenter	-	သတင်းတင်ဆက်သူ
Pan Shot	-	အလျားလိုက် ရွေ့လျားရိုက်ချက်
PTC- Piece to Camera	-	ကင်မရာမှတစ်ဆင့် သတင်းစကားပါးခြင်း
Package	-	သတင်းတစ်ပုဒ် အစဆုံး
Recording	-	အသံဖမ်းခြင်း
Referring	-	ကိုးကားမှု
Repeated Referring	-	ထပ်ကာထပ်ကာ ကိုးကားမှု
Subject	-	အဓိကထားရိုက်ကူးသည့် လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အရာဝတ္ထု
Sequence	-	အစဉ်လိုက် ရိုက်ချက်
Space	-	နေရာလွတ်
Sub-Tittle	-	စာတန်းထိုး
Sign Off	-	တီဗီသတင်းဌာနရဲ့အမည်၊ ကိုယ့်နာမည်ဖြင့် အဆုံးသတ်ခြင်း
Street Interview	-	လမ်းပေါ်အင်တာဗျူး
Short List	-	အတိုချုံးဖော်ပြသည့် ဗီဒီယိုရုပ်များစာရင်း
Stick Mic	-	သတင်းဌာန အမှတ်တံဆိပ်ပါ မိုက်ကရိုဖုန်း

Tripod	-	ကင်မရာတပ်ဆင်သော သုံးချောင်းထောက်စင်
Tittle	-	ခေါင်းစဉ်
Tilt Shot	-	အထက်မှအောက် သို့မဟုတ် အောက်မှအထက် ရွေ့လျားရိုက်ချက်
Transcript	-	စာအဖြစ် ပြန်လည်ချရေးခြင်း
Tracking Shot	-	လမ်းသွားရင်း ရှေ့က သွားလမ်းကို ဗီဒီယိုရိုက်ကူးခြင်း
Update News	-	သတင်းဦး
Video Journalism	-	ဗီဒီယိုသတင်းပညာရပ်
VJ- Video Journalist	-	ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်
Voiceover	-	ရုပ်သံသတင်းအတွက် နောက်ခံသတင်းပြောကြားမှု
Vox Pox	-	သတင်းအတွက် အများပြည်သူအမြင်များကို မေးမြန်းခြင်း
Wide Shot	-	မြင်ကွင်းကျယ်ရိုက်ချက်
Water Level	-	ရေချိန်
Wireless Mic	-	ကြိုးမဲ့မိုက်ကရိုဖုန်း
Zoom	-	ကင်မရာ အဝင်၊ အထွက်ရိုက်ချက်

နိဒါန်း

ဝီဒီယို သတင်းထောက်တွေအတွက် လေ့လာစရာ ဝီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင် အခြေခံစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ဖို့ စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ Yangon Journalism School (YJS) ကျောင်းကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ထို့အတူ စာအုပ်တွင် ပါဝင်သင့်သည့် အခန်းကဏ္ဍများကို အကြံပေးပေးခဲ့တဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံ NHK သတင်းဌာန-ရန်ကုန်ရုံးခွဲမှ ကိုသီဟနှင့် ဓာတ်ပုံများ ပံ့ပိုးပေးသော ကိုလင်းဘိုဘိုနှင့် ကိုဟိန်းလတ်တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း အထူးအလေးပေးပြောလိုပါတယ်။

ဝီဒီယို ဂျာနယ်လစ်ဇင် (Video Journalism) ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်း ဘယ်အချိန် ဘယ်နေရာက စတင်ပေါက်ဖွားလာတယ်ဆိုတာ သေချာမသိပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ၂၀၀၇ ရွှေ့ပြောင်းတော်လှန်ရေး ကာလကစပြီး လူပြောများလာတာဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်တွင်းမှာ Video Journalist (သို့) VJ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းကို တွင်တွင် ကျယ်ကျယ်သုံးလာတာကတော့ Democratic Voice of Burma-DVB ရိုက်ကူးတဲ့ Burma VJ ဇာတ်ကားကြောင့် ဆိုရင်လည်း မမှားပါဘူး။ ၂၀၀၇ လူထုလှုပ်ရှားမှုအပေါ် စစ်အစိုးရရဲ့ အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှုတွေကို DVB ရဲ့ လျှို့ဝှက်ဝီဒီယိုဂျာနယ်လစ်တွေက စွန့်စွန့်စားစား ရိုက်ကူးထားတဲ့သတင်း တွေကို သရုပ်ဆောင်အဖြစ် VJ တစ်ယောက်နဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီး ရိုက်ကူးထားတဲ့ ဇာတ်ကားဟာ VJ တစ်ဦးရဲ့ စွမ်းပကားကို စတင်မိတ်ဆက် ပေးလိုက်သလို ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီကစပြီး ဝီဒီယိုဂျာနယ်လစ် VJ တွေ မြန်မာပြည်မှာ အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာသလို သတင်းဌာန အများစုဟာလဲ VJ တွေကို သီးသန့် ခန့်အပ်ပြီး Online TV တွေအတွက် အလုပ်လုပ်စေပါတော့တယ်။ ၂၀၁၀ အစိုးရသစ် တက်လာပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့ မြန်မာ့သတင်းလောကမှာ VJ တွေ အများအပြား ထွက်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒီတော့ ငွေ အလုပ်နဲ့ VJ အသိုင်းအဝိုင်း တဖြည်းဖြည်း ကြီးမားလာပါတယ်။

ဘာကြောင့် ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ဝီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင်ဟာ အရေးပါတဲ့ ကဏ္ဍတစ်ခု အဖြစ် ထွန်းကားလာ သလဲဆိုတော့ ၂၀၀၇၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ကာလတွေက နိုင်ငံရဲ့ အရေးတကြီး ဖြစ်စဉ်တွေကို မှတ်တမ်းတင်ရာမှာ ဝီဒီယိုမှတ်တမ်းက မျက်မြင်သက်သေ ဖြစ်ခဲ့လို့ပါ။ ၂၀၀၇ ရွှေ့ပြောင်း တော်လှန်ရေးအပေါ် စစ်အစိုးရရဲ့ ပြင်းထန်စွာ ဖြိုခွင်းမှု၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ် မှန်တိုင်းရဲ့ ဖျက်အားကြီးမားမှုနဲ့ အစိုးရရဲ့ မျက်ကွယ်ပြုမှုတွေကို ငြင်းမရအောင် ဝီဒီယို ဂျာနယ်လစ်တွေက မှတ်တမ်းပြုနိုင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းဌာနတွေအတွက် သီးသန့် VJ တွေရှိသလို မိမိနေရပ်က သတင်းဖြစ်စဉ်တွေကို ကိုယ်တိုင်ရိုက်ပြီး မီဒီယာဌာနတွေကိုပေးပို့တဲ့ Citizen VJ တွေလည်း ထွက်ပေါ်လာပါတယ်။ အခုဆိုရင် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှာ လခစား VJ တွေနဲ့ VJ တွေ အတော်

များလာပါတယ်။ ဒီတော့ Video Journalism ဟာလည်း စတင်ပေါက်ဖွားလာပါတော့တယ်။

နိုင်ငံတကာ ဖြစ်စဉ်တွေရဲ့ မှတ်တမ်းတွေကို ပြန်ကြည့်ရင်လည်း တီဗီသတင်းတွေက အခုချိန်ထိ အရေးပါနေတုန်းပါပဲ။ သမိုင်းရဲ့ မျက်မြင်သက်သေဟာ ဗီဒီယိုမှတ်တမ်းတစ်ခု ဆိုတာ ငြင်းမရပါဘူး။

ဒီတော့ Video Journalism ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေရှိလာပါတယ်။ Video Journalism တစ်ယောက်ရဲ့ အလုပ်ကတော့ ကင်မရာမင်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ သာမက သတင်းထောက်တစ်ယောက်အနေနဲ့ပါ ပူးတွဲလုပ်ဆောင်ရတာဖြစ်ပါတယ်။ အများစုက ကိုယ်တိုင်တောင်သတင်းတည်းဖြတ် (Edit) လုပ်ရပါတယ်။ Video Journalism ဆိုတော့ ဗီဒီယိုကင်မရာရိုက်ကူးမှုကိုလည်း တာဝန်ယူရသလို Journalist ဆိုပြန်တော့ သတင်းတင်ပြမှုပိုင်းကိုလည်း တာဝန်ယူရတာဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် တာဝန်ပိုကြီးလာပါတယ်။ ဒီတော့ ဗီဒီယိုကင်မရာရဲ့ အခြေခံသီအိုရီပိုင်း၊ သတင်းပိုင်းတင်ပြမှုနဲ့ ကျင့်ဝတ်တွေသိဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။ ကဏ္ဍနှစ်ခုပေါင်းလိုက်တဲ့အခါမှာတော့ Video Journalism ဆိုတဲ့ လေ့လာမှု တစ်ခု ပေါက်ဖွားလာပါတယ်။

ယခု အခြေခံ Video Journalism Guideline စာအုပ်ထွက်ခင်အချိန်အထိ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင်ကို လေ့လာစရာမရှိပါဘူး။ သတင်းစာ သတင်းထောက်တွေအတွက် ယခင်ကတည်းက သတင်းထောက်ပညာ လေ့လာ စရာနေရာနဲ့ သင်တန်းအချို့ ရှိခဲ့ပေမယ့် ယခုသတင်းဦးစားပေး တီဗီရုပ်သံလိုင်းအချို့ပေါ်လာသည့်တိုင် VJ သင်တန်း မရှိသေး တာသတိထားမိပါတယ်။ သတင်းဌာနကြီးတွေက နိုင်ငံခြားသား သင်တန်းဆရာတွေကို ငှားရမ်းပြီး VJ သင်တန်းတွေပေးနိုင်ပေမယ့် အချို့သော သတင်းဌာနလေးတွေကတော့ အဆင်ပြေသလို လုပ်ကိုင်နေရတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံခြားသား သင်တန်းဆရာ အများစုဟာ ကင်မရာပိုင်းနဲ့ဂျာနယ်လစ်ဇင်ပိုင်းကို သီးခြားစီသာ သင်ကြားတတ်လေ့ရှိပြီးကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးပေါင်းထားတဲ့ Video Journalism ကို သင်ကြားတာရှားပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း Video Journalism သင်တန်းဆိုတာ မရှိသလောက်ရှားတာ သတိထားမိပါတယ်။ ဒီတော့ Video Journalism ကို အစပြုဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။ တချို့မီဒီယာဌာနတွေက Video Journalism ဆိုတာ သင်ယူဖို့ မလိုဘူးလို့ ခံယူထားကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ သတင်းထောက် အတွေ့အကြုံရှိရုံနဲ့ ကင်မရာပေးပြီး VJ ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆ ရှိနေတာကို လေ့လာမိပါတယ်။ လေ့လာမိသလောက် VJ တစ်ဦးရဲ့ အဓိက လုပ်ဆောင်ချက်ဟာ သတင်းဖြစ်စဉ်ဆိုတဲ့ သတ်မှတ်မှုကြောင့် သတင်းဌာနအများစုဟာ အရေးပါတဲ့ ကင်မရာ သဘောတရားတွေကို သတိမေ့တတ်ကြပါတယ်။ ဆိုလိုတာက တီဗီ သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ သတင်းဖြစ်စဉ်တင်မက ကင်မရာရိုက်ချက်၊ အသံစနစ်၊ တင်ပြမှုတွေအပေါ် မှာလည်း ကောင်းစွာ အခြေခံလို့ဖြစ်ပါတယ်။

Video Journalism ကိုပြန်လည်မျှဝေတာဟာ ပညာရှင်တစ်ယောက်လို တက်ကျွမ်းလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ VJ တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပသင်တန်းတွေက လေ့လာခဲ့တာတွေ၊ နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနတွေနဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ နိုင်ငံခြား တီဗီ သတင်းဌာနကြီးတစ်ခုမှာ ပရိဖက်ရှင်နယ်

တစ်ယောက်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ လေ့လာမိတဲ့ သီအိုရီနဲ့ လက်ရှိလုပ်နေတဲ့ လက်တွေ့ပေါင်းစပ်မှုတွေကို စေတနာသက်သက်နဲ့ ပြန်လည်မျှဝေချင်လို့ဖြစ်ပါတယ်။ အထက်မှာ ဖော်ပြသခဲ့သလို VJ တစ်ယောက်အဖြစ် စတင်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုလိုသူ သို့မဟုတ် စိတ်ဝင်စားသူတွေအတွက် ယခုအချိန်ထိ အလွယ်တကူလေ့လာစရာမရှိလို့ ယခုစာအုပ်ကိုရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက သူများကို ပြန်မျှဝေတဲ့အခါ ဆင့်ကာဆင့်ကာ လေ့လာဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့ စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာမှု လုပ်ချင်လို့လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဖွင့်မှာ Video Journalist-VJ လို့ပြောပေမယ့် တကယ်တမ်းတော့ ဝီဒီ သတင်းထောက်တွေနဲ့ သတင်းကင်မရာမင်းတွေအားလုံးကို ရည်ရွယ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်တစ်ယောက်၏ အခန်းကဏ္ဍ

"စာသတင်းကို ငြင်းဆန်ဖို့
 လွယ်ပေမယ့်
 ဗီဒီယိုရုပ်တစ်ရုပ်ကို
 ငြင်းပယ်လို့
 လုံးဝမရနိုင်ပါဘူး။"

သတင်းစာဆရာတစ်ဦးဟာ သတင်းကို စာဖြင့်သရုပ်ပေါ်အောင် ရေးသားသလို VJ တစ်ဦးကလည်း သတင်းတစ်ပိုဒ်ကို ရုပ်နဲ့ဖန်တီးရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ VJ တစ်ဦး အတွက် ရုပ်တစ်ရုပ်ဟာသတင်း အတွက် သေရေးရှင်ရေးတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် ဆိုတော့ စာသတင်းကို ငြင်းဆန်ဖို့ လွယ်ပေမယ့် ဗီဒီယိုရုပ်တစ်ရုပ်ကို ငြင်းပယ်လို့ လုံးဝ မရနိုင်ပါဘူး။ ထိုအတူ အဆိုပါရုပ်ကို ရိုက်ကူးမှုကအစ သီအိုရီလိုအပ်သလို အတွေ့အကြုံ လည်း လိုအပ်တာကြောင့် ရိုက်ကူးထားတဲ့ရုပ် ဘယ်လောက် အရေးကြီးနေပါစေ အဆိုပါ ပညာရပ်နှစ်ခုမပါရင် အလေးထားမှု လျော့သွားနိုင်ပါတယ်။ ထို့အတူ ကိုယ်ရိုက်ခဲ့တဲ့ ရုပ်တစ်ရုပ်ဟာ သမိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် မုန်တိုင်းရဲ့ အဖျက်စွမ်းအားကြီးမားမှု၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ ရုပ်များဟာ သမိုင်းဝင် ရုပ်တွေဖြစ်သွားပြီး အနာဂတ်မှာ ထိန်းသိမ်းရမယ့် အရေးပါတဲ့ ရုပ်တွေဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့

၂၀၀၈ ခုနှစ်က မုန်တိုင်းသတင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သတင်းစာ စာတစ်ပုဒ်ကို အခုချိန်မှာ ဘယ်မှာရှာရမှန်း မသိတော့ပါဘူး။ ဗီဒီယိုရုပ်ကိုတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က ထိန်းသိမ်းတတ်သလို အခြားသူကလည်း ထိန်းသိမ်းတတ်ပါတယ်။ သတင်းစာကတော့ ဖတ်ပြီးပစ်ထားတတ်တဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ဒါဟာ အမှန်တရားပါ။ ဆိုလိုရင်းကဗီဒီယိုရုပ် သို့မဟုတ် တီဗီသတင်းတစ်ပုဒ်ဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

ဗီဒီယို ရုပ်တစ်ရုပ်ဟာ ဓာတ်ပုံရုပ်တစ်ရုပ်ထက်လည်း အရေးပါပါတယ်။ ဓာတ်ပုံရုပ် တစ်ရုပ်ကို ရိုက်ပြီးမှ ပြုပြင်လို့ရသလို နည်းပညာအကူအညီနဲ့လည်း ထပ်ပေါင်းဖြည့်စွက်လို့ရပါတယ်။ ဗီဒီယိုရုပ်တစ်ရုပ်ကတော့ စတင်ရိုက်တည်းက အသင့်ပြသနိုင်ဖို့ ရိုက်ကူးရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကင်မရာမင်းရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှု၊ သီအိုရီနဲ့ကင်မရာနည်းပညာ တတ်ကျွမ်းမှုတွေကို မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါတယ်။ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံအပေါ် အငြင်းပွားမှုတွေ မကြာခဏ တွေ့ရပေမယ့် ဗီဒီယိုရုပ်တစ်ခုအပေါ် အငြင်းပွားတာ တွေ့ရဖို့အလွန်ရှားပါတယ်။ ထို့အတူ ဓာတ်ပုံဟာ ရုပ်သက်သက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗီဒီယိုရုပ်တစ်ရုပ်ဟာ ရုပ်တင်မက အဆိုပါရုပ်ကို သက်သေတည် ပံ့ပိုးမယ့် အသံလည်းပါတာကြောင့် ဗီဒီယိုတစ်ရုပ်ဟာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ လိုအရေးကြီးတဲ့ရုပ်ကိုကောင်းမွန်စွာတင်ပြနိုင်မှုက ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိ မြန်မာပြည်မှာ ရုပ်သံလိုင်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာပြီဖြစ်တဲ့အတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများလည်း များပြားလာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုချိန်ထိ ဗီဒီယိုသတင်းပညာရပ် လေ့လာစရာ နေရာမရှိသလောက် ရှားပါးနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဗီဒီယိုသတင်းပညာရပ်ဟာ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း တစ်ခုအတွက်သာမက မိသားစုတစ်သက်သာ ရပ်တည်ရေးအတွက်ပါ အထောက်အကူပြုပါတယ်။ အခြေခံပညာရပ်မှထပ်ဆင့်ပွား လေ့လာပါက မှတ်တမ်းရုပ်ရှင် ရိုက်ကူးရေးပညာ၊ ထိုမှတစ်ဆင့်ရုပ်ရှင် ကားကြီးများရိုက်ကူးရေးအတတ်ပညာထိ ဆင့်ပွားယူနိုင်တဲ့ ပညာရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဝင်ငွေအရသော်လည်း မက်လုံးကောင်းတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်အတွက် လေ့လာစရာတွေ အများအပြားရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းတို သတင်းလိုက်ခြင်းအခြေခံသဘောတရားကို ပိုင်နိုင်တယ်ဆိုရုံနဲ့တင် ပရိဖက်ရှင်နယ် တစ်ယောက်အဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗီဒီယိုဂျာနယ်လစ်ဇင်အခြေခံစာအုပ်က ပရိ ဖက်ရှင်နယ်ဖြစ်လိုသူတွေအတွက် အခြေခံကောင်း မျှဝေနိုင်လိမ့်မယ်လို့မျှော်လင့်ပါတယ်။

အခြေခံသတင်းစာပညာ

"ဗီဒီယို သတင်းထောက်က
ဘ(၆) လုံးကို
ကင်မရာရိုက်ချက်တွေနဲ့
သရုပ်ဖော်ပါတယ်။"

အခြေခံသတင်းစာပညာကို သီးသန့်လေ့လာဖို့တောင် အချိန်များစွာယူရသလို အတွေ့အကြုံ ရဖို့လည်း သတင်းပေါင်းများစွာ ရေးဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်မှာ ကင်မရာသီအိုရီနဲ့ တွဲဖက်ဖို့ အခြေခံ အကျဆုံး အချက်တွေကိုပဲ ထုတ်နှုတ်တင်ပြပါမယ်။

သတင်းတစ်ပုဒ်ကို အခြေခံအားဖြင့် ဘ ၆ လုံးနဲ့ အစပြုပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လို 5W နှင့် 1 H လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဆိုပါ ဘ ၆ လုံးဟာ သတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် အသက် သွေးကြော ဖြစ်သလို သတင်းမှ ဖြန့်ထွက်တဲ့ သတင်းဆောင်းပါးအထိ အဓိက အခြေခံ ဖြစ်နေပါတယ်။ သတင်းဖြစ်စဉ်ချင်းတူသော်ငြားလည်း အဆိုပါ ဘ ၆ လုံး တင်ပြပုံပေါ်မူတည်ပြီး သတင်းစာဆရာ တစ်ယောက်ရဲ့ စွမ်းရည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါတယ်။ ထို့အတူပဲ ဗီဒီယို သတင်းတစ်ပုဒ်မှာလည်း သတင်းဖြစ်စဉ် တူနေသော်ငြား ဘ ၆ လုံးကို ကင်မရာရိုက်ချက် သီအိုရီတွေနဲ့ ဘယ်လို တင်ပြလဲဆိုတာက တခြား

သူတွေနဲ့ မတူညီတဲ့ အရည်အသွေးတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ကင်မရာရိုက်ချက် သီအိုရီဘယ်လောက်ပဲ ပိုင်နိုင်ပါစေ ဗီဒီယိုသတင်းထောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘာ ၆ လုံးကို အမြဲ သတိကပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ရိုက်ခွဲတဲ့ ရုပ်တစ်ရုပ်ချင်းစီတိုင်းဟာ အဓိပ္ပာယ်ကိုယ်စီရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

What (ဘာဖြစ်တာလဲ)

Why (ဘာကြောင့်ဖြစ်တာလဲ)

How (ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ)

Who (ဘယ်သူတွေပါဝင်တာလဲ)

Where (ဘယ်နေရာမှာဖြစ်တာလဲ)

When (ဘယ်အချိန်မှာဖြစ်တာလဲ)

သတင်းတိုတစ်ပုဒ်ကို အထက်ပါ ဘာ ၆ လုံးနဲ့ အခြေတည်ပါတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ် ဘာ ကို တင်ပြမယ်၊ ဘယ် ဘာနဲ့ သတင်းကို စတင် ဖွင့်လှစ်မယ်စတဲ့ သတင်းတင်ပြမှုတွေ ကိုတော့ အတွေ့အကြုံများဆီက လေ့လာရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ ဒီစာအုပ်ရဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တဲ့ဗီဒီယိုသတင်းတည်ဆောက်ပုံမှာ အထက်ပါ ဘာ ၆ လုံး မဖြစ်မနေပါတယ်ဆိုတာသတိပေးချင်တာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းစာသတင်းထောက်က ဘာ ၆ လုံးကို အရေးအသားနဲ့ ဖော်ညွှန်းပါတယ်။ဗီဒီယို သတင်းထောက်က အထက်ပါ ဘာ ၆ လုံးကို ကင်မရာရိုက်ချက်တွေနဲ့ သရုပ်ဖော်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗီဒီယိုသတင်းထောက် သို့မဟုတ် ဗီဒီယို သတင်းကင်မရာမင်းဟာ အထက်ပါ ဘာ ၆ လုံး ကို စွဲမြဲစွာ မှတ်သားပြီး ကင်မရာသီအိုရီကို ပုံဖော်ဖို့ မဖြစ်မနေလိုအပ်ပါတယ်။

ကင်မရာ သီအိုရီ အခြေခံ

"သတင်းတစ်ပုဒ်အတွက်
အဓိက လိုအပ်ချက်ကတော့
အခြေခံရိုက်ချက်များကို ကောင်းစွာ
တင်ပြနိုင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။"

ကင်မရာအခြေခံသီအိုရီမှာ အခြေခံအားဖြင့် ရိုက်ချက်အမျိုးအစားများကို ကွဲပြားစွာ နားလည်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အခြေခံရိုက်ချက်များကို ပုံစံကွဲပြားစွာ ကောင်းကောင်း မွန်မွန် သုံးနိုင်ပြီဆိုရင် သတင်းတစ်ပို်ပြုလုပ်ဖို့အတွက် အတော်လှလောက်နေပါပြီ။ ရိုက်ချက်တွေကို ဆန်းသစ်အောင် ဘယ်လောက်ပဲ တီထွင်နိုင်ပါစေ သတင်းတစ်ပို်အတွက် အက လိုအပ်ချက်ကတော့ အခြေခံရိုက်ချက်များကို ကောင်းစွာ တင်ပြနိုင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံ ရိုက်ချက်များကို ပိုင်နိုင်ဖို့အတွက်တင် အတွေ့အကြုံများစွာလိုအပ်သလိုအချိန်ပြည့် မိမိရိုက်ချက်အပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်နေဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကင်မရာသီအိုရီ အခြေခံကို ကောင်းစွာနားလည်အောင် လေ့လာဖို့ တိုက်တွန်းပါရစေ။

ဗီဒီယို သတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် အခြေခံရိုက်ချက်များကို သရုပ်ခွဲကြည့်ခြင်း

- ၁။ Wide Shot (မြင်ကွင်းကျယ်ရိုက်ချက်)
- ၂။ Medium Shot သို့မဟုတ် Middle Shot (Mid Shot)
(မြင်ကွင်း အလယ်အလတ်ရိုက်ချက်)
- ၃။ Close up shot (အနီးကပ်ရိုက်ချက်)
- ၄။ Sequence (အထက်ပါ ရိုက်ချက်သုံးခုလုံးကို အစဉ်လိုက်ရိုက်ချက်များ)
- ၅။ Pan Shot ESifh Tilt shot (အလျားလိုက်ရိုက်ချက်နှင့် အပေါ်အောက်ရိုက်ချက်)
- ၆။ Zoom Shot (In or Out) (ကင်မရာအဝင်၊ အထွက်ရိုက်ချက်)

Wide Shot

Wide Shot ကို ရိုက်ကူးရာမှာ ရည်ရွယ်ချက် နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အတွေ့အကြုံရှိ သတင်းကင်မရာမင်းတွေရဲ့ သုံးသပ်ချက်ပေါ်မူတည်ပြီး ရည်ရွယ်ချက်နှစ်မျိုးလို့ ဆိုလိုရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၁) ထုထည်ကြီးမားမှုကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ပြသလိုတဲ့ဖြစ်စဉ် သို့မဟုတ် သတင်းရပ်ဝန်းဟာ ဘယ်လောက်ကြီးမားလဲဆိုတာ ပြသဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အောက်ပါ Wide Shot ပုံဟာ သတင်းဖြစ်စဉ် ဘယ်လောက် ကြီးမားလဲဆိုတာ ရှင်းလင်းစွာပြသပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

ရေကြီးမှုအတိုင်းအတာကို ချက်ချင်းသိမြင်နိုင်တဲ့ Wide Shot

(၂) နေရာဒေသကို ဖော်ပြလိုခြင်းပါ။ မြင်ကွင်းကျယ်ရိုက်ချက်ဖြစ်တဲ့အတွက် နေရာဒေသကို ဖော်ပြတဲ့ အမှတ်အသားတွေပါဖို့ လိုပါတယ်။ ပြီးတော့ ရည်ညွှန်းတဲ့ သတင်းဖြစ်စဉ်ဟာ ဘယ်နေရာဒေသ လဲဆိုတာ မငြင်းနိုင်လောက်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ရိုက်တယ်လို့ပဲသတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ အောက်ပါ သတင်းဟာ ရန်ကုန်မြို့မှာ နိုင်ငံခြား နာမည်ကြီးကားတွေ အဝယ်များလာတဲ့သတင်းပါ။ လမ်းဆုံ Wide Shot ဟာ အဓိက ရည်ညွှန်းရုပ် ဘယ်မှာရှိသလဲ ဆိုတာကို ဖော်ပြဖို့အတွက် Wide နဲ့ ဧရိယာကို ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပုံမှာ ထင်ရှားတဲ့ အမှတ်အသားမပါပေမယ့် ကိုယ်ပြုချင်တဲ့ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့တွဲပြီး ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။



Wide Shot ထဲမှာ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို သိသာစွာ မမြင်ရသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ရည်ညွှန်းရုပ် တည်နေရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပြသပါတယ်။

Middle Shot

ဒီရိုက်ချက်ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က အကြောင်းအရာကို ပိုပြီး ခိုင်မာစေဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ရည်ညွှန်းရုပ်ရဲ့ အနီးစပ်ဆုံးပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖော်ပြပါတယ်။ အောက်ပါပုံမှာ ရည်ညွှန်းရုပ်က ကားကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်ပါ။ ဒီဆိုင်းဘုတ်ဟာ ဘယ်နေရာမှာ ရှိလဲ။ အနီးစပ်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘာတွေရှိလဲဆိုတာကို ဖော်ပြပါတယ်။ ကားဆိုင်းဘုတ်ဟာ အခြား ကြော်ငြာတွေနဲ့အတူ လမ်းဆုံလမ်းခွကွေ့မှာ ခန့်ညားစွာရှိနေတာကို ဖော်ပြချင်တာဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot



Middle Shot မှာတော့ ရည်ညွှန်းရှုပ်ကို မြင်နေအောင် ပြုဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

Closeup Shot

ဒီရိုက်ချက်ကတော့ အဓိကရည်ညွှန်းရှုပ်ကို အဓိကထားရိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ နာမည်ကြီး ကားကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်ကို သိသာစွာပြတဲ့ ရည်ညွှန်းရှုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ရိုက်တဲ့ ရည်ညွှန်း ရှုပ်ကို ဖော်ပြရမှာ တစ်ခုတည်း ရိုက်ပြလို့မရပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ ကိုယ့်ရည်ညွှန်းရှုပ်ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပူးတွဲဖော်ပြမှသာ ရုပ်တစ်ရုပ်ဟာ အဓိပ္ပာယ်ရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း Close Up ရုပ် တစ်ရုပ်အတွက် အနည်းဆုံး Wide Shot သို့မဟုတ် Mid Shot တစ်ခုရနဲ့တော့ ပူးတွဲဖော်ပြသင့်ပါတယ်။ အောက်ပါ ကားဆိုင်းဘုတ်ကို တစ်ခုတည်း သီးသန့်ရိုက်မယ်ဆို နေရာဒေသကို မသိနိုင်သလို ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း မမြင်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရည်ညွှန်းရှုပ်တစ်ခုကိုဖော်ပြချင်တယ်ဆို ပံ့ပိုးနိုင်မယ့် အခြားရိုက်ချက်တစ်ခုလည်း အနည်းဆုံး လိုအပ်ပါတယ်။

တစ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot



Closeup Shot မှာ ရည်ညွှန်းရှုပ်ကို ထင်ရှားစွာ ပြရပါလိမ့်မယ်။

တစ်ခါတလေမှာ Wide shot ? Mid Shot ? Close Up သုံးခုလုံး ပူးတွဲဖော်ပြဖို့ အချိန်နဲ့နေရာ အကန့်အသတ်ရှိတတ်တာကြောင့် အနည်းဆုံး ရိုက်ချက်နှစ်ခုလောက်တော့ သုံးကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကင်မရာမင်းကတော့ အစဉ်လိုက်ရိုက်ချက် (Sequence) တစ်စုံ ဖြစ်အောင် ရိုက်ချက်သုံးခုလုံးကို ရိုက်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ တည်းဖြတ်တဲ့ အခါ သတင်းပေါ်မူတည်ပြီး ဘယ်ရုပ်ကို သုံးမလဲဆိုတာဆုံးဖြတ်ရတဲ့အတွက် ရိုက်ချက် သုံးခုလုံးရှိနေတာ ပိုကောင်းပါတယ်။



Wide Shot ? Mid Shot ? Close Up အတွက် ကင်မရာရှုထောင့်ကို တည်နေရာ တစ်ခုတည်းက ရည်ညွှန်းရုပ်ကို မသွေဖည်အောင်ရိုက်ထားတဲ့ အစဉ်လိုက် ရိုက်ချက်တစ်စုံ။

နောက်ထပ် ဥပမာ-တစ်ခုအနေနဲ့ Sequence တစ်စုံဖြစ်တဲ့ Wide ? Mid ? Close up Shot တွေကို တင်ပြပါမယ်။ သတင်းဖြစ်စဉ်က မင်္ဂလာဈေးမီးလောင်မှုဖြစ်ပွားတဲ့ သတင်းပါ။



ဓာတ်ပုံ - ဟိန်းလတ်အောင်

Wide Shot ဟာ မီးလောင်မှု ဖြစ်စဉ်ရဲ့ တည်နေရာကို ဖော်ပြသလို ထုထည် ကြီးမားမှုကိုလည်း ဖော်ပြပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဟိန်းလတ်အောင်

Wide Shot ရိုက်တဲ့ တည်နေရာအတိုင်း ရှုထောင့် တူညီသောဘက်မှ Mid Shot ကို ရိုက်ပါတယ်။ Mid Shot မှာ မီးလောင်မှုဖြစ်စဉ်ရဲ့ အနီးစပ်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖော်ပြပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဟိန်းလတ်အောင်

Closeup Shot ဟာ အဓိကဖြစ်စဉ် မီးလောင်မှု အဟုန်ကိုဖော်ပြပါတယ်။ နောက်ထပ် အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးက အခြားတည်နေရာကို ပြောင်းပြီး ရိုက်ချက်ပြောင်းလဲခြင်း (Cut Change) လုပ်တဲ့အခါမှာ ခုန်ကျော်ရိုက်ချက် (Jump Cut) မဖြစ်အောင် Closeup Shot ကို သုံးပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဟိန်းလတ်အောင်

Closeup Shot က မီးတောက်ဟာ ကင်မရာ တည်နေရာ ပြောင်းရိုက်တဲ့ Wide Shot ကို ပြောင်းဖို့ ကြားခံပါတယ်။ သတိထားမိစေဖို့က Closeup Shot ကမီးတောက်ဟာ ပြောင်းလဲလိုက်တဲ့ ရိုက်ချက်မှာလည်း ပါဝင်နေဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ရည်ညွှန်းရုပ် မပြောင်းလဲဘဲ တည်နေရာပြောင်းလဲသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစဉ်လိုက်ရိုက်ချက် (Sequence-Closeup-Midshot-Wideshot)

TV သတင်းကင်မရာမင်းအတွက် ဘယ်လို အခြေအနေရောက်ပါစေ အတတ်နိုင်ဆုံး ကင်မရာ အစဉ်လိုက်ရိုက်ချက် (Sequence) ကို မပါအမဖြစ် ရိုက်ပါ။

Wideshot ဆိုတာ အခြေအနေတစ်ရပ်နှင့် တည်နေရာကိုဖော်ပြပါတယ်။

Mid shot - ဆိုတာ သတင်းရဲ့ ပါဝင်သူ (characters) တွေကို ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။ Wide shot က မြင်ကွင်းကျယ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အခြေအနေတစ်ရပ်ကိုပဲ ပြသနိုင်ပြီး ဘယ်သူ ပါဝင်တယ်၊ ဘာတွေပါဝင်တယ်ဆိုတာ ရှင်းလင်းစွာ မမြင်ရပါဘူး။ ဒါကြောင့် Mid shot လိုအပ်တယ်။ Mid shot က အခြေအနေတစ်ရပ်နဲ့ ပါဝင်သူတွေကို ကြားခံချိတ်ဆက်ပေးတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ- ညဘက် ရန်ကုန်မြို့ တိုက်ခန်းတွေ မီးလင်းနေတာ Wide shot ပြတယ်။ ပြီးတော့ နယူးဂျော့မြို့က တိုက်ခန်း တစ်ခန်း ပြတင်းပေါက် မီးလင်းနေတာကို Close up က စပြတယ်။ ဒါဆိုရင် တိုက်ခန်းက ရန်ကုန်မြို့ထဲရောက်နေသလို ထင်ယောင်ထင်မှားလုပ်လို့ ရပါတယ်။

ဥပမာ- ဆူးလေ ဆန္ဒပြပွဲကို Wide shot ရိုက်ပြပြီး ဘန်ကောက်ဆန္ဒပြပွဲက လူတွေရဲ့ မျက်နှာကို အနီးကပ်ရိုက်ပြရင်ကော ဒီလူတွေက ဆူးလေ ရောက်နေသလိုဖြစ်မနေဘူးလား။ ဒါကြောင့် ကင်မရာ လိမ်လို့မရအောင် Mid shot ပါဖို့လိုပါတယ်။

Close up - အနီးကပ်ရိုက်ချက်က အဓိပ္ပာယ်တွေ များပြားပါတယ်။ Journalism သဘောတရားအရ အရေးကြီးသလို ကင်မရာအယူအဆအရလည်း အရေးပါပါတယ်။ ဥပမာ- ဆန္ဒပြပွဲကို ညာဘက် အခြမ်းက ရိုက်နေရာကနေ ဘယ်ဘက်အခြမ်းကို ပြောင်းရိုက် တယ်ဆိုပါတော့။ သတင်းမှာလည်း အဲဒီ ရိုက်ချက်နှစ်ချက်ကို ရှေ့နောက် ထည့်လိုက်တာဆို မေးစရာပေါ်လာပါတယ်။ ဘာလို့ ကင်မရာက ဆန့်ကျင်ဘက်နှစ်ခြမ်းကို လွယ်လွယ်ကူကူ ပြောင်းလိုက်တာလဲ။ သာမန်လူက မသိပေမယ့် အခြားကိုယ့်လို သတင်းကင်မရာမင်းတွေက ထောက်ပြပါမယ်။ ဒီလို အခြေအနေမှာ ယူသမျှ ကစ က အထောက်အကူပေးပါတယ်။ ဥပမာ-ဆန့်ကျင်ဘက် အခြမ်းကို ပြောင်းပြီးဆိုတာနဲ့ ရောက်တဲ့ဘက်အခြမ်းမှာ Close up တစ်ခုကို ရိုက်ထားလိုက်ပါ။ ထို Close up ကနေ Mid shot ထိုမှတစ်ဆင့် Wide shot - Sequence အယူအဆနဲ့ ပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါတင်ပြမှုက ပညာသားဆန်သွားသလို ကြည့်ရတာလည်း အဓိပ္ပာယ်ရှိသွားပါတယ်။

ရိုက်ကူးထားတဲ့ ရုပ်တွေနဲ့ ပြသရှင်းပြချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာနဲ့ပဲ ရှင်းပြဖို့ ကြုံလာလို့ အတတ်နိုင်ဆုံးရှင်းအောင် ရေးပြတာပါ။

Sequence - ရိုက်ချက်သုံးချက်ရိုက်တဲ့အခါ သတိထားဖို့က အချက်သုံးချက်တော့

စုံပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ Wide shot ကို အရှေ့ဘက်ရိုက်၊ Mid shot ကို တောင်ဘက်ကရိုက်၊ Close up shot ကို အနောက်ဘက်က ရိုက်တာမျိုးတော့ မဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ ရိုက်ချက် သုံးချက်လုံးဟာ တည်နေရာတစ်ခုတည်းက ရည်ညွှန်းရာတစ်ခုတည်းကို ဦးတည်တာဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဥပမာ- နှင်းဆီပန်း တစ်ပွင့် Close up။ ထိုနှင်းဆီပန်း စိုက်ထားသော ပန်းအိုး Mid shot။ ထိုနှင်းဆီပန်းအိုးပါသော ပန်းခြံထဲမှ ပန်းအိုးများ Wideshot။

Sequence - ရိုက်ချက်သုံးချက်လုံးမှာ ကိုယ်ရည်ညွှန်းတဲ့ အရာဝတ္ထု ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါက ယေဘုယျ Sequence သဘောတရားပါ။

ဒီအပိုင်းမှာ ကင်မရာနဲ့ ဂျာနယ်လစ်ဇင် ပေါင်းစပ်ထားမှုကို အတတ်နိုင်ဆုံး ရှင်းလင်းအောင်တော့ ရှင်းပြထားပါတယ်။ ကိုယ်ဘာကိုပဲ ရိုက်ချင်ရိုက်ချင် ကင်မရာ အခြေခံသဘော တရား wide shot ၊ Mid Shot ၊ Close Up shot တွေကို Sequence အစဉ်လိုက် ရိုးရှင်းစွာ ရိုက်ဖို့ကို သတိပေးသလို ဂျာနယ်လစ်ဇင်ပိုင်း ဘ(၆) လုံးကိုလည်း မမေ့ဖို့ တိုက်တွန်းတာဖြစ်ပါတယ်။

အောက်ပါ Sequence တစ်စုံကို လေ့လာပါ။ Wide ၊ Mid ၊ Close up မှာ မိန်းမတစ်စု ထိုင်စကားပြောနေတဲ့ ဖြစ်စဉ်ကို မူလ အနေအထားမပျက်ယွင်းခင်၊ နဆကနညခန တစ်စုံ ရယူထားတာပါ။ ဒီလို နဆကနညခန အတွက် စက္ကန့် ၂၀ ခန့်ပဲ လိုအပ်ပါတယ်။

စာတံပုံ - Youtube မှ Screen Shot



Close Up Shot - ရည်ညွှန်းရှင် - မိန်းမတစ်စု ထိုင်စကားပြော

ဓာတ်ပုံ - Youtube ဖွဲ့ Screen Shot



Wide Shot - ရည်ညွှန်းရှုပ် + ပတ်ဝန်းကျင် အကျယ်

ဓာတ်ပုံ - Youtube ဖွဲ့ Screen Shot



Mid Shot - ရည်ညွှန်းရှုပ်+ အနီးစပ်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင်

အထက်ပါ ရိုက်ချက်သုံးခုလုံးမှာ ရည်ညွှန်းရှုပ်ဖြစ်တဲ့ မိန်းမတစ်စု ထိုင်စကားပြော နေတာကို ကင်မရာ တည်နေရာတစ်ခုတည်းကနေ ကွဲပြားစွာ တင်ပြထားတာဖြစ်ပါတယ်။

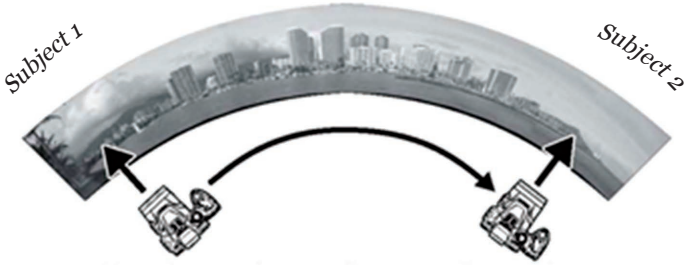
(Pan Shot ၊ Tilt Shot ၊ Zoom Shot Pan Shot)
(အလျားလိုက် ရွေ့လျားရိုက်ချက်)

တကယ်လို့ Pan Shot သုံးချင်တယ်ဆိုရင် ကိုယ်ဘာကြောင့်သုံးလဲဆိုတာ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း

သိဖို့လိုပါတယ်။ ဥပမာ-မြို့တော်ခန်းမရှေ့က ဆန္ဒပြပွဲကို တည်နေရာနဲ့ တွဲဖက် တင်ပြဖို့ Wide shot ကိုသုံးတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီလိုသုံးတဲ့ Wide Shot ရိုက်ထားတာ လုံလောက်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်ဖက်က Wide Shot ရိုက်တဲ့အခါမှာ ဆူးလေဘုရား မပါဝင်ခြင်း ဖြစ်တဲ့အခါမှာ ဆန္ဒပြပွဲနဲ့ ဆူးလေဘုရားကို တွဲဖက်ပြချင်တယ် ဆိုပါစို့။ အဲဒီအခါ မှာ Pan Shot သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဒါဆို ကိုယ်ရိုက်မယ့် ရည်ညွှန်းရုပ်က ရှင်းလင်းသွားပါပြီ။

ရည်ညွှန်းရုပ်က ဆူးလေဘုရား - ထိုမှတစ်ဆင့် Pan ဆွဲလာပြီး ဒုတိယရည်ညွှန်းရုပ်က ဆန္ဒပြပွဲဆီသို့။ ဒီတော့ Pan Shot အစမှာလည်း ရည်ညွှန်းရုပ်က ဆူးလေးဘုရားရှိသလို အဆုံးမှာလည်း ရည်ညွှန်းရုပ်ဆန္ဒပြပွဲရှိတဲ့အတွက် ကိုယ်ဘာကိုတင်ပြချင်လဲဆိုတာကိုယ်ကိုယ်တိုင် ရှင်းလင်းသလို ကြည့်ရှုသူအနေနဲ့လည်း တင်ပြမှုကို ရှင်းလင်းစွာသိမြင်ပါတယ်။ သတိချပ်စရာက Pan Shot အစမှာ ဖြစ်ဖြစ် အဆုံးမှာဖြစ်ဖြစ် အနည်းဆုံးနှစ်စက္ကန့်လောက် တည်ငြိမ်စွာ တည်ရှိက်ပြီးမှစပါ။ ဆုံးပါ။

ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ကိုယ်ပြချင်တာကို ကြည့်ရှုသူ မှတ်မိစေဖို့ပါ။ ဒီလို Pan Shot ဆွဲတဲ့ အခါမှာ ကင်မရာကိုင်တဲ့ လက်ရွှေ့လျားအဟုန် (Speed) ကတည်ငြိမ်ဖို့လိုသလို မနေ့မမြန်ဖြစ်နေဖို့လည်း လိုပါတယ်။ အနည်းဆုံး သုံးကြိမ် လောက်ရိုက်ကူးထားမှစိတ်ချရပါမယ်။ Pan Shot ဆွဲရိုက်တဲ့ အခါမှာလည်း အကွာအဝေးက ၄၅ ရာခိုင်နှုန်း ဒီဂရီထက်တော့ မကျော်လွန်စေချင်ဘူး။ အကွာအဝေးများသွားရင်ရိုက်ချက်က တစ်ပတ်လည် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါလေးတော့ သတိချပ်စေချင်ပါတယ်။

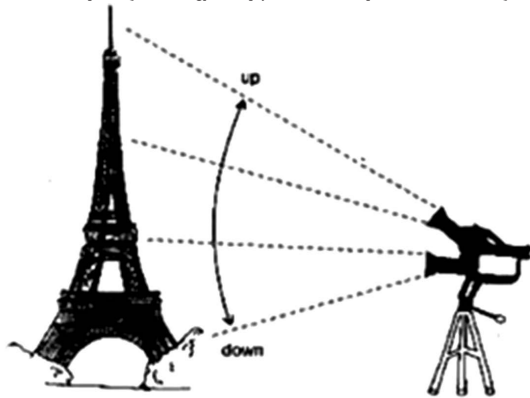


Pan Shot ရိုက်ကူးခြင်း သဘောတရား။

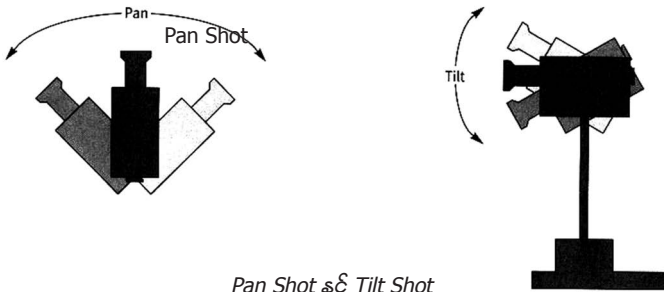
Tilt Shot (အထက်မှအောက် သို့မဟုတ် အောက်မှအထက် ရွေ့လျားရိုက်ချက်)

Tilt Shot ရိုက်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကလည်း Pan Shot ရိုက်ချက်အတိုင်းပါပဲ။ ကင်မရာဘောင်ထဲမှာ မဝင်တဲ့ ဧရိယာရည်ညွှန်းရုပ်ကို အထက်မှ အောက်ရိုက်ပြကြလေ့

ရှိပါတယ်။ ထို့အပြင် ရည်ညွှန်းရုပ်ရံ၊ ထုထည် သို့မဟုတ် ခမ်းနားမှု သို့မဟုတ် စပ်ဆက် တည်ရှိမှုကို ရိုက်ချက်တစ်ချက်တည်းနဲ့ ရိုက်ပြချင်တဲ့အခါ Tilt Shot ကို အသုံးပြုပါတယ်။ ထပ်မံသတိပေးလိုတာကတော့ ရိုက်ချက်အရွေ့အဟုန်(Speed) ကို သတိထားစေချင်ပါတယ်။



Tilt Shot ရိုက်ကူးခြင်း သဘောတရား



Pan Shot နှင့် Tilt Shot

အထက်ပါ Tilt Shot နဲ့ Pan Shot ရိုက်ချက်တွေအတွက် သတိထားရမယ့် အချက်တွေက ကင်မရာ အရွေ့အဟုန် (Speed) ချိန်ဆနိုင်ဖို့၊ ကိုယ်ရည်ရွယ်ပြချင်တဲ့ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို မသွေဖည်ဖို့၊ ရိုက်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ရှင်းလင်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုရိုက်ချက်တွေဟာ သတင်းတိုတစ်ပိုဒ်အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ရိုက်ချက်တွေမဟုတ်ပါဘူး။ သတင်းတိုတစ်ပိုဒ် အတွက် သတင်းနဲ့မသွေဖည်ဘဲ ရှင်းလင်းသော Wide Shot ? Mid Shot ? Closeup Shot များသာလျှင် သတင်းအတွက်အရေးကြီးတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်မရရှိသော် လည်းကောင်း၊ အမှန်တကယ်လိုအပ်၍သော်လည်းကောင်း တစ်ခုခုသော အခြေအနေမှာသာ Pan Shot နှင့် Tilt Shotကို ရိုက်စေချင်ပါတယ်။

Zoom Shot

Zoom Shot ရိုက်တဲ့အခါမှာလည်း အီပွာယ်က Pan Shot နဲ့ သိပ်မခြားနားပါဘူး။ ရည်ညွှန်းရုပ်က ဘယ်နေရာရှိသလဲ၊ ဘယ်လိုအဖြစ်အပျက်တွေကြားမှာ ရည်ညွှန်းရုပ် တည်ရှိနေ သလဲဆိုတာကို ဖော်ပြတဲ့အခါမှာ Zoom Shot ကို အရိုက်များပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

Zoom Shot သုံးတဲ့အခါ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ ကင်မရာဖရိမ်ရရှိဖို့ ဖရိမ်အချိုးသတ်မှတ်ပြီးမှ ရိုက်တာကောင်းပါတယ်။

ဥပမာ-ဆူးလေဘုရားရှေ့မှာ OIC အဖွဲ့အစည်း အလိုမရှိ ကန့်ကွက်ပွဲကျင်းပနေတယ် ဆိုပါစို့။ ဒီဆန္ဒပြပွဲ ဘယ်နေရာမှာဖြစ်သလဲဆိုတာကိုတည်နေရာနဲ့တွဲဖက်ပြချင်တယ်။ ရည်ညွှန်းရုပ်က OIC အလိုမရှိ ” ဆိုင်းဘုတ်ကိုင်ဆောင်ထားတဲ့ လူအုပ်ကို အဓိကထားပြီး Zoom ဝင်ထားတယ်။ ပြီးတော့ Zoom ကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ဆွဲထွက် (Out) လိုက်တဲ့အခါ နောက်ဆုံး Wide Shot ဖြစ်သွားပြီး ဆူးလေဘုရားပါ ကင်မရာဘောင်ထဲဝင်လာတယ်။ ဒီတော့ တည်နေရာပါ တွဲဖက်ပါလာပါတယ်။

နံပါတ် (၁) ရည်ညွှန်းရုပ်က ဆိုင်းဘုတ်ကိုင်ထားတဲ့ ဘုန်းကြီးများ။

နံပါတ် (၂) ရည်ညွှန်းရုပ်က ထိုလူအုပ်တည်ရှိနေသော တည်နေရာ။

ဒီတော့ ရည်ညွှန်းရုပ်နစ်ခုကို ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။

ဒါက Zoom Shot အဝင်မှ အထွက်၊ Zoom Shot အထွက်မှ အဝင်မှာလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပါပဲ။ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိဖို့လိုပါတယ်။

သတိချပ်စရာက ဖြစ်နိုင်ရင် တည်ငြိမ်စေချင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒေသသာ ဝင်ထားတဲ့ ရည်ညွှန်းရုပ်ကိုလည်း Zoom ထွက်တဲ့ Wide shot ရဲ့ အလယ်မှာပဲ ရှိစေချင်ပါတယ်။ ဘာလို့ဆိုတော့ Zoom Shot အဝင်ကနေ အထွက် သို့မဟုတ် အထွက်ကနေ အဝင်တွေမှာ Zoom ကိုတည်ငြိမ်စွာ အဝင်၊ အထွက်လုပ်ရတာဖြစ်လို့ ရွေ့လားအဟုန်ကို အာရုံစိုက်ဖို့ လိုပါတယ်။ အကယ်၍ ရည်ညွှန်းရုပ်ဟာ အလယ်မှာ မရှိရင် Zoom အတွက် လက်ကို တည်ငြိမ်အောင် အာရုံစိုက်ရတာရယ် Zoom အထွက်မှာ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို ကင်မရာ ဘောင်ထဲဝင်အောင် အာရုံစိုက်ရတာရယ်ကြောင့် ရိုက်တဲ့ ရုပ်မတည်ငြိမ်မှာ စိုးရိမ်ရပါတယ်။ ဗီဒီယိုရိုက်ချက်တွေကို ရှင်းပြရာမှာ တကယ်လက်တွေ့နဲ့မှ အဆင်ပြေမှာဖြစ်ပေမယ့် ကင်မရာရိုက်ကူးမှု အတွေ့အကြုံအနည်းငယ်ရှိတဲ့သူတွေတော့ အနည်းငယ် သဘောပေါက် လိမ့်မယ်လို့ ယူဆမိပါတယ်။

သုံးချောင်းထောက် ထရိုင်ပေါ့ (Tripod)

ဗီဒီယို သတင်းထောက်တစ်ယောက်အနေနဲ့ အခြေအနေတိုင်းမှာ ထရိုင်ပေါ့နဲ့ ရိုက်နိုင် အောင်လေ့ကျင့်ထားဖို့လိုပါတယ်။ လူစုလူဝေးသတင်းလိုက်ခြင်းနဲ့ အရေးပေါ် အခြေအနေတွေမှာ လက်နဲ့ကိုင်ရိုက်တာအဆင်ပြေပေမယ့် ထရိုင်ပေါ့သုံးရိုက်နိုင်ဖို့လည်း အဓိကလေ့ကျင့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ထရိုင်ပေါ့နဲ့ ရိုက်တတ်တဲ့ အလေ့အထရှိသွားရင် ပြေးလွှား ရိုက်ကူးတာကအစ ထရိုင်ပေါ့အားကိုးနဲ့ အပေါ်စီးမှ ရိုက်တတ်လာသလို ရရှိတဲ့ အရပ်တိုင်းဟာလည်း တည်ငြိမ်ပြီးတန်ဖိုးရှိလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ထရိုင်ပေါ့နဲ့ရိုက်ခြင်းဟာ ကိုယ်ဖန်တီးချင်တဲ့ Zoom ရိုက်ချက် နဲ့ Pan ရိုက်ချက်တွေကို တည်ငြိမ်စွာ ရိုက်နိုင်တဲ့ အတွက် အလွန်အသုံးတည့်ပါတယ်။ လက်နဲ့ကိုင်ရိုက်ခြင်းဟာ ရုပ်တွေတုန်ခါသလို Zoom နဲ့ Pan ရိုက်ချက်တွေအတွက် အလွန်ခက်ခဲပါတယ်။ ထရိုင်ပေါ့နဲ့ ရိုက်တယ်ဆိုရင်လည်း သတိပေးစရာတစ်ခုက ရေချိန် (Water Level) ညီဖို့ လိုပါတယ်။ ထရိုင်ပေါ့ နေရာရွေ့သွားတိုင်း ရေချိန်ကို ပြန်ညှိဖို့ အမြဲ သတိကပ်နေရပါမယ်။ အကယ်၍ ရေချိန်မညီခဲ့ဘူး ဆိုရင် ဗီဒီယိုရုပ်တွေဟာ ကင်မရာဘောင်တွေ စောင်းနေပြီး ကြည့်ရအလွန်ရုပ်ဆိုးပါတယ်။ ဓာတ်ပုံမှာ ရေချိန်လိုင်း ညီဖို့ နည်းပညာနဲ့ ချိန်လို့ရပေမယ့် ဗီဒီယိုရုပ်ကို ချိန်လို့မရပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဗီဒီယိုသတင်းထောက်အတွက် အချိန်တိုင်းဟာ သတိအမြဲကပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ထရိုင်ပေါ့သုံးတဲ့အလေ့အထဟာ ပရိုဖက်ရှင်နယ် တစ်ယောက်အတွက် အရေးတကြီး လိုအပ်ပါတယ်။

ကင်မရာရိုက်ချက်အခြေခံနှင့် ဂျာနယ်လစ်ဇင်အခြေခံ ပေါင်းစပ်ခြင်း

"ကိုယ့်အလုပ်ကို
ဘယ်လို အကောင်းဆုံး
လုပ်မလဲဆိုတာ
စဉ်းစားစေချင်ပါတယ်။"

စာမျက်နှာပေါ်မှာသတင်းတစ်ပုဒ်ကို ဘ (၆)လုံးနဲ့ ရေးပြီဆိုရင် စာအနေနဲ့ အကုန်
ဖော်ပြလို့ ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တီဗီသတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် ဘ ၆ လုံးကို ဘယ်လိုဖော်ပြမလဲ။
တီဗီသတင်းမှာ နောက်ခံသတင်းတင်ပြမှု (Voice Over) ပါတာပဲဆိုပြီး VJ တစ်ယောက်ဟာ
ပေါ့ပေါ့မတွေးလိုက်စေချင်ပါဘူး။ နောက်ခံသတင်းတင်ပြမှုဟာ အခြားတစ်ယောက်ရဲ့ အလုပ်လို့
သဘောထားပါ။ ကိုယ့်အလုပ်ကို ဘယ်လို အကောင်းဆုံး လုပ်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားစေချင် ပါတယ်။
ဂျာနယ်လစ်ဇင် ဘ (၆) လုံးကို ကင်မရာ အခြေခံရိုက်ချက်တွေနဲ့ဘယ်လိုထိန်းညှိမလဲ။ သို့မဟုတ်
ဘ (၆)လုံးကို ကင်မရာ ရိုက်ချက်နဲ့ ဘယ်လိုဖော်ပြမလဲ။အခြေခံဂျာနယ်လစ်ဇင်နဲ့ဗီဒီယိုရိုက်ချက်ကို
ဘယ်လိုသရုပ်ဖော်မလဲဆိုတာ လက်တွေ့သရုပ်ပြဖို့ ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့တော်ခန်းမရှေ့က ဆန္ဒပြပွဲဆီကို
သတင်းလိုက်ကြရအောင်။

ဆန္ဒပြပွဲဆီသို့ရောက်သွားပါပြီ...

ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုရောက်တာနဲ့ ချက်ချင်းခေါင်းထဲမှာ ထည့်သွင်းရမှာက သတင်းအတွက် ဘယ်သူတွေ ပါဝင်သင့်လဲ။

ပါဝင်သူနှစ်မျိုးကတော့ သက်ရှိနှင့် သက်မဲ့ပါ။ အဲဒီ သက်ရှိနှင့် သက်မဲ့နှစ်မျိုးထဲမှာမှ

(၁) တိုက်ရိုက်ပါဝင်သူ။

(၂) သွယ်ဝိုက်စွာ ပါဝင်သူဆိုပြီး ထပ်မံခွဲခြားနိုင်ပါသေးတယ်။ တိုက်ရိုက်ပါဝင်သူများကတော့ ဆန္ဒပြသူ၊ ဗီဒီယိုဆိုင်းဘုတ်များ၊ အလံ၊ နဖူးစည်း၊ လက်ပတ်၊ <ကေးကြော့သံ၊ရဲများ။

(သွယ်ဝိုက်စွာ ပါဝင်သူ - ဘေးမှ ရပ်ကြည့်သူများ၊ သတင်းထောက်များ၊ ကင်မရာ ရိုက်သူ များ ပါဝင်သူဆိုတာ သတင်းအတွက်ပြောတာပါ။ ဆန္ဒပြပွဲကို ပူးပေါင်း ပါဝင်သူကိုမဆိုလိုပါ။)ဥပမာ- သတင်းထောက်များဆိုတာ ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုကို လာရောက်ရိုက်ကူးနေသူတွေဖြစ်တဲ့ အတွက် မိမိသတင်းမှာလည်း သူတို့ကို ထည့်သွင်းရိုက်ကူးဖို့လိုပါတယ်။ ကင်မရာ

သဘောတရားအရတော့ ကြားခံရိုက်ချက် (Cutaway) ကိုဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပါဝင်သူတွေကို ဘ (၆) လုံးနဲ့ပြန်ပြီး ညှိနှိုင်းရပါမယ်။ ထိုအတူ ကင်မရာသဘောတရား အစဉ်လိုက်ရိုက်ချက် (Sequence) နဲ့ ပြန်ပေါင်းစပ်ရပါမယ်။

What- Where -ဘာဖြစ်တာလဲ - ဆန္ဒပြတာပါ။

ဆန္ဒပြတာကို ရိုက်ပြီဆိုရင် What အပြင် where နဲ့ when ကိုပါ (စကားတစ်လုံးမှ ပြောစရာ မလိုသေးဘဲ သို့မဟုတ် သတင်းမလုပ်ရသေးဘဲ) ရိုက်ပြနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ - မြို့တော် ခန်းမရှေ့ ဆန္ဒပြပွဲလုပ်တယ်ဆိုပါစို့။ wide shot နဲ့ ဆူးလေဘုရား သို့မဟုတ် မြို့တော်ခန်းမ သို့မဟုတ် ဗန္ဓုလပန်းခြံနဲ့ လွတ်လပ်ရေး ကျောက်တိုင်။

ရွှေ့ပြောင်းလို့မရတဲ့ အမှတ်အသားတွေကိုပါ ထည့်သွင်းရိုက်ကူးခြင်းဟာ Where ကို ငြင်းလို့ မရတော့ပါဘူး။ တကယ်လို့ အဲဒီလိုအထင်ကရပြုပုံတွေ မရှိဘူးဆိုရင်တောင်

Wide shot ကို အတတ်နိုင်ဆုံး မပါမဖြစ် ရိုက်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ဒီနေရာကို ရောက်ဖူး၊ သိသူတွေက ယုံကြည်မှာဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

အထင်ကရ ပြပုဒ်တစ်ခုကို နောက်ခံထားပြီး ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို ဖော်ပြတာဟာ အငြင်းပွားမှု ကင်းပါတယ်။

ဥပမာ- ၂၀၀၇ ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေးတုန်း DVB သတင်းထောက်တစ်ယောက်ဟာ ရောင်းထဲမှာမျောလာတဲ့ ဘုန်းကြီးအလောင်းကိုရိုက်လာပါတယ်။ ဘုန်းကြီးခေါင်းမှာ အင်္ဂါရာတွေနဲ့ဆိုတော့ သတင်းအတွက် ဝီယိုရုပ်က အရမ်းကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဂျာနယ်လစ်ဇင် သဘောတရားအရ အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်လာပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ Wide shot သို့မဟုတ် Mid shot မပါပါ ဘူး။ ဒီတော့ ဒီဘုန်းကြီးအလောင်းဟာ ကမ္ဘာ့ဦးယားကလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ထိုင်းကလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အိန္ဒိယကလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြုံတုန်း ပြောပြတာပါ။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ယှဉ်တွဲဖော်ပြမိတဲ့အတွက် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ Close Up ရိုက်ချက်။

When - ဒီနေရာမှာ ကင်မရာအတွက် When ကို ဖော်ပြရာမှာတော့ နေ့နဲ့ ညပဲ ညွှန်းလို့ ရပါတယ် (နာရီကို ရိုက်ပြီး ညွှန်းလို့တော့ မရပါဘူး)။ ဒီတော့ သတင်းတင်ပြမှုနဲ့ပဲ အချိန်ကို ထပ်ညွှန်းရပါတော့မယ်။

Who - ဘယ်သူတွေလဲ - ဒါကတော့ ရှင်းပါတယ်။ ဆန္ဒပြသူတွေကို ရိုက်ပြရုံနဲ့ ဘယ်သူတွေ ဆိုတာ ပါဝင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပါဝင်သူတွေရဲ့ စိတ်ခံစားချက် ရုပ်သွင်ကို Close up နဲ့ Mid shot ရိုက်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ လူငယ်တွေပါလား၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေ ပါလား၊ မိန်းကလေးတွေပါလား။ တစ်ချိန်ချိန်မှာ အာဏာပိုင် သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ယောက်က ပါဝင်သူတွေအပေါ် အငြင်းပွားတာဖြစ်လာရင် ဒီလို အနီးကပ်ရိုက်ချက် တွေက သက်သေဖြစ်ပါတယ်။



တစ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

Who ဆိုတာကို ဖော်ပြတဲ့ Mid Shot/

အခြားတစ်ဖက်မှာ အာဇာနည်တော်စီရင်ရေးလည်း ရဲတပ်ဖွဲ့ဘယ်လိုနေရာယူလဲ၊ ဘယ်လို ပြင်ဆင်ထားလဲဆိုတာကိုလဲ ရိုက်ဖို့မမေ့ပါနဲ့။ ဒီမှာလည်း Sequence ကိုမမေ့ပါနဲ့။ Close up - ရဲတပ်ဖွဲ့လက်မောင်းတံဆိပ်။ Mid shot - ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ အမူအရာ။ Wideshot- အင်အား။ ဘေးက ရပ်ကြည့်သူတွေ ဘယ်လောက်များလဲ။ သတင်းထောက်တွေ ဘယ်လောက်များများ သတင်းယူကြလဲ။ Why - ဘာကြောင့်လဲ - ဆိုတာကတော့ ယေဘုယျ သိပေမယ့် ဆန္ဒပြသူတွေရဲ့ ကြွေးကြော် သံတွေကိုပါ ထည့်သွင်းနိုင်မှ Why ကိုငြင်းလို့ မရမှာပါ။ ပြီးတော့ အင်တာဗျူး လုပ်မယ် ဆိုဦးတော့ ရုတ်တရက် ရဲကဖြိုခွင်းတဲ့ အခြေအနေကြုံလာနိုင်စရာရှိတဲ့အတွက် အင်တာဗျူးရမယ်လို့ ကံသေကံမပြောလို့မရပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကြွေးကြော်သံကို ယူထားဖို့ လိုပါတယ်။ နောက်ထပ် Why တွေ ရှိပါသေးတယ်။ ဆိုင်းဘုတ်တွေ၊ Banner တွေက ဘာကြောင့် ဆန္ဒပြရသလဲဆိုတာကို ပြောပါတယ်။ ထိုအတွက်ကြောင့် ဆိုင်းဘုတ်များ၊ Banner များကိုလည်း Close up ရိုက်ထားဖို့လိုပါတယ်။ Close up ရိုက်ရတဲ့ အကြောင်းရင်း Why ကိုရှင်းရှင်း လင်းလင်းပြဖို့ရယ် ကင်မရာအခြေခံ မလွတ်အောင် Sequence အတွက်ပါ ဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

Why ကို ကြွေးကြော်သံတွေ နဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေက ဖော်ပြနေပါတယ်။

How - ဘယ်လိုလဲ - ဘယ်လို ဆန္ဒပြတာလဲဆိုတာ အထက်မှာ ဖော်ပြထားသလို ကြွေးကြော်ပြီးတော့လား၊ ဆိုင်းဘုတ်တွေ ထောင်ပြီးတော့လား၊ ထိုင်သပိတ်လား၊ ပြီးတော့ ထူးခြားတဲ့ သရုပ်ဖော်မှုတွေနဲ့လား၊ အာဏာပိုင်တွေနဲ့ ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံပြီးတော့လား ဆိုတာကို သတင်းမှာ ရှင်းလင်းစွာ ရိုက်ပြဖို့လိုပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - လင်းဘိုဘို

How ဆိုတာ သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ အဓိကအချက်တစ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်ပါ နမူနာများကတော့ ဂျာနယ်လစ်ဇင် အခြေခံ ဘ(၆) လုံးကိုကင်မရာရိုက်ချက် နဲ့တင်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုတည်းတင်မက သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၊ အစည်းအဝေး၊ မြစ်ရေကြီးမှု၊ မီးလောင်မှုစတဲ့ သတင်းအမျိုးအစားကွဲပြားပေမယ့် ဂျာနယ်လစ်ဇင် အခြေခံ ဘ(၆) လုံးကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားမှုကတော့ အတူတူပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းကင်မရာမင်းဟာ ရုပ်နဲ့အသံနှစ်ခုတည်းအပေါ်မှာ တာဝန်ရှိတာမဟုတ်ပါဘူး။ ထိုရုပ်နဲ့အသံကို ဂျာနယ်လစ်ဇင်နဲ့ ပေါင်းစပ်တဲ့ တင်ပြမှုမျိုးအတွက်ပါ တာဝန်ရှိပါတယ်။

ကင်မရာမှတစ်ဆင့် သတင်းစကားပါးခြင်း

"သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ
 သတင်းထောက်ကိုယ်တိုင်
 ကင်မရာကနေတစ်ဆင့်
 ကြည့်ရှုသူကို
 သတင်းစကားပါးတာဖြစ်ပါတယ်"

(PTC - Piece To Camera)

သတင်းတင်ဆက်သူ သို့မဟုတ် ဂျာနယ်လစ်ဟာ သတင်းမှာ ကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက် ပြောဆိုခြင်းကို Piece To Camera - ကင်မရာသို့ပြောသော အပိုင်းအစလို့ တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ရပါမယ်။

PTC ဆိုတာ Piece to Camera - ကင်မရာသို့ စကားပြောခြင်းလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ တချို့ Talk to Camera လို့လည်း ခေါ်ကြပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာတော့ဒီအသုံးအနှုန်းကို လူသိနည်းပြီး Stand-up Report လို့ပဲ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲခေါ်ခေါ် PTC ရဲ့ အဓိက သဘောတရားကို နားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံတကာ အသုံးအနှုန်းလေး တော့ သိထားသင့်တာပေါ့။

PTC ဆိုတာ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ သတင်းထောက်ကိုယ်တိုင် ကင်မရာကနေတစ်ဆင့်

ကြည့်ရှုသူကို သတင်းစကားပါးတာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ အရှေ့၊ အလယ်နဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းမှာ သတင်းထောက်က ထွက်ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံတကာမှာ အလယ်နဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းမှာပဲ အများဆုံးသုံးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာကြောင့် သုံးတယ်ဆိုတာ သိထားဖို့အတွက် နိုင်ငံတကာက သတင်းထောက်တွေ PTC အသုံးပြုရတဲ့ အကြောင်းပြချက် တွေကို ပြန်ကြည့်ရအောင်။ ကိုယ်ပိုင် သတင်းဖြစ်ကြောင်း ပြသရန်- ဒီသတင်းကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် လုပ်တယ်ဆိုတဲ့ သက်သေပြဖို့အတွက် သတင်းဖြစ်စဉ်ဖြစ်နေတဲ့ နေရာမှာ သတင်းထောက် ကိုယ်တိုင် PTC လုပ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ-စစ်ပွဲတွေ၊ ဆန္ဒပြပွဲတွေနဲ့ အရေးကြီးဖြစ်စဉ်တွေမှာ အခြားသတင်းဌာနတွေထက် ပိုစွန့်စားသွားရောက်တာကို ပြချင်လို့ သတင်းထောက်တွေက PTC လုပ်ကြပါတယ်။ ပြီးတော့ ကြည့်ရှုသူတွေ ကိုယ့်သတင်းဌာနနဲ့သတင်းကို ပိုစိတ်ဝင်စားလာအောင် သတင်းထောက်က PTC လုပ်ပြီး သတင်းမှာထည့်ပါတယ်။ ဥပမာ- BBC ? CNN ? ABC စတဲ့ သတင်းဌာနကြီးတွေဟာ စစ်ပွဲသတင်းတွေ သတင်းထောက်လွှတ်ပြီး သတင်းတင်ဆက်ပါတယ်။ Reuters ? AP ? AFP သတင်း အေဂျင်စီတွေက သတင်းတွေကို အလွယ်တကူ ရရှိပေမယ့် သတင်းဌာနကြီးတွေက Exclusive ဖြစ်ချင်လို့ သတင်းထောက်တွေ စေလွှတ် ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော သတင်းဖြစ်စဉ်ကို နောက်ခံထားပြီး PTC လုပ်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က သတင်းဌာနတစ်ခုရဲ့ Exclusive ပဲဖြစ်ပါတယ်။
 သတင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်း PTC တစ်ခုကို သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်

တင်ပြကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ PTC ဟာ သတင်းအတွက် အင်တာဗျူးတွေ၊ B Roll ရုပ်တွေ ရိုက်ပြီးတာနဲ့ ချက်ချင်းလုပ်ရတာဖြစ်လို့ ဘာပြောမလဲဆိုတာ စဉ်းစားရခက်ခဲတဲ့ အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ရုံးရောက်ရင်လုပ်မယ့် သတင်းဖြစ်စဉ်နဲ့ လျော်ညီမယ့်စကား၊ ပြီးတော့ သတင်းကပေးမယ့် အချက်အလက်ကို ထောက်ပံ့မယ့် စကားဖြစ်ရမယ့်အပြင် အချိန်တိုအတွင်း စဉ်းစားရတာဖြစ်လို့ သတင်းထောက်အနေနဲ့ ပါးနပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိထားရမှာက သတင်းမှာပြောမယ့် Voiceover ဟာ သတင်းအတွက် အရာဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့် PTC မှာ သတင်းအချက်အလက် အနှစ်တွေကို ပြောလိုက်ရင် သတင်းအတွက် ပြောစရာမရှိဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဘာတွေပြောသင့်ပြီး ဘာတွေမပြောသင့်ပါသလဲ...

(၁) ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်တွေ မပြောသင့်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ကိန်းဂဏန်း တွေကြောင့် PTC ကို အချိန်ကြန့်ကြာနိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ တိကျတဲ့ ကိန်းဂဏန်း ဖြစ်ဖို့အတွက် အကြိမ်ကြိမ်စစ်ဆေးဖို့လိုသလို သတင်းအတွက် ဗီဒီယိုရုပ်တွေနဲ့ ယှဉ်တဲ့ ပြောတာ ပိုပြီး သင့်လျော်ပါတယ်။

(၂) PTC တစ်ခုဟာ အများဆုံး ၂၅ စက္ကန့်ထက်မပိုသင့်ပါဘူး။ PTC တစ်ခုဟာ ကြည့်ရှုသူ ကို စိတ်အပြောင်းအလဲတစ်ခုပေးတဲ့ သဘောသာဖြစ်တဲ့ အတွက် PTC အချိန်ကြာရင် သတင်းဖြစ်စဉ်ကို အလေးမထားရာဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။

(၃) PTC ဟာ သတင်းထောက်ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်ပါဝင်တာဖြစ်တဲ့အတွက် တိကျတဲ့ သတင်းအချက်အလက် မပေးလဲဖြစ်တဲ့အတွက် အချက်အလက်တွေနောက်က ပုန်းကွယ်နေတာတွေကို ပြောလို့ရပါတယ်။ ဥပမာ- ၂၀၁၆ ခုနှစ် NLD လွှတ်တော် စတင်ခေါ်ယူပြီး သမ္မတရွေးချယ်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သတင်းလုပ်တဲ့အခါ နိုင်ငံခြား သတင်းဌာနတစ်ခုမှ သတင်းထောက်က PTC မှာပြောသွားတာက " - လက်ရှိ အတည်မပြုနိုင်တဲ့ သတင်းတွေနဲ့ မြန်မာလူထုအပြောများနေတာကတော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူမယုံကြည်ရတဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ဦးကို သမ္မတအဖြစ် တင်မြှောက်နိုင်ကြောင်း သိရပါတယ်။ " အဆိုပါ PTC ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် PTC မှာ သတင်းထောက်ကို ယုံတိုင်ကြားသိရတာကိုလည်း ပြောလို့ရပါတယ်။

(၄) PTC တစ်ခုလုပ်ပြီးဆို ဘယ်နေရာမှာရပ်မှာလဲ နောက်ခံကို ဘယ်လိုပုံစံထားမှာလဲ ဆိုတာ အလွန်အရေးပါတယ်။ PTC မှာပြောမယ့် စကားနဲ့ နောက်ခံမကိုက်ညီရင် အဲဒီ PTC ဟာ ဘာမှ အကျိုးထူးမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဥပမာ-အလွယ်တကူ စဉ်းစား ကြည့်ရအောင်။ အီရတ် စစ်မြေပြင်ကို Exclusive သီးသန့်သတင်းယူဖို့ ဌာနက လွှတ်လိုက်တဲ့ သတင်းထောက်က သတင်းတင်ဆက်တဲ့အခါ

သစ်လွင်တောက်ပတဲ့ ဟိုတယ်တစ်ခုကို နောက်ခံထားပြီး သို့မဟုတ် ပင်လယ်ပြင်ကြီးနောက်ခံထားပြီး PTC လုပ်တယ်ဆို ဘယ်လိုမှ လိုက်ဖက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတော့ PTC မှာလည်း တိုက်ရိုက်နောက်ခံနဲ့ သွယ်ဝိုက်နောက်ခံဆိုပြီး သရုပ်ခွဲနိုင်ပါတယ်။

(က) တိုက်ရိုက်နောက်ခံ

အလုပ်သမား အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရတဲ့ သတင်းအတွက် အလုပ်သမားတွေ ဆန္ဒပြပွဲကို နောက်ခံထားတာ၊ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်လုပ်နေတဲ့ စက်ရုံအလုပ်သမားတွေကို နောက်ခံထားတာ စသဖြင့် သတင်းနဲ့ တိုက်ရိုက်တိုက်ဆိုင်တဲ့ အခြေအနေတစ်ခုကို နောက်ခံထားတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

တိုက်ရိုက် နောက်ခံ PTC

(ခ) သွယ်ဝိုက်နောက်ခံ

အလွန် ပညာသားပါသလို ပါးနပ်ဖို့လည်း လိုပါတယ်။ ကင်မရာမင်းနဲ့ သတင်းထောက် ပူးပေါင်း အဖြေရှာဖို့လိုပါတယ်။ သတင်းနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ နောက်ခံမရှိတဲ့အခါ PTC မှာ ပြောမယ့် စကားနဲ့ သင့်လျော်အောင် ဘယ်လို နောက်ခံထားရမလဲဆိုတာ

အတွေ့အကြုံပေါ် မူတည်ပါတယ်။ ဥပမာ-ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးသတင်းကို ရန်ကုန်မှာလုပ်ရဦး။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တွေရဲ့ ဗီဒီယိုရုပ်တွေ၊ အစည်းအဝေးရုပ်တွေကို ရုံးမှာရနိုင်ပေမယ့် PTC အတွက် လိုက်ဖက်တဲ့ နောက်ခံကို ရန်ကုန်မြို့ထဲမှာ ဘယ်လိုရှာမလဲ။ ဒီတော့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိတဲ့ နောက်ခံတွေက ဆောက်လက်စ အဆောက်အအုံ၊ ပျက်စီးနေတဲ့ အဆောက်အအုံ ပြီးတော့

အရောင် ၄၊ ၅ မျိုးရောယှက်နေတဲ့ နောက်ခံ မျိုးတွေဖြစ်နိုင်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

ဓာတ်ပုံဖြင့် သွယ်ဝိုက် PTC မှသတင်းထောက် နဲ့အတူ ကင်မရာ Pan Shot တိုက်ရိုက် PTC သို့။

နောက်ထပ် သွယ်ဝိုက်နောက်ခံ PTC မျိုးက သတင်းထောက်နဲ့ နောက်ခံအတူ ယှဉ်တွဲပြလို့မရတဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာ ကင်မရာနဲ့ အရာဝတ္ထုကနေ သတင်းထောက် ဆီကို Pan Shot ဖြစ်စေ၊ သတင်းထောက်က လမ်းလျှောက်ပြီး နောက်ခံဆီသွားတာ ဖြစ်စေ လုပ်ယူရတာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ကိုယ့်နောက်ခံနဲ့သတင်းနဲ့ သွယ်ဝိုက်သက်ဆိုင်မယ်လို့ ယူဆပေမယ့် ကြည့်ရှုသူတွေ ပိုပြီးသတိထားမိစေဖို့ စကားလုံးနဲ့ နောက်ခံကို ကိုးကားတာမျိုးလည်း တစ်ခါတလေ လုပ်ရပါတယ်။

ဥပမာ-တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို ဒေသခံတွေက ကန့်ကွက်တဲ့သတင်းကို ရန်ကုန်မှာ ဘယ်လိုနောက်ခံနဲ့ပြောမလဲ။ အဲလိုအခြေအနေမျိုးမှာ မြို့ပတ်ရထားလမ်းပေါ်မှာ ခပ်ဝေးဝေးက မြို့ပတ်ရထားကို နောက်ခံထားပြီး]]မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကဏ္ဍတွေမှာလည်း တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကကြီးသလို အခြားသော ကဏ္ဍတွေဖြစ်တဲ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သစ်တော၊ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးလို့မျိုး}} အမှန်တကယ် ပြောချင်တာက သစ်တော၊ ရေနံနဲ့ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွေကို ပြောချင်တာ ဖြစ်ပေမယ့် နောက်ခံရထားနဲ့ချိတ်ဆက်ဖို့အတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကို စကားနဲ့ လှမ်းချိတ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၅) ချိတ်ဆက် PTC - သတင်းတစ်ပုံထဲမှာ အကြောင်းအရာနှစ်ခုကို တစ်ဆက်တည်း ခုန့်ကူးဆက်တာမျိုးမလုပ်ချင်တဲ့ အခါမှာလည်း PTC နဲ့ ချိတ်ဆက်တာတွေ့ရပါတယ်။ နမူနာ သတင်း အနေနဲ့ ဒီဒေသ အားလပ်ရက်တွေအတွက် ရထားခရီးစဉ်မှာ လက်မှတ်ခက်ခဲတာနဲ့ ကား က်မှတ် ခက်ခဲတာနှစ်ခုကို သတင်းတစ်ပုံထဲမှာ တစ်ပိုင်းစီပြောမယ်ဆိုရင် တစ်ပိုင်းနဲ့ တစ်ပိုင်းကြားမှာ PTC ကြားခံသုံးကြပါတယ်။ ဥပမာ - သတင်း အရှေ့ပိုင်းမှာ ရထားလက်မှတ် ခက်ခဲမှုတွေကိုတင်ပြပြီး PTC နဲ့ ကားလက်မှတ်အပိုင်းကို ချိတ်ဆက်ချင်တဲ့အခါမှာ]]အခု ကျွန်တော့်နောက်မှာ မြင်ရတဲ့ လူတန်းကြီးဟာ ရထားလက်မှတ်အတွက် တန်းစီနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အများစုဟာ အနည်းဆုံး ငါးနာရီလောက် စောင့်နေကြရသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အတွက် လက်မှတ်ရဖို့ မသေချာပါဘူး။ ထို့အတူပဲ အဝေးပြေးကားဂိတ်မှာလည်း အားလပ်ရက် အိမ်ပြန်ကြမယ့်သူတွေအပြေးအလွှားတန်းစီနေကြသလို လက်မှတ်ရမယ်ဆိုတာလည်း ဘယ်သူမှ အာမ မခံနိုင်ကြပါဘူး။} PTC ဆုံးတာနဲ့ အဝေးပြေးကားဂိတ်မှာ တန်းစီနေ ကြတဲ့ လူတန်းကြီးကိုပြပြီး အဲဒီက အခက်အခဲတွေကို သတင်းမှာထပ်တင်ပြပါတယ်။

(၆) ကြော်ငြာမဖြစ်ပါစေနဲ့ - PTC အတွက် နေရာယူမယ်ဆိုရင် ကင်မရာမင်း၊ သတင်းထောက်နှစ်ယောက်လုံးအတွက် သတိထားရမှာက နောက်ခံမှာ မည့်သည့် စီးပွားရေး ကြော်ငြာမှ မပါစေဖို့ပါ။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု အကြောင်း တိုက်ရိုက်သတင်းကလွဲပြီး ကျန်တဲ့သတင်းတွေမှာ ကိုယ့် PTC ကို ကြော်ငြာဖြစ်မခံပါနဲ့။ မလွဲမရှောင်သာလို့ နောက်ခံမှာ စီးပွားရေးကြော်ငြာ ပါနေပြီ ဆိုရင် မထင်မရှားဖြစ်အောင် ခပ်ဝေးဝေးမှာရပ်ပါ။ ဘာကြောင့် စီးပွားရေးကြော်ငြာ တွေမပါစေချင်တာလဲဆိုတော့ ကိုယ့်သတင်းကို အတတ်နိုင်ဆုံးကြားနေစေချင်တာရယ်။ ပရိဖက်ရှင်နယ်ဆန်ဆန် အသေးစိတ်စဉ်းစားမိတတ်စေချင်တာ ကြောင့်ပါ။

(၇) Sign off PTC (ကိုယ့်သတင်းဌာနအမည်ဖြင့်အဆုံးသတ်ခြင်း)
 PTC ကို သတင်းရဲ့ နောက်ဆုံး ပိုင်းမှာ ထားမယ်ဆိုရင်တော့ Sign Off လို့ခေါ်တဲ့ ကိုယ့်နာမည်၊ သတင်းဌာနနဲ့ တည်နေရာကို ပြောပြီး အဆုံးသတ်ရပါတယ်။
 "David (name) , XYZ (TV station), Yangon, Myanmar(Location) "PTC ကို အလယ်နေရာမှာ ထားမယ်ဆိုရင်တော့ Sign Off မထည့်ပါဘူး။ အကယ်၍ ကိုယ့် PTC ကို အလယ်နဲ့ နောက်ဆုံး ဘယ်နေရာမှာ သုံးမယ်ဆိုတာ မကျိန်းသေဘူးဆိုရင် အလယ် နေရာအတွက် Sign Off မပါတဲ့ PTC နဲ့ နောက်ဆုံးနေရာအတွက် Sign Off ပါတဲ့ PTC နှစ်မျိုးလုံး လုပ်ထားတာ ပိုစိတ်ချရပါတယ်။

ဗီဒီယို သတင်းတစ်ပုဒ်အား စတင်ရိုက်ကူးခြင်း

"သတင်းထောက်က
ဘယ်လောက်ပဲကောင်းသော
သတင်းလုပ်ပါစေ၊ ဗီဒီယိုရုပ်မရှိရင်
လုပ်လို့မရနိုင်ပါဘူး။ "

သတင်းတစ်ပုဒ်ရိုက်ကူးဖို့အတွက် အခန်းကဏ္ဍသုံးခုလိုပါတယ်။ သတင်းအိုင်ဒီယာ ခင်းကျင်းခြင်း၊ သတင်းရိုက်ကူးခြင်းနှင့် တည်းဖြတ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကဏ္ဍသုံးခုကိုတော့ သတင်းထောက်နဲ့ ကင်မရာမင်းနှစ်ဦးကသာ တာဝန်ခွဲဝေယူတာ ပိုမိုကောင်းမွန်ပါတယ်။ တည်းဖြတ်ခြင်းအကြောင်းကို သီးသန့်ဖော်ပြပါမယ်။ ဗီဒီယိုသတင်းတစ်ခုပြုလုပ်တော့မယ်ဆို အထက်ပါ ကဏ္ဍသုံးခုလုံးကို ခြုံငုံစဉ်းစားနိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ တစ်ခုခုလစ်ဟာသွားရင် ကြုံရမယ့် အခက်အခဲက ဘာဖြစ်နိုင်လဲဆိုတော့ အပင်ပန်းခံလုပ်ထားသော သတင်းကို လွှင့်ပစ်လိုက်ရတဲ့အထိ ဆိုးကျိုးရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် သတင်းတစ်ပုဒ်မလိုက်ခင်မှာသတင်းထောက်နဲ့ကင်မရာမင်းနှစ်ယောက်လုံးက သတင်းအပေါ် ချဉ်းကပ်တိုင်ပင်မှု (Coaching) မလွဲမသွေ လုပ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်အနေနဲ့ ကိုယ်လုပ်မယ့် သတင်းအမျိုး အစားကို ကင်မရာမင်းကို ရှင်းပြဖို့ လိုပါတယ်။ ထို့အတူ အဆိုပါ သတင်း

အတွက် လိုအပ်တဲ့ ဗီဒီယိုရှုပ်များ ဘယ်လိုရရှိနိုင်မလဲ ဆိုတာ ကင်မရာမင်းနဲ့ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါဟာ အရေးကြီးတဲ့ကဏ္ဍပါ။ သတင်းထောက်က ဘယ်လောက်ပဲကောင်းသော သတင်းလုပ်ပါစေ၊ ဗီဒီယိုရှုပ်မရှိရင် လုပ်လို့မရနိုင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ကိုယ့်သတင်းက ဗီဒီယိုသတင်းဖြစ်နေလို့ပါ။ သတင်းကို ဘယ်လို တင်ပြမှုနဲ့ လုပ်မလဲ။ အင်တာဗျူးကို ဘယ်လို သဘောတရားနဲ့ ရိုက်မလဲ။ သတင်းအဖွင့်ကို ဘယ်လိုစတင်ချင်လဲဆိုတာ သတင်းထောက်က ကင်မရာမင်းကို အသိပေးဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ကင်မရာမင်းက သတင်းချဉ်းကပ်မှုကို သုံးသပ်ပြီး ဗီဒီယိုရှုပ်အတွက် ကြိုတင်စဉ်းစားနိုင်မှာပါ။ ပြီးတော့ သတင်းထောက်လိုချင်တဲ့ သတင်းပုံစံဖြစ်နိုင်၊ မဖြစ်နိုင် ဆိုတဲ့ ပြန်လည်ချဉ်းကပ်မှုကို ကြားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းထောက်ဟာ သတင်းမလုပ်ခင်၊ လုပ်နေဆဲနဲ့ တည်းဖြတ်တဲ့ အချိန်ထိ ကင်မရာမင်းနဲ့ အမြဲ ထိတွေ့ဖို့လိုပါတယ်။ ကင်မရာမင်းအနေနဲ့ သတင်းတစ်ပုံပြုလုပ်တာ (သတင်းလိုက်တာ) ဟာ သတင်းထောက်အလုပ်လို့ မသတ်မှတ်လိုက်ပါနဲ့။ လက်တွေ့ကျကျပြောရရင် ကင်မရာမင်းဟာ ဗီဒီယိုသတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် ဒါရိုက်တာနေရာယူထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းထောက် ပြောလာတဲ့သတင်းအပေါ် ဘယ်လိုရှုပ်တွေ့ရိုက်ကူးမယ်၊ အရင်ရိုက်ထားတဲ့ ရုပ်တွေထဲက ဘယ်ရုပ်ကို ပြန်လည်အသုံးပြုမယ် ပြီးတော့ သတင်းထောက်ဖြစ်စေချင်တဲ့ တင်ပြမှုကို ဘယ်လိုလုပ်ရင်ရနိုင်မယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ဘက်က စဉ်းစားရတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကင်မရာမင်းဟာ အတတ်နိုင်ဆုံး သတင်းထောက်ဖြစ်စေချင်တဲ့ တင်ပြမှုမျိုးကို လုပ်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါမှ အတွေ့အကြုံရမှာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းမလုပ်ခင် အခြေအတင် ဆွေးနွေးထားခြင်းအားဖြင့် တကယ်တမ်း သတင်းလုပ်တဲ့အခါမှာ သတင်းထောက်နဲ့ အပေးအယူမှုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်း စတင်လုပ်ပြီးဆိုတာနဲ့ သတင်းထောက်ဟာ သတင်းအတွက် အလုပ်ရှုပ် နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ကင်မရာရိုက်ကူးရေးဘက် မပါဝင်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဒီတော့ သတင်းထောက် ဖြစ်ချင်တာကို ကင်မရာမင်းက အလိုက်သိ ရိုက်ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုသတင်းထောက်နဲ့ ကင်မရာမင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဟာ သတင်းတည်းဖြတ်တဲ့အခါမှ ပိုမိုအဆင်ပြေစေပါတယ်။ နှစ်ယောက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိလို့ သတင်းတည်းဖြတ်တဲ့အခါ အဖုအထစ် ပြဿနာတွေဖြစ်ရတဲ့ သာကေတွေ အများအပြားရှိပါတယ်။ ထို့အတူ တစ်ယောက်ရဲ့အလုပ်ကိုတစ်ယောက်က နားလည်ဖို့လည်းလိုပါတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အရိပ်အခြေ အကဲခတ်နိုင်ဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ အချို့သော နေရာတွေ၊ လူတွေတွေ့ရမှာ နှစ်ယောက်သား အပြန်အလှန် မျက်လုံးနဲ့အချက်ပေးတာ၊ အမူအရာနဲ့ အချက်ပြတာတွေ မဖြစ်မနေလိုအပ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေ ကိုယ်မမျှော်မှန်းထားတဲ့ အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ကြုံလာရင် သတင်းချဉ်းကပ်မှု ပြောင်းလဲရတာတွေရှိပါတယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တိုင်ပင်ဖို့ အချိန် ရနိုင်သလို အရေးကြီး အခြေအနေမှာ ကိုယ့်ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ ကိုယ်လုပ်လိုက်ရတာတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအခါ အပြန်အလှန်နားလည်မှုနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အတွေ့အကြုံက အလွန်တာသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းတစ်ပုဒ်ကိုပြုလုပ်ဖို့အတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မဖြစ်မနေလုပ်ပါလို့ တိုက်တွန်းပါရစေ။

အင်တာဗျူးပြုလုပ်ခြင်းသီအိုရီ

"သတင်းအတွက် မည်သို့သော
ပုဂ္ဂိုလ်ဆီက မည်သို့သော
သုံးသပ်ချက်ကို ရယူမလဲဆိုတာ
တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်
ပြင်ဆင်ထားစေချင်ပါတယ်။"

ဗီဒီယို အင်တာဗျူးတစ်ခု ပြုလုပ်ရာမှာ သတင်းထောက် အခန်းကဏ္ဍနဲ့ ကင်မရာမင်း အခန်းကဏ္ဍ ခွဲခြားနိုင်ပါတယ်။ သတင်းထောက်ဟာ သတင်းအိုင်ဒီယာနဲ့ သတင်းတင်ပြမှု တွေကို စဉ်းစားရုံတင် မက သတင်းအရင်းအမြစ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေအပေါ် ချဉ်းကပ်နိုင်မှုကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ သတင်းအပေါ် အခြေခံတဲ့ သတင်းတင်ပြမှု အိုင်ဒီယာကို ကိုယ်တိုင်ရှင်းလင်းအောင်လုပ်ပြီးမှ သတင်းအရင်းအမြစ်ကို ချဉ်းကပ်တာ ပိုသင့်လျော်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက သတင်းအတွက် မည်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆီက မည်သို့သော သုံးသပ်ချက်ကို ရယူမလဲဆိုတာ တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်ပြင်ဆင်ထားစေချင်ပါတယ်။ ဒါမှသာ အင်တာဗျူးအတွက် ပို၍ရှင်းလင်းသောမေးခွန်းကို မေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဆင်ပြေတဲ့ မေးခွန်းမေးပြီး ကောင်းမယ် ထင်တဲ့အဖြေကို ယူမယ်ဆိုတဲ့ ခံယူချက်မျိုး လုံးဝမထားစေချင်ပါဘူး။ ဒါဟာ ပရိုဖက်ရှင်နယ်မဆန်ပါဘူး။ ကိုယ်ချဉ်းကပ်တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အချက်အလက်ကို မေးမြန်း၊ ဖော်ပြတာအကောင်းဆုံးဖြစ်သလို ထိုသူကို

လည်း လေးစားရာရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်တာဗျူးတစ်ခုလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်သတင်းရဲ့ ဦးတည်ချက်ကိုရှင်းပြပြီး ထိုသူဆီက ဘယ်လိုသော သုံးသပ်ချက်ကို မျှော်လင့်တယ်ဆိုတာ ပွင့်ပွင့် လင်းလင်းရှင်းပြပါ။ အချို့သော အတွေ့အကြုံရှိ သတင်းထောက်တွေဟာ ကိုယ်ပြောလိုတဲ့ သုံးသပ်ချက် အတိအကျကို ယူသွားပြီးကိုယ့်သတင်း အရင်းအမြစ်ကို ပြောခိုင်းတဲ့ အခြေအနေမျိုးရောက်အောင် လိမ္မာပါးနပ်စွာ လုပ်နိုင်ကြပါတယ်။ ဗီဒီယိုသတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် အချိန်ဟာ အလွန် အရေးကြီးတာ ကြောင့် အင်တာဗျူး တစ်ခုလုပ်တဲ့အခါ ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ မေးခွန်းရှိဖို့လိုပါတယ်။

သတင်းကင်မရာမင်းရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ရှင်းပြပါမယ်။ အင်တာဗျူးတစ်ခုလုပ်တဲ့အခါ ဘယ်လို စီစဉ်သင့်သလဲဆိုတာကို ကင်မရာဘောင် (Camera Frame) အယူအဆနဲ့ တွဲပြီး တင်ပြသွားပါမယ်။ ဒီလို ပူးတွဲတင်ပြခြင်းအားဖြင့် တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုကို ကိုးကားနိုင်တာကြောင့် ပိုပြီး ထိရောက်၊ နားလည်လွယ်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ အင်တာဗျူးဆိုတာ မပါမဖြစ် ပါဖို့လိုအပ်တာ သတင်းထောက်တိုင်း သိကြပါတယ်။ အနည်းဆုံးတော့ အင်တာဗျူး တစ်ခုတော့ ပါသင့်ပါတယ်။ ဗီဒီယိုသတင်းတစ်ပုဒ်မှာတော့ အင်တာဗျူး တစ်ခုဟာ သတင်း အချက်အလက်အတွက်သာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ဗီဒီယိုကင်မရာရိုက်ချက် ကပါ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဟာသတင်းအတွက် သတင်းအချက်အလက် ပြောရုံတင် မလုံ လောက်တော့ပါဘူး။ ထိုသူကို ကင်မရာဘောင်ထဲမှာ ဘယ်လို တင်ပြမလဲဆိုတဲ့ သီအိုရီ လိုအပ်လာ ပါပြီ။ အင်တာဗျူးဖြေတဲ့သူကို ကင်မရာကို ကြည့်ခိုင်းပြီး ဒဲ့ဒိုး အင်တာဗျူးတာဟာ အခုချိန်မှာ အလွန် ဟောင်းနွမ်းတဲ့တင်ပြမှုဖြစ်သွားပါပြီ။ ပြီးတော့ ပရိဖက်ရှင်နယ်ကင်မရာမင်းတိုင်း အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ကြ ကြပါတယ်။ လုံးဝမလုပ်ရဘူးလို့ မဆိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အရေးပေါ် အခြေအနေကလွဲရင် မလုပ်တာ ကောင်းပါ တယ်။

ကင်မရာဘောင် အယူအဆဟာ ကင်မရာမင်းတစ်ယောက် ဘယ်လောက်ပညာရှင် ဆန်သလဲ ဆိုတာနဲ့ အနုပညာအမြင် ဘယ်လောက်ရှိလဲဆိုတာ ဖော်ပြပါတယ်။ ရေချိန်ညီခြင်း (Water Level)ရှိလား။ ကိုယ်ပြောလိုတဲ့ ရည်ညွှန်းရပ်ကို ပီပြင်အောင် ဘယ်လိုဘောင် အချိုးအစားနဲ့ ပြမလဲ။ Pan Shot အတွက် ကင်မရာဘောင်အချိန်အဆ၊ Zoom In/Out လုပ်တဲ့ အခါ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လိုကင်မရာဘောင်နဲ့ စတင်မလဲ။ လူပုဂ္ဂိုလ်ကိုရိုက်တဲ့အခါ ကင်မရာဘောင် သီအိုရီနဲ့ ကိုက်ညီလား။ Focus In-Out လုပ်တဲ့အခါ ဘယ်လိုအကွာအဝေးက ရည်ညွှန်းရပ်ကို ပိုပြီး ရှင်းလင်းစေသလဲဆိုတဲ့ သတိထားစရာတွေအများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒါတွေ အားလုံးကို စာနဲ့ရှင်းပြဖို့ရာတော့ အလွန် ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့အရေးကြီးဆုံးတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အင်တာဗျူးတစ်ခု စတင်လုပ်ဆောင်တဲ့ အပိုင်းကနေ ကင်မရာဘောင်အယူအဆကို ထည့်သွင်း ပြောသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

ထိုင် အင်တာဗျူး

အင်တာဗျူးနေရာထိုင်ခင်း - အင်တာဗျူးအတွက် နေရာစီစဉ်တဲ့အခါမှာ အကောင်းဆုံး နေရာရ ဖို့ စီစဉ်သူတွေမေးဖို့ အားမနာပါနဲ့။ အင်တာဗျူးတစ်ခုထိုင်ပြီးဆိုရင် အလွန်အရေးကြီးတာ မေးသူ။

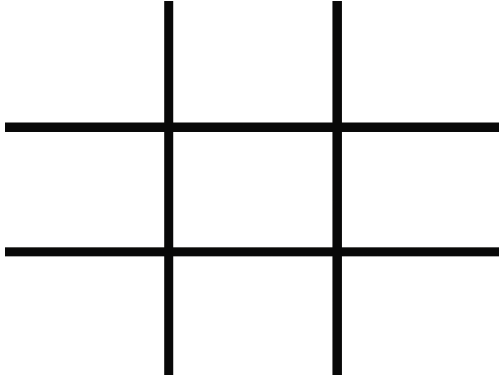
ဖြေသူနှစ်ယောက်လုံးဟာ တစ်တန်းတည်းဖြစ်ဖို့ ထိုင်ခုံအမြင့်တူဖို့လိုပါတယ်။ အရပ် အတို၊ အရှည် အတိုင်းတော့ အမြင့်ကို လိုက်ချိန် စရာမလိုပါဘူး။ ပြီးတော့ ကိုယ်လိုချင် တာရဖို့အတွက် အားမနာပါနဲ့။ ကိုယ့်ကို အင်တာဗျူးပေးတဲ့ သူကို ထိုင်ခုံအမြင့်တူရနိုင်ဖို့ မေးပါ။ ဒါအားနာစရာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်ရဲ့ ကင်မရာဘောင်အချိုးအစား ကောင်းဖို့ မေးသူ၊ ဖြေသူသက်သောင့်သက်သာရှိဖို့ ကင်မရာမင်းမှာ တာဝန်ရှိ ပါတယ်။ ပြီးတော့ အမြဲ တမ်း စိတ်ထဲမှတ်ထားရမှာက ဖြေသူရော၊ မေးသူရော နှစ်ယောက်လုံးကို ကိုယ့် ကင်မရာနဲ့ပါ တစ်တန်းတည်းဖြစ်ရပါလိမ့်မယ်။ ထိုအတွက်ကြောင့် အမြင့်တူထိုင်ခုံရမှ ကိုယ့်ကင်မရာ ဖရိမ်ကို ချိန်ဆလို့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အင်တာဗျူးအတွက် နေရာထိုင်ခင်းကို ထိုင်ခုံ အမြင့်တူ စီစဉ်ထားတာဟာ မေးသူ၊ ဖြေသူ နှစ်ယောက်လုံးကို သက်သောင့်သက်သာဖြစ်စေပါတယ်။

One-Third Frame - သုံးချိုး-တစ်ချိုးဖရိမ်- ဒီကင်မရာဘောင်ဟာ အင်တာဗျူးတစ်ခုရဲ့ နိုင်ငံတကာစံချိန် တစ်ခုပါပဲ။ ကင်မရာဘောင်ရဲ့ သုံးချိုးမှာ တစ်ချိုးကို လူပုဂ္ဂိုလ်ထားပြီး ကျန်နှစ်ချိုးကို နေရာလွတ် (Space) ထားတာကို ဆိုလိုတာပါ။ အဲလို သုံးချိုး-တစ်ချိုး ဖရိမ်ကို အတိအကျလုပ်ရင်တော့ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ကိုယ်လုံး ဖရိမ်ထဲ မဝင်မှာစိုးလို့ လူကို တစ်ချိုးခွဲ လောက်ထားပြီး ကျန်တစ်ချိုးခွဲကို နေရာလွတ်လုပ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နေရာလွတ်ဘက်ကိုတော့ လူပုဂ္ဂိုလ်က ခန္ဓာကိုယ်ရော၊ မျက်နှာရော ခပ်စောင်းစောင်း အနေ အထားဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။



အထက်ပါပုံဟာ One-Third Frame (သုံးချိုးတစ်ချိုး) အချိုးအစားဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

One-Third Frame အတိုင်း ဖြေသူကို တစ်ဖက်ခြမ်းကို လှည့်စေတာဟာ တင်ပြသူ သတင်းထောက် တစ်ဖက်ခြမ်းမှာရှိတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။

နောက်ခံ - အင်တာဗျူးတစ်ခုထိုင်ပြီဆိုရင် နောက်ခံ Background ဟာ အနုပညာ ပါပဲ။ အထက်မှာပြောခဲ့သလို နေရာထိုင်ခင်းလဲကောင်း၊ One-Third အချိုးလည်း ရပြီဆိုပေမယ့်

နောက်ခံအပြင်အဆင် မကောင်းပြန်ရင်လည်း ကိုယ့်ပရိဖက်ရှင်နယ် ကင်မရာရိုက်ချက်ကို မေးခွန်းထုတ် လာစရာဖြစ်လာပြန်ပါတယ်။ လက်ရှိမြန်မာပြည်မှာ အများသော အင်တာဗျူးတွေမှာ နောက်ခံကို သိပ်ဂရ မစိုက်ကြတာများပါတယ်။ အရမ်း အရေးကြီးလားဆိုတော့ အရမ်းအရေးမကြီးပေမယ့် ပရိဖက်ရှင်နယ် ကင်မရာမင်းလို့ ခံယူပြီဆိုရင်တော့ ကိုယ့်ကင်မရာဖရိမ်ကို အလှဆုံးဖန်တီးရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါမှလည်း ကိုယ်ဘယ်လောက်ပရိဆန် သလဲဆိုတာ ကိုယ့်ရဲ့ ကင်မရာဖရိမ်ကိုကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်မှာပါ။ အဖြစ် များတဲ့အမှားတွေက အဆင်ပြေတဲ့နေရာမှာ ထိုင်ဗျူးလိုက်တာပါပဲ။ နောက်တစ်ခုကအနောက်က ပန်းချီ ကားရှိတယ်။ ပန်းအိုးရှိတယ်ဆိုပြီး အဲဒီနေရာမှာ ထိုင်ဗျူးလိုက်တာပါပဲ။ ကိုယ့်မေးတဲ့ လူနဲ့ နောက်ခံနဲ့ကို လှပအောင်ချိန်ဆလေ့မရှိကြပါဘူး။ ကိုယ်ကင်မရာဖရိမ် လှသွားရင် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကြည့်လို့ကို မဝပါ ဘူး။ ဒါအနုပညာတစ်ခုလိုပါပဲ။ နောက်ထပ် သတိပေးလိုတာက ကိုယ်ပြုပြင်လိုက်တဲ့ နောက်ခံတစ်ခုဟာ ကိုယ့်မေးနေတဲ့လူအပေါ် စိတ်ဖမ်းစားတာမျိုး မဖြစ်အောင်လည်း သတိထားရ ပါလိမ့်မယ်။ နောက်ခံက အရောင် ပြင်းထန်တာ၊ လှုပ်ရှားနေတဲ့အရာတွေ၊ ပြင်းထန်တဲ့အလင်းရောင်၊ စိတ်ညှို့အားကောင်းတဲ့ ပန်းချီကားတွေဟာ ဖြေနေတဲ့လူကိုကျော်ပြီး ကြည့်ရှုသူတွေကို အာရုံဖမ်း စားပါတယ်။ အတတ်နိုင်ဆုံးတ ညပြီမိတဲ့နောက်ခံဖြစ်အောင် ဖန်တီးယူတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အင်တာဗျူးဖြေသူ၏ ဂုဏ်ပုဒ်နှင့် နောက်ခံကို ကိုက်ညီစေရန်
စီစဉ်ရတာလည်း အနုပညာတစ်ခု ဖြစ်ပါ၏။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

တည်ငြိမ်သော နောက်ခံနှင့် လှပအောင် ဖန်တီးထားသော ကင်မရာအချိုး။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အထက်ပါ Camera Frame က သီအိုရီ One-Third အချိုးမကျသလို၊
နောက်ခံ ပန်းချီကားဘောင်ကြောင့် ဖြေသူကို ပို၍ရှုပ်ဆိုးစေပါတယ်။

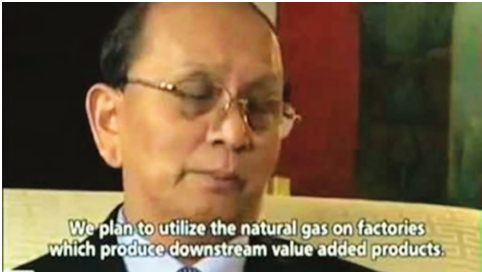
Camera Head & Below Frame - ကင်မရာအပေါ်အောက်အချိုး- ဒီကင်မရာ ဖရိမ်ဟာ အရမ်း အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီတစ်ခါ One-third အချိုးကို ပြောချင်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အင်တာဗျူးဖြေသူရဲ့ အထက်နဲ့ အောက်ဖရိမ်ကို ပြောလိုတာပါ။ အထက်ပိုင်းမှာ ခေါင်းကို လုံးဝမပြတ်စေဖို့ လိုသလို၊ အရမ်း မကွာဟဖို့

လည်း လိုပါတယ်။ ခေါင်းအထက် ၁ လက်မ ကွာဟမှုလောက်ဆို အကောင်းဆုံးပါ။ အောင်ပိုင်း ဖရိမ်ကတော့ ပိုဂရုစိုက်ရပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ အင်တာဗျူးဖြေသူရဲ့ နာမည်နဲ့ ရာထူးအတွက် စာတန်း(Tittle) နှစ်ထပ်ထိုးရမှာဖြစ် တဲ့အတွက် လုံလောက်တဲ့ နေရာချန်ထားဖို့လိုပါတယ်။ ဖရိမ်ကို ခေါင်းနဲ့ လည်ပင်းလောက်ပဲထားမယ်ဆိုရင် (Tittle) ထိုးတဲ့အခါ ပြောသူရဲ့ ပါးစပ် သို့မဟုတ် မေးစေ့နဲ့ ငြိနေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အောင်ပိုင်းဖရိမ်အဖြစ်ဟာရင်ညွှန့်ထက် ပိုမတက်တာ ပိုကောင်းပါတယ်။ တချို့သော တီဗွီဌာနတွေမှာ သတင်းဦး (Update News) အောက်ပိုင်းမှာ ပြေးနေတာဖြစ်တဲ့အတွက် နေရာပိုချန်ဖို့လိုပါတယ်။ အင်တာဗျူး ဖြေတဲ့သူဟာ အခြားဘာသာ စကားဖြစ်လို့ Sub-tittle ထိုးဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုရင်တော့ အောက်ပိုင်းမှာ နေရာပိုထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ နေရာပိုဘယ်လောက်ထားသင့်သလဲဆိုတာ ကင်မရာမင်းရဲ့ သတင်းအပေါ် သတိကပ်မှုပေါ်မှာပဲ မူတည်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

Sub-tittleနဲ့ သတင်းဌာနရဲ့ Update လိုင်းလွတ်အောင် ချန်ထားတဲ့ CameraFrame အချိုးပါ။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

အထက်ပါ Camera Frame ကတော့ Sub-Tittle နဲ့ ငြိစွန်းနေတဲ့ အချိုးပါ။

Cut away - ကြားခံရိုက်ချက် - အင်တာဗျူး တစ်ခုရိုက်ပြီးသွားပြီဆိုတာနဲ့

Cut away ရိုက်ချက်တွေကို မမေ့မလျော့ရိုက်ရပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့် Cut away လိုအပ်သလဲဆိုတော့ အဆိုပါအင်တာဗျူးကို တည်းဖြတ်(Edit) လုပ်တဲ့အခါ ခုန်ကျော်ရိုက်ချက် (Jump Cut) တွေ မဖြစ်စေဖို့ပါ။ ဥပမာ-အင်တာဗျူးမှာ ကိုယ်လိုအပ်တဲ့ စကားလုံးတွေက ရှေ့ နောက်မညီဘဲ ဖြတ်တောက်လိုက်ရပါတယ်။ ထိုဖြတ်တောက်လိုက်ရတဲ့ စကားစုတွေကို စီလိုက်တဲ့အခါ အပိုင်းအစတွေဟာ ပြတ်တောက် ပြတ်တောက်တွေဖြစ်ပြီး ထစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို ရိုက်ချက်တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုကြား ခုံကျော် (Jump Cut) မှုတွေ မဖြစ်စေဖို့ Cut away လိုအပ်ပါတယ်။

မျက်လုံး Cut away - မျက်လုံး Cut away ကတော့ အလွယ်ကူဆုံးနဲ့ အဆင်ပြေဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာဗျူးပြီးသွားတဲ့အခါ ချက်ချင်းမရပ်လိုက်ဘဲ Cut away အတွက် နှစ်မိနစ်လောက် ခဏထိုင် စကားပြောပေးပါလို့ တောင်းဆိုပြီး ရိုက်ပါ။ Cut away အတွက် အသံမလိုအပ်ပေမယ့် ကိုယ်ရိုက်တဲ့ မျက်လုံး တစ်စုံ လှုပ်ရှားဖို့အတွက် စကားပြောသော မျက်လုံးဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက စကားပြောတဲ့ အခါမှာ စကားလုံး အတက်အကျ ပေါ်မူတည်ပြီး မျက်လုံးက လှုပ်ရှား အသက်ဝင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Cut away အတွက် မျက်လုံးကို ရိုက်တဲ့အခါမှာ တကယ်အင်တာဗျူးတဲ့ အချိန်ကအတိုင်း ကြည့်ခိုင်းပြီး မျက်လုံးကို သက်ဝင်လှုပ်ရှားအောင် ဖန်တီးပါ။ အကယ်၍ ကိုယ်က အားနာပြီး လှုပ်ရှားမှုမရှိတဲ့ မျက်လုံး တစ်စုံကိုသာ Cut away အဖြစ် ရိုက်ခဲ့မယ်ဆိုရင် Edit မှာ အင်တာဗျူး စကားနဲ့ မျက်လုံးလှုပ်ရှားမှုဟာ မကိုက်ညီဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဟန့်တားလိုတာ တစ်ခုကတော့ သတင်းဌာနတစ်ခုမှာ မျက်လုံး Cut Away အတွက် သီးသန့်မရိုက်ခဲ့ဘဲ အင်တာဗျူးဖြေတဲ့ လူရုပ်ကို Edit မှာ ဖြုတ်ပြီး မျက်လုံးတစ်စုံကို ဖြတ်လိုက်တာပါ။ ဘယ်တော့မှ မလုပ်ပါနဲ့။ ရုပ်အရည်အသွေးကျသွားသလို သတင်းထောက်ကို ပေါ့လျော့တဲ့စိတ် ဖြစ်စေပါတယ်။

စတင်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot



မျက်လုံး CutAway

လက်လှုပ်ရှားမှု Cut away - လက်လှုပ်ရှားမှု Cut away ဟာလည်း အသုံးအများဆုံး တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ လူတိုင်းလိုလိုဟာ စကားပြောရင် လက်ကို စကားအတိုင်း မာန်ပါပါ လှုပ်ရှားတတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်တာဗျူး Cut away အတွက် လက်လှုပ်ရှားမှုကလည်း အလွယ်ဆုံးနဲ့ အဆင်အပြေဆုံးလို့ ပြောလို့ ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်တာဗျူးမှာ စိတ်ပါလက်ပါပြောပြီး လက်ကလှုပ်ရှားနေပေမယ့် အင်တာဗျူးပြီးလို့ ယကအ တေပေအတွက် အခြားအကြောင်းအရာတွေပြောတဲ့အခါမှာတော့ လက်က သိပ်မလှုပ်ရှားကြ တော့ပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ အင်တာဗျူးလောက် စိတ်မလှုပ်ရှားလို့ဖြစ်ပါတယ်။ အဲလို အခြေအနေမျိုးမှာ ကိုယ်ရဲ့သတင်းထောက်ကို သို့မဟုတ် ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က စိတ်ကိုဆွပေးတဲ့ မေးခွန်းမေးဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။



စာတိုက် - Youtube ၎် Screen Shot

လက်လှုပ်ရှားမှု CutAway

Journalist Cutaway - ကိုယ့်သတင်းထောက်ကို ပြန်ရိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာဗျူးပြီးသွားတဲ့အခါမှာ ဖြေသူရဲ့ အနောက်ကနေ မေးနေတဲ့ ကိုယ့်သတင်းထောက်ကို ပြန်ရိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲလိုရိုက်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ့်သတင်းထောက်က ဖြေသူကိုစိတ်ဝင်စားစွာကြည့်ရင်း ခေါင်းညိတ်တာဖြစ်စေ၊ စာအုပ်မှာ လိုက်မှတ်နေတာဖြစ်စေ လုပ်နေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ သတိထားရမှာက သတင်းထောက်ကိုရိုက်တဲ့အခါမှာ လည်း အင်တာဗျူးရိုက်တုန်းက ကင်မရာ ဖရိမ်အတိုင်းဖြစ်အောင် ချိန်ဆရိုက်သင့်ပါတယ်။

တတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot



Journalist CutAway များ -

အခြား Cut Away များ

အခြား Cut Away တွေလည်းရှိပါသေးတယ်။ ဥပမာ-စစ်တပ်၊ ရဲဌာနအရာရှိတွေဆိုရင်တော့ သူတို့ ပုခုံးပေါ်က ရာထူး၊ လိုဂိုတွေကိုလည်း Cut Away အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

ရာထူး၊ ဌာန CutAway

အင်တာဗျူးလုပ်ခြင်းမှ ရှောင်ရန်များ

Blur - အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့အခါမှာ ဖြေဆိုသူဟာ HIV / AIDS ကူးစက်ခံထားရသူ သို့မဟုတ် မျက်နှာကို ထုတ်ဖော် မပြောသူတွေဆိုရင် အထူးသတိထားရပါလိမ့်မယ်။ နောက်ခံ မှာ အလွန်တောက်ပတဲ့ အလင်း ရောင်ထားပြီး ဖြေဆိုသူမျက်နှာကို အမဲရောင်အရိပ်ထားခြင်း၊ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခု Focus ဝေဝါးထား ခြင်းနဲ့ မျက်နှာကို Blur ဝါးထားခြင်း တစ်ခုခုလုပ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ တစ်ခုသတိထားရမှာက မျက်နှာကို Blur ဝါးထားမယ်ဆိုရင် ကင်မရာနဲ့ စတင်ရိုက်ကတည်းက ဝါးထားတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ အကယ်၍ Edit လုပ်မှ ဝါးမယ်ဆို စိတ်မချရပါဘူး။ လုပ်ဖို့ မေ့ခဲ့မယ်ဆိုရင် သတင်းအတွက် ကျင့်ဝတ်ချိုးဖောက်ရာ ရောက်ပါ တယ်။ ဒီလို ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြောတဲ့အခါ HIV/AIDS ကူးစက်ခံရသူတွေကို ရိုက်တဲ့အခါ ကာယကံရှင်က ခွင့်ပြုသည်ဖြစ်စေ မျက်နှာကို ဖုံးကွယ်တာ အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ သတင်းထောက် ကျင့်ဝတ်တင်မဟုတ်တော့ဘဲ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းကျင့်ဝတ်လို ဖြစ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။

ဘယ်တော့မှ မလုပ်ပါနဲ့- သတင်းထောက် အများစုရဲ့ အမှားကတော့ Cut away အတွက်ပဲ ရိုက်တာပါ။]]တစ်စုံတစ်ခုပြောပေးပါ}} "Say Something" လို့ အင်တာဗျူး ဖြေသူတွေကို ပြောကြ လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါလုံးဝအမှားပါ။ ဘယ်တော့မှမလုပ်ပါနဲ့။ ဖြေသူဟာ စကားပြောတဲ့အခါမှာဖြစ်စေ၊ Cut away အတွက် ရိုက်တဲ့အခါမှာဖြစ်စေ စိတ်ပေါ့သွားပြီး ကိုယ့်ဆီကို အာရုံမရောက်ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ့်ကို အထင်သေးသွားပါလိမ့်မယ်။

လုပ်သင့်သည်- ဘယ်လိုလုပ်သင့်သလဲဆိုတော့ အင်တာဗျူးပြီးတဲ့အခါမှာပဲ Off the Record ပါဗျာဆိုပြီး အင်တာဗျူးမေးတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ ကိစ္စကိုပဲ ကိုယ်အထင်အမြင် လေးနဲ့ထပ်ပေါင်းမေးတဲ့ အခါ(On the Record) အင်တာဗျူးတုန်းကလိုပဲ စိတ်တက်<က လာပါလိမ့်မယ်။ ကမောက်ကမစီစဉ်မှုများ ကို ငြင်းပယ်ပါ-သံတမန်တွေ၊ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီတွေနဲ့အဖွဲ့အစည်း တွေကို အင်တာဗျူးတဲ့အခါ အဖွဲ့အစည်းအမှတ်တံဆိပ်နဲ့အလံတွေကို အနောက်မှာ ပါစေချင် ကြပါတယ်။ အဲဒီလိုအခြေအနေမှာ ငြင်းဖို့ ဘယ်တော့မှ အားမနာပါနဲ့။ ဘာကြောင့် ကင်မရာ ထဲမှာ ထည့်လို့မရတာလဲဆိုတာရှင်းပြပါ။ ဒါပေမဲ့ သံတမန်နည်းလမ်းအရအစိုးရခေါင်းဆောင် တွေနဲ့ အင်တာဗျူးလုပ်ရတဲ့အခါမှာတော့သူတို့စီစဉ်မှုအတိုင်းလိုက် နှာရတာမျိုးတော့ ရှိပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

မငြင်းသာတဲ့အခြေအနေမျိုးမှာတော့ နောက်ခံကိုကြည့်ကောင်းအောင် ကင်မရာမင်းက တာဝန်ယူရပါတယ်။

ဥပမာ- (၁) ဒီအဖွဲ့အစည်းမှာ အမှတ်တံဆိပ်ပါ ပေမယ့် နောက်အင်တာဗျူးတစ်ခုက အခြားပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အမှတ်တံဆိပ်မထည့်ရင် မတရားရာရောက်ကြောင်း။

(၂) သတင်းဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုရဲ့ အမှတ်တံဆိပ်ကို ထည့်ခွင့်မပြုထားကြောင်း။

(၃) လူကြီးမင်း နာမည်နဲ့ အဖွဲ့အစည်းနာမည်ကို သတင်းနဲ့ Sub-Tittle မှာ ထည့်မှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဖော်ပြစရာမလိုကြောင်းစသဖြင့် နားလည်အောင် ရှင်းပြပါ။

ဒါပေမဲ့ တစ်ခုတော့ မြွင်းချက်ရှိပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုပေါ် အခြေခံတဲ့ သတင်းမျိုးဆိုရင်တော့ ထည့်ဖို့ လိုအပ်တာပေါ့။

ဥပမာ- iPhone ဖုန်းအသစ်တစ်မျိုး မိတ်ဆက် တဲ့ သတင်းမျိုးသို့မဟုတ် တိုယိုတာကား ကုမ္ပဏီ အရုံးပေါ်တဲ့သတင်းမျိုးတွေကတော့ ယင်းအဖွဲ့အစည်းနဲ့တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေတော့ မလွဲမသွေ အမှတ်တံဆိပ်တွေကို ရိုက်ကူးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူး

(၁) Press Conference တွေ၊ အစည်းအဝေးတွေနဲ့ အရေးပေါ်အခြေအနေတွေမှာ မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးလုပ်ရတာတွေ ရှိပါတယ်။ အစည်းအဝေးတွေနဲ့ သတင်းစာ ရင်းလင်းပွဲတွေမှာ မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့အခါမှာ ဖြစ်နိုင်ရင် ကိုယ်အတွက် သီးသန့် လုပ်တာပဲကောင်းပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အခြားသတင်းဌာနတွေနဲ့ စုပြုံပြီး မမေးတာ ပိုကောင်းပါတယ်။ အနီးအနားက အသံဆူညံမှုနည်းပြီး

နောက်ခံကောင်းမယ့် နေရာ တစ်နေရာမှာ ကင်မရာမင်းက အသင့်စောင့်ပြီး သတင်းထောက်က ဖြေမည့်သူကို ခေါ်ထုတ်လာတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒီလိုလုပ်ဖို့ကတော့ သတင်းထောက်ရဲ့ လိမ္မာ ပါးနပ်မှုအပေါ် မူတည်ပါတယ်။ အခြားသတင်းဌာနတွေပြီးတဲ့အချိန်ထိ စောင့်နေမယ် ဆိုလို့ကတော့ အခွင့် အရေးလွတ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

ကင်မရာမင်းက အင်တာဗျူးအတွက် နေရာကောင်းမှာ စောင့်ပါ။

(၂) သတိထားစရာ အချက်ကတော့ မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးတဲ့အခါမှာ အတတ်နိုင်ဆုံး နောက်ခံက လှုပ်ရှားမှုမရှိစေဖို့ပါပဲ။ အနောက်မှာ လူတွေ သွားလာနေမယ်၊ အလံတွေ လွှင့်နေမယ်၊ ကားတွေသွားလာနေမယ်ဆိုရင်တော့ ကြည့်သူရဲ့ စိတ်အာရုံကို ပျံ့လွင့်စေ သလိုသတင်းထောက်အတွက် လည်း စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေပါတယ်။ မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးမှာတော့ နောက်ခံကိုလှုပ်အောင် ရွေးဖို့ ခက်ခဲတဲ့အတွက်ကြောင့် ကြည့်ကောင်းအောင်ပဲ လုပ်ရပါလိမ့်မယ်။ နောက်ထပ် သတိပေးလိုတာက မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့အခါ ဖြေသူရဲ့ အနောက်မှာ နေ့စွဲတွေမပါအောင် အထူးသတိထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ လက်ရှိလုပ်နေတဲ့ အင်တာဗျူးအကြောင်းအရာဟာ တစ်ချိန်ချိန်မှာ ထပ်သုံးဖို့ လိုကောင်း လိုသလို၊ ကိုယ့်သတင်းဌာနရဲ့ အခြေအနေကြောင့် နောက်ရက်မှ ထုတ်လွှင့်ကောင်းထုတ်လွှင့် နိုင်တာကြောင့် နေ့စွဲတွေက သတင်းကို အချိန်ကန့်သတ်စေပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အထက်ပါ Frame အချိုးဟာ One-Third အချိုးမကျသလို နောက်ခံ Background အတွက် ဖရိမ်အယူအဆလည်း မှားယွင်းနေပါတယ်။

(၃) အခြေအနေမပေးလိုဖြစ်စေ၊ အရေးပေါ် အကြောင်းအရာကြောင့်ဖြစ်စေအခြားသတင်းထောက် တွေနဲ့ စုပြုံမေးရတဲ့အခါမှာ ပရိဖက်ရှင်နယ် သတင်းထောက်ပီသသူ၊ အတွေ့ အကြုံရှိသူကအသာစီးရနိုင် ပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမှာ သတင်းထောက် အတွက် မေးခွန်းဟာ သုံးခုထက် မပိုသင့်ပါဘူး။ ကိုယ်လို ချင်တဲ့ အချက်အလက် မရသေးလို့ နောက်ထပ်မေးခွန်း မေးတာမျိုးတော့ ရှိကောင်းရှိ နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတတ်နိုင်ဆုံး လိုရင်းအချက်ကိုပဲမေးတာ အကောင်းဆုံးပါ။ ဒီလို မေးခွန်းမေး ကိုယ့်သတင်းထောက်ရဲ့ လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို ကင်မရာမင်းက သတိထားသင့်ပါတယ်။ ဘယ်လိုအခြေအနေရောက်ရောက် One Third အချိုးကို လုံးဝ မသွေဖည်သွားဖို့နဲ့ Cut Away ကို အဓိအရယူဖို့ သတိအမြဲထားပါ။ ကိုယ့်သတင်းထောက် မေးနေတဲ့အချိန်မျိုးမှာ ဖြေသူရဲ့အရှေ့က ကိုယ့်သတင်းဌာနရဲ့ Logo မိုက်ကရိဖုန်းကို ရိုက်ထား တာ၊ ကိုယ့်ဘေးနားက အခြားကင်မရာမင်းတစ်ယောက်ယောက်ကို ကိုယ်က ပြန်ရိုက်တာတွေ က လူစုံပြုံမေးတဲ့ အခြေအနေမှာ Cut Away ကောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၄) အခြားသတင်းထောက် တစ်ယောက်ယောက်က မေးခွန်းတွေ ဆက်တိုက်မေးနေပြီး ကိုယ့် အတွက် မေးဖို့ အခွင့်အရေးမရဘူးဆိုရင် ကြားဝင် တားဆီးလိုက်ပါ။ ဒါပေမဲ့ အယဉ်ကျေးဆုံးပြောပြီး ကိုယ့် အတွက် မေးခွန်းမေးပါ။ ထိုအတူ ကိုယ့်က မေးခွင့်ရရင် လည်း သူများအတွက် အချိန်ကိုပါ ငဲ့ညှာပြီးအ တတ်နိုင်ဆုံး လိုရင်းမေးပါ။ ဒါကြောင့် ပရိဖက်ရှင်နယ် သတင်းထောက်တစ်ယောက်က အများဆုံး မေးခွန်း သုံးခုထက် မပိုသင့်တာပါ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အထက်ပါပုံများမှ ကင်မရာမင်းများလို ဖြေဆိုသူရဲ့ အထက် (သို့) အောက်မှာ ကင်မရာမရှိစေဘဲ တစ်တန်းတည်းဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

(၅) မတ်တပ်ရပ် အင်တာဗျူးတွေအတွက် အသံနဲ့ အလင်းအမှောင်ကို အထူးသတိထားရမယ်ဆိုတာ သိပြီးသားဖြစ်မှာပါ။ အတတ်နိုင်ဆုံး ဆူညံမှုနည်းတဲ့ နေရာနဲ့ အလင်းရောင် အလွန်တောက်ပတဲ့နေရာတွေကိုရှောင်ကြဉ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဆူညံသံအနည်းငယ်ရှိနေတယ် ဆိုရင် ဆူညံသံရှိတဲ့ဘက်မှာဖြေသူကို မထားပါနဲ့။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ကင်မရာ မိုက်နဲ့ ဆူညံသံလမ်းကြောင်းတူပြီး အသံဝင်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လောက်တောင် သတိထား စေချင်လဲဆိုရင် မျက်နှာပေါ်မှာ သစ်ရွက်အရိပ်ရောက်နေတာက အစ သတိထားစေချင် တာပါ။ ဒါကတော့ အသေးအဖွဲ့ သတိပေးမှုလေးပါ။

VoxPox and B Roll

"သတင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး
 အများပြည်သူရဲ့အမြင်၊
 သဘောထားတွေကို စုစည်းတဲ့
 အင်တာဗျူး အတို
 အမျိုးအစားဖြစ်ပါတယ်။"

Vox Pox

Vox Pox ဆိုတာ အင်တာဗျူးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သာမန်အင်တာဗျူးတွေလိုမဟုတ်ဘဲ သတင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အများပြည်သူရဲ့အမြင်၊ သဘောထားတွေကိုစုစည်းတဲ့ အင်တာဗျူး အတို အမျိုးအစား ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းတစ်ပိုဒ်မှာ သက်ဆိုင်သူတွေရဲ့ အင်တာဗျူး၊ သတင်းအချက်အလက်တွေ ပြီးပြည့်စုံ သွားပေမယ့် သတင်းထဲမှာ အလေးပေး ဖော်ပြတဲ့ အကြောင်းအရာအပေါ် အခြားသော လူတွေကလည်း ဘယ်လိုသဘောထားလဲဆိုတာ ထပ်လောင်း မေးမြန်းပြီး စုစည်းထားတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ- ရန်ကုန်မြို့၊ မိုးတွင်းကာလ ရေကြီးမှုသတင်းအတွက် မြို့တော်ဝန်၊ မြို့ပြ အင်ဂျင် နီယာတွေနဲ့ အင်တာဗျူးလုပ်ပြီး သတင်းတစ်ပုဒ်လုပ်ထားပေမယ့် သတင်းရဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်း သို့မဟုတ်

အလယ်မှာ ရန်ကုန်မြို့နေ လူထုရဲ့ သဘောထားကို တင်ပြဖို့ လမ်းပေါ်က လူတွေ၊ ကားပေါ်ကလူတွေကို အင်တာဗျူးတာ ဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

Vox Pox အင်တာဗျူးတစ်ခုဟာ နေရာဒေသသာ ကွာခြားပေမယ့် ကင်မရာ သီအိုရီက တော့ အတူတူပါပဲ။

နောက်ထပ် ဥပမာ- အစိုးရအပြောင်းအလဲ အပေါ် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး သုံးသပ်ချက် သတင်းတွေမှာ သာမန်ပြည်သူတွေရဲ့ သဘောထားအဖြစ် အစိုးရသစ်အပေါ် လူထုရဲ့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ လုပ်စေချင်တာကို လူပေါင်းစုံနဲ့ အင်တာဗျူးထားတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ထိုသို့သော အင်တာဗျူး အမျိုးအစားကို Vox Pox (ဗောက်စ်ပေါက်စ်) လို့ခေါ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာတော့ Street Interview လို့လည်း ခေါ်ကြပါသေးတယ်။ Vox Pox အတွက်လည်း ကင်မရာ သီအိုရီနဲ့အညီ ရိုက်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

B Roll

B roll ဆိုတာ သတင်းနဲ့သက်ဆိုင်သော ရုပ်များနဲ့သက်ဆိုင်မယ်လို့ ယူဆရသောရုပ်များ ရိုက်ကူးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဆောက်လုပ်ရေး သတင်း အကြောင်းလုပ်တဲ့အခါ လိုအပ်မယ် ထင်တဲ့ဆောက် လက်စအဆောက်အအုံတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ၊ ကရိန်းတွေစတဲ့ ရုပ်များဟာ B roll ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သတင်း သို့မဟုတ် သတင်းမှတ်တမ်းအတွက် သက်ဆိုင်မယ်လို့ ယူဆရတဲ့ ရုပ်တွေက တော့ သတင်းမှာ ကိုယ်ပြောမယ့် အကြောင်းအရာအတွက် စပ်ဆက်မယ်ယူဆရတဲ့ ရုပ်တွေပါ ပဲ။ မြန်မာ့လူအ သိုင်းအဝိုင်းလို့ နောက်ခံပြောမယ်ဆိုသိမ်ကြီးဈေးကလူအုပ်ကြီးနဲ့ မြန်မာလူမျိုး တွေရဲ့ မျက်နှာတွေကို ပြရင် ကောင်းမလား ဒါမှမဟုတ် ညနေဘက် လမ်းဘေးဈေးဆိုင်တွေ မှာ စားသောက်နေကြတဲ့ လူတွေ

ကိုပြရင် ကောင်းမလားဆိုတာကတော့ သတင်းထောက်ပေါ် မှာပဲ မူတည်ပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

B Roll ရိုက်တယ်ဆိုတာကလည်း ကိုယ့်လိုချင်တဲ့ ရည်ညွှန်းရုပ်ကို မသွေဖည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

B Roll ရိုက်တဲ့အခါမှာ အလွန်သတိထားရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေရှိပါတယ်။ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုတွေအကြောင်း၊ ဒုစရိုက်မှုတွေအကြောင်းပြောတဲ့အခါ *B Roll* ကို Journalism ကျင့်ဝတ်အနေနဲ့ လူတွေရဲ့ မျက်နှာတွေကို *Blur* ဝါးထားတာဖြစ်ဖြစ်လမ်းပေါ်မှာခြေထောက်တွေကိုချည်း ရိုက်ပြတာဖြစ်ဖြစ်လုပ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ *B Roll* ဟာ လမ်းမပေါ်က လူတွေဖြစ်နေသည့်တိုင် သူတို့ရဲ့မျက်နှာကိုဖော်ပြရင် သတင်းမှာပြောထားတဲ့ဒုစရိုက်မှုတွေနဲ့ပတ်သက်နေ သလို ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ထိုသို့ *Blur* ဝါးမယ် ဆိုရင်လည်း ကင်မရာမှာတစ်ခါတည်းဝါး ထားပါ။ *Edit* လုပ်ပြီးဝါးမယ်ဆိုရင်အလွန်အန္တရာယ်များပါတယ်။ *Edit* မှာ မေ့ကျန်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်သ တင်းအပေါ် အပြစ်တင်မှုတွေ ရှိလာနိုင် ပါတယ်။ ဒါကြောင့်စတင်ရိုက်ကူးကတည်းကရုပ်များကိုဝါးထားတာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

လူစုလူဝေးနေရာများသို့ သတင်းလိုက်ခြင်း

"တီဗီသတင်းထောက်ဟာ
ကိုယ်အလုပ်သဘောတရားကို
အမြဲသတိကပ်နေဖို့
လိုပါတယ်။ "

လူစုလူဝေးလို့ပြောတဲ့အခါ နေရာပေါင်းစုံပါ ပါလိမ့်မယ်။ နေရာပေါင်းစုံ အခြေအနေ ပေါင်းစုံကို စုစည်းရေးသားရင် အလွန်ကျယ်ပြန့်တာကြောင့် ကဏ္ဍတချို့ပဲ ရွေးထုတ် တင်ပြချင်ပါတယ်။ ထိုအခြေအနေကနေ နောက်ထပ်ဆင့်ပွားသတိကပ်စရာတွေကိုတော့ ကိုယ်တိုင်ပြင်ဆင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- (၁) လမ်းပေါ်မှ ဆန္ဒပြပွဲများ
- (၂) အခန်းကျဉ်းထဲက သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲနှင့် ခန်းမကျယ် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ
- (၃) အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များအား အရေးပေါ် အင်တာဗျူးရယူခြင်း

(၁) လမ်းပေါ်မှ ဆန္ဒပြပွဲများ

ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုကို သတင်းလိုက်တဲ့အခါ ကင်မရာမင်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ သိထားသင့်တဲ့ အချက်များကို မျှဝေလိုက်ပါတယ်။ ဒီအချက်တွေဟာ သီအိုရီမဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်လက်တွေ့ သတင်းလိုက်တဲ့အခါဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတတ်တဲ့အချက်အလက်တွေကို အတွေ့အကြုံရှိ သတင်း ကင်မရာမင်းတွေထံမှ စုစည်းထားတာဖြစ်ပါတယ်။

(၁) လက်နက်နဲ့ ဖြိုခွင်းနိုင်မယ့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဘက်အခြမ်းမှာနေရန် အချို့က ဒီအချက်ကိုသဘောမတူကြပါဘူး။ နိုင်ငံတကာဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ သတင်းထောက်တွေဟာ ရဲတပ်ဖွဲ့ဘက်အခြမ်းမှာပဲနေပါတယ်။ ဒါက ရဲကိုထောက်ခံတာနဲ့ မဆိုင်ပါဘူး။ ကိုယ့်လုံခြုံရေးအတွက်ပါ။ အကြောင်းပြချက်တွေက-အကယ်၍ ရဲက ဆန္ဒပြသူတွေကို ရိုက်ပြီဆိုရင် ရဲမျက်နှာထက် ဆန္ဒပြသူရဲ့ ခံစားချက်အမူအရာမျက်နှာက အရေးကြီးပါတယ်။ ကိုယ်က ဆန္ဒပြသူတွေဘက်မှာနေမယ်ဆိုရင် ကြုံလာနိုင်စရာရှိတာက ရဲက အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းရင် ကိုယ်ပါအရိုက်ခံရမယ်။ နောက်ထပ် အာဏာပိုင်ကလည်း သတင်းထောက်ဟာ ဆန္ဒပြသူတွေနဲ့ ပူးပေါင်းပါဝင်ပါတယ်ဆိုပြီး စွပ်စွဲခံရမယ်။

(၂) ရဲနဲ့ ဆန္ဒပြသူနှစ်ဖက်လုံးကို မြင်နိုင်တဲ့ နေရာ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ ရိုက်ကူးရန်။

(၃) မိမိ ကင်မရာမှာ အနီးကပ်ဆွဲရိုက်နိုင်တဲ့ မှန်ဘီလူးပါတယ်ဆိုတာ မမေ့ပါနဲ့။

(၄) အဓိကရုဏ်းတစ်ခုခုမှာ အနီးကပ်ဖြစ်ပွားမှု ထက် အခြေအနေတစ်ရပ်လုံး ဘယ်လောက် ဆိုးရွားစွာဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ပြသတဲ့ ရိုက်ချက်က သတင်းကိုခိုင်မာစေပါတယ်။ (အနီးကပ်ရိုက်ဖို့ လိုအပ်ရင်တောင် နံပတ် (၁)ကို စဉ်းစားပါ)

(၅) လုံခြုံရေးဝတ်စုံ အပြည့်ဝတ်ပါ။ ဒါကတော့ အကာအကွယ်ဦးထုပ်ဆောင်းတာမျိုးကိုဆိုလိုတာပါ။ ဒါပေမဲ့စစ်ပွဲသတင်းလိုက်တဲ့အခါမှာအကာအကွယ်ဦးထုပ်ဆောင်းတာက လည်း စစ်သားတစ်ယောက်လို့ အထင်လွဲသွားစေနိုင်တာကိုတော့ သတိထားဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်ပွဲသတင်းလိုက်ကြသူတွေဟာ Press စာတန်းပါ အင်္ကျီကို ဝတ်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၆) သတင်းထောက်ကဒ်ကို ဆွဲထားပါ။ အကယ်၍ ပြေးလွှားပျောက်ဆုံးသွားရင်တောင် အရံတစ်ခုထားရင် ပိုကောင်းပါတယ်။

(၇) မဖြစ်မနေ နေရာရွှေ့ ပြောင်း ရိုက်ကူးရင်တောင် သတင်းထောက်အချင်းချင်း အသိပေးခဲ့ပါ။ အယ်ဒီတာကို အကြောင်းကြားပါ။ (အဓိကရုဏ်းသတင်းလိုက်ရာမှာ သတင်းထောက်အချင်းချင်းအနည်း

ဆုံးမိတ်ဆက်လိုက်ပါ။ အကယ်၍ တစ်ယောက်ယောက် ပျောက်ဆုံးနေရင် ဘယ်သူကတော့ ဘယ်တုန်းက ဘယ်လို နှုတ်ဆက်သွားတာစသဖြင့် သတိပြန်ရစေပါတယ်)

(၈) တစ်စုံတစ်ခုကိုယ်အပေါ်ဖြစ်ရင် လှမ်းအော်ပါ။

(၉) ဖြစ်နိုင်ရင် သတင်းထောက် အုပ်စုနဲ့ အတူနေပါ။

(၁၀) လူအများကြားမှာ ထင်ပေါ်စေသော အဝတ်အစား သို့မဟုတ် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝတ်စုံ သို့မဟုတ် ဆန္ဒပြသူတို့ ဆင်ယင်မှုနဲ့ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေမယ့် အဝတ်အစားကို ရှောင်ရှားပါ။ ဘယ်သူဘာဝတ် လဲဆိုတာ ကြိုတင်မသိပေမယ့် ဆန္ဒပြနေရာရောက်တာနဲ့ ကိုယ့် ဝတ်စုံနဲ့ သူတို့ဝတ်စုံ ထင်ယောင် ထင်မှား ဖြစ်စေမယ့်အရာတွေကို ရှောင်ရှားပါ။ (မြန်မာ ပြည်မှာ ဆန္ဒပြသူတွေက သတင်းထောက်တွေအပါအဝင် လူ တိုင်းကို လက်စီး၊ နဖူးစည်း တွေ ဝေငှပါတယ်။ သတင်းထောက် တစ်ယောက်အနေနဲ့ လုံးဝမဝတ်ဆင် ပါနဲ့)

မှတ်ချက်- စစ်ယူနီဖောင်းဖက်ရှင်လုံးဝ မဝတ်ဆင်ပါနဲ့။ (တစ်ခါတည်း ကြုံလို့တစ်ခုပြောချင်ပါ တယ်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်းမှာပဲ မြန်မာသမ္မတသစ် အိမ်တော်မှာ သတင်းသွားလိုက်တော့ သတင်းထောက်တစ် ယောက်က ကြယ်နီတစ်လုံးပါ ကာကီရောင်ဦးထုပ်ကိုဆောင်းလာပါတယ်။ ကျူးဘားအလံ၊ ကွန်မြူနစ်အလံ လိုထင်မှားစရာဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက သတင်းထောက်ဟာ သတင်းအလုပ်လုပ်နေတဲ့အချိန်မှာ နိုင်ငံရေးအမှတ်အသားပါတဲ့ အဆောင်အယောင် လုံးဝ မဝတ်တာကောင်းပါတယ်)

(၂) အခန်းကျယ် အစည်းအဝေးနှင့် ခန်းမကျဉ်း သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲသတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ သတင်းယူတာကို သီးသန့်ဖော်ပြရလောက်အောင် မလိုအပ်ဘူးလို့ ထင်မြင်ကောင်း ထင်မြင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ လေ့လာမိတဲ့ အမှားတွေကို ပြန်သုံးသပ်ကြည့် ပြီးမှ လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်မယ်ထင်လို့ ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတစ်ခုကို မှန်းဆရာမှာ အလွန်ရိုးရှင်းပါတယ်။ ပြောကြားမယ့်သူ (Speaker) က အရှေ့မှာထိုင်မယ်။ သတင်းထောက်တွေက မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာ နေရာ ယူမယ်။ အထူး သတိပေး လိုတာကတော့ အတတ်နိုင်ဆုံးအစောဆုံးလာဖို့ပါပဲ။ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲလုပ်တဲ့အခန်းအနေ အထားကိုကြိုသိဖို့လိုသလို ကိုယ်လိုကင်မရာမင်းဘယ်လောက် လာမယ်ဆိုတာ မသိတော့ အစော ဆုံးနေရာယူတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

ကွန်ပရက်ဆန်းကို ကြိုတင်မရောက်တဲ့အခါနေရာကောင်းမရဘဲ အခုလို မိန့်ခွန်းပြောသူ မျက်နှာကို မှန်ကွယ်တဲ့ နေရာမျိုးကိုပဲ ရပါလိမ့်မယ်။ မျက်နှာကို အကာအကွယ်မရှိတဲ့ နေရာကို ကြိုတင်ရောက်နေတဲ့ကင်မရာတွေက ရယူထားပါတယ်။

အစောဆုံးရောက်လို့ ကင်မရာ နေရာယူတဲ့အခါမှာ (Speaker) နဲ့ တည့်တည့်မှာ နေရာမယူစေချင်ပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ ပြောကြားမယ့် (Speaker) ရှေ့မှာ မိုက်ကရိုဖုန်းတွေရှိလာမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘေးတစ်စောင်း နေရာယူစေချင်ပါတယ်။ ဒါမှလည်း ကင်မရာသုံးချိုးတစ်ချိုး ဖြစ်နေမှာပါ။ ဒီလိုဘေးတစ်စောင်းနေရာယူခြင်းဖြင့် အခြားကင်မရာမင်းတွေကိုလည်း Cut Away ရိုက်လို့ရမှာ ဖြစ်သလို ရှေ့မှာထိုင်ပြီး စာရေးသားမှတ်သားနေတဲ့သူတွေကိုလည်း ရိုက်ခွင့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကင်မရာနေရာယူ မှုဟာ အလွန်တာဝားပါတယ်။ ကင်မရာ နေရာ ယူမှု မမှန်ရင်တော့ အဲဒီကင်မရာမင်း တစ်ချို့နဲ့လုံးဟိုပြေး ဒီပြေးနဲ့ ဗျာများနေရပါပြီ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၊ အစည်းအဝေးတွေမှာ မိန့်ခွန်းပြောဆိုသူ တစ်ဦးတည်းတင်မက သတင်းထောက်များကို Cut Away ရိုက်နိုင်ဖို့ပါ နေရာ ကောင်းယူတာတို့ လိုအပ်ပါတယ်။

အသံ- ပြောမယ့်သူရဲ့အသံကို အသံထိန်းချုပ်ခန်းက ရမှာလား၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်မှာပါတဲ့ မိုက်ကရိုဖုန်းနဲ့ ယူရမှာလားဆိုတာ အမြန်ဆုံးသိအောင်လုပ်ပါ။ အသံထိန်းချုပ်ခန်းမှအသံရယူ ရမယ်ဆိုရင်တော့ လုံလောက်တဲ့အသံကြိုးပါဖို့လိုအပ်သလို ဂျက်ပင်မျိုးစုံလည်း ဆောင်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ အကယ်၍မိုက်ကရိုဖုန်းနဲ့ ရယူရမယ်ဆိုရင်တော့ ကိုယ့်တီဗီသံတင်းဌာန လိုဂိုမိုက်ကို နေရာမှန်ထားတတ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကင်မရာဖရိမ်ထဲမှာပါဖို့ လိုအပ်သလို သူများလိုဂိုတွေ မဖုံးကွယ်သွားဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ သူများလိုဂိုတွေကရှည်ပြီး ကိုယ့်လိုဂိုကို ဖုန်းကွယ်နေတယ်ဆိုရင် အချင်းချင်းနားလည်မှု ယူပြီး ညှိနှိုင်းဖို့ လိုပါတယ်။ပြီးရင် အသံစစ်ဖို့ မမေ့ပါနဲ့။ ပြောကြားသူအတွက် မိုက်ကရိုဖုန်းနဲ့ မေးမြန်းသူ မိုက်ခရိုဖုန်းနှစ်ခုလုံးဆီကအသံဟာ ကိုယ့်ကင်မရာထဲဝင်ဖို့သေချာစစ်ဖို့လိုပါတယ်။ Manual Camera တွေမှာလည်း Line-1 ? Line -2 အသံမှန်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကိုယ်က Wireless Mic သုံးမယ်ဆိုရင်အခြားသူတွေရဲ့ Wireless Mic တွေက လျှပ်စစ်ကြိမ်နှုန်း (Fequency) တွေကြောင့် ကြားဖြတ်ဆူညံမှုတွေဝင် တတ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဘက်ထရီကိုပါ စစ်ဖို့မမေ့ပါနဲ့။ အချိန်သယ်လောက်ကြာ မယ်ဆိုတာမသိတာကြောင့် ဘက်ထရီအသစ် အားဖြည့်ထားတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

နေရာပေါင်းစုံမှာ အသံပေးစနစ်မျိုးစုံဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီလို Audio ဂျက်ပင်တွေ ဆောင်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

အလင်း၊အမှောင် - အခန်းတွင်း အလင်းအမှောင်နဲ့ ကိုယ့်ကင်မရာနဲ့ ထိန်းညှိဖို့ လိုပါတယ်။ တော်ရုံအမှောင်လောက်ကို ကင်မရာမှာပါတဲ့ Gain နဲ့ Exposure တို့နဲ့ ထိန်းညှိလို့ရပါတယ်။ မီးထိုးရိုက်တဲ့ ကင်မရာမင်းတွေနဲ့ညှိနှိုင်းဖို့လိုပါတယ်။ ကိုယ်က ကင်မရာ Setting နဲ့ အလင်းအမှောင်ကို ထိန်းညှိပေးမယ့် အချို့က အချိန်ပြည့် မီးထိုးနေတာကြောင့် ကိုယ့်ရိုက်ချက်တွေမှာLighting (အလင်း၊

အမှောင်) မညီတာတွေဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ သတင်းမှာ ရုပ်တွေ အလင်းအမှောင်မညီဘဲအလွန်ရုပ် ဆိုးပါတယ်။ မီးထိုးရိုက်တဲ့ သူတွေအပြင် နေရာပေါင်းစုံလိုက်ရိုက်နေတဲ့ ကင်မရာမင်းတွေကိုလည်း သတိပေးဖို့လိုပါတယ်။ ဘာလိုဆိုတော့ ထိုသူဟာ ကိုယ်ရိုက်နေတဲ့ Subject ကို အချိန်မရွေး ကွယ်နေနိုင် သလို ကိုယ့်သတင်းထဲမှာလည်း သူက အမြဲလိုလိုပါနေတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကိုယ့်ရည်ညွှန်းရုပ်ကို ရိုက်ကူးနေချိန် Sequence အစဉ်ရနေချိန် ထိုသူကွယ်လိုက်လို့ Sequence ပျက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ- စာအုပ်မှာ စာလိုက်မှတ် ရေးသားနေတဲ့ သတင်းထောက်တစ်ယောက်ကို Subjectထားရိုက်နေချိန် Wide shot နဲ့ Mid Shot ရရှိထားပါတယ်။ Closeup Shot ရိုက်ဖို့ ချိန်ရွယ်ချိန်မှာ လူကွယ်သွားတာ ကြောင့် စာဆက်ရေးတာ မရလိုက်ဘဲ Sequence ပျက်သွားနိုင်ပါတယ်။ ထိုအတူ ကိုယ်ကိုတိုင်ကလည်း အခြားကင်မရာမင်းတွေကို အနှောင့်အယှက် မဖြစ် စေဖို့ သတိထားရပါလိမ့်မယ်။ ဘာလိုဆိုတော့ ပရိဖက် ရှင်နယ် ကင်မရာမင်းတစ်ယောက်ဟာ သူများ နှောင့်ယှက်တာကိုလည်း ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်နိုင်ပြီး ဖြေရှင်းနိုင်ရ သလို သူတစ်ပါးကိုလည်း အနှောင့်ယှက် မဖြစ်အောင် ထိန်းနိုင်ဖို့လိုပါတယ်။



စာတည်း - ဇော်နိုင်ဦး

ကိုယ်ကိုတိုင် ကင်မရာမှာ အလင်းအမှောင် ချိန်နိုင်တဲ့ Setting ကို အသုံးပြုပါ။
 အတတ်နိုင်ဆုံး ဆလိုက်မီးမသုံးဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ။ မဖြစ်မနေ ဆလိုက်မီးသုံးရပြီဆိုလျှင် သူများကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်ပါစေနဲ့။

သတင်းအတွက် အသုံးဝင်သော ရိုက်ချက်များ- သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတိုင်းဟာ အလွန်ရိုးရှင်း သလိုပျင်းဖို့ကောင်းပါတယ်။ ရိုက်စရာလည်း ရှားပါးပါတယ်။ စကားပြောကြား သူ တက်ရောက်လာတဲ့ သတင်းထောက်နှစ်မျိုးပဲရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်း ကင်မရာမင်း အတွက် ဒီအခြေအနေကို ဖြေရှင်း တတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ စကားပြောကြားသူကို ရိုက်တဲ့အခါ အထူးဂရုစိုက်ဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ယောက် တည်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ယောက်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူတွေကို Sequence အစဉ်ရဖို့ လိုပါတယ်။ Wide? Mid? Close ရိုက်တဲ့အခါမှာ ဂရုစိုက်ရပါလိမ့်မယ်။ Wide မှာ စကားပြောကြားသူနဲ့ပတ် (၁) က စကားပြောနေပြီး

ကိုယ်က Mid သို့မဟုတ် Closeup ရိုက်ဖို့ ကင်မရာချိန်တဲ့အချိန်မှာ စကားပြောကြားသူ-နံပတ် (၂)က စကားပြောနေတာ ဖြစ်တတ်တဲ့အတွက် ကိုယ်ဘာရထားလဲဆိုတာ သတိအမြဲကပ်ဖို့ လိုပါ တယ်။ စကားပြောကြားသူ-နံပတ် (၁) ကို Sequence အစဉ်ရဖို့ စောင့်ရိုက်ဖို့ အချိန်မရှိတာကြောင့် ကိုယ် က ဘယ်ဟာကို ရထားတယ်။ ဘာကို မရထားဘူးဆိုတာ သတိကပ်ရိုက်မယ်ဆို သတင်းလုပ်တဲ့အခါမှာ Sequence က ရှေ့နောက် အစဉ်လိုက် မရှိနေပေမယ့် ကိုယ်လိုအပ်တဲ့ရုပ်တွေကို အတွက်ကျော်ရထားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ Cut away အဖြစ် စာရေးမှတ်သားနေတဲ့ သတင်းထောက်တွေ၊ အာရုံစူးစိုက် နားထောင်နေတဲ့သူတွေ။ ကိုယ့်ဘေးက ကင်မရာမင်းတွေကို အတတ်နိုင်ဆုံး များများ ရိုက်ထားဖို့ လိုပါ တယ်။ ပြောတဲ့သူက အရေးကြီးအကြောင်းအရာကို ပြောနေလို့ အခြားရုပ်တွေကို မရိုက်လိုက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ ဆင်ခြေကအလွန်ရိုးရှင်းပါတယ်။ ဘယ်လိုသော အရေးကြီးအကြောင်းအရာဖြစ်ပါစေအစပိုင်း မိတ်ဆက် ချိန်တွေနဲ့ ကျေးဇူးတင်စကားပြောနေချိန်တွေမှာတော့ Cutaway ရိုက်နိုင်ဖို့ အခွင့်အရေးကို အရယူစေ လိုပါတယ်။ ပြီးတော့ ပြောတဲ့စကားကို သေချာနားထောင်နေဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာလို့ဆိုတော့အများအားဖြင့် မိန့်ခွန်းပြောကြားသူတွေကအခြားအကြောင်းအရာတွေကိုလည်း ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလိုအချိန်မှာ Cutaway ယူဖို့ မမေ့ပါနဲ့။

ခေတ်ပွဲ - ဇော်နိုင်ညို



စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်မရှိတဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ သတင်းတွေကို အမြင်မတူတဲ့ ယကအပတပေ တွေနဲ့ တင်ပြတတ်ဖို့လိုပါတယ်။

သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ဖြစ်စေ၊ မိန့်ခွန်းပြောတာဖြစ်စေ အခြေအနေချင်းက အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပြောကြား သူဟာ အရေးကြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လို့ သူပြောတာကို တစ်လုံးမကျန် ရိုက်ထားဖို့ လိုတယ်ဆိုရင်တော့ ကင်မရာမင်းဟာ လိမ္မာပါးနပ်ဖို့လိုပါတယ်။

အခန့်ကျဉ်း သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ

အခန်းကျဉ်းသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွေကို မြန်မာနိုင်ငံမှာ ၂၀၁၂ နောက်ပိုင်း အတော် များများ

တွေ့ရပါတယ်။ နိုင်ငံရေးစနစ်ပြောင်းလဲပြီး နောက်ပိုင်းမှာ အဖွဲ့အစည်းအများစုဟာ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွေစဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်လာကြပါတယ်။ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲလုပ်ပေးမယ့် သတင်းဌာနတွေအတွက် စီစဉ်တဲ့နေရာတွေကတော့ အခန်းကျဉ်းလေးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ နေရာကျဉ်းတဲ့အပြင် အခန်းအလင်းရောင်ကောင်းစွာမရှိခြင်း၊ စနစ်တကျ နေရာထိုင်ခင်းမစီစဉ်ထားခြင်း၊ အသံပေးစနစ်မရှိခြင်းစတဲ့ ကမောက်ကမဖြစ်မှုတွေရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းထောက်အတွက် စော'ကတက်ပိုင် ခွင့်မရှိပါဘူး။ ဒီတော့ပွဲမဝင်ခင်အပြင်က လေ့ကျင့်ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒီအခြေအနေကို ကြုံလာရင် ဘယ်လိုသတင်းရိုက်ကူးမလဲဆိုတာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အခြေအနေမှာ ကင်မရာရိုက်ကူးရေးအတွက် လိုအပ်မယ့်ကင်မရာမီး၊ မိုက်ကရိုဖုန်းနှင့် လုံလောက်တဲ့ ကြိုးစတာတွေကို ကြိုတင်ပြင်ဆင် ထားဖို့လိုပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အခန်းကျဉ်းတဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာ ပြောကြားသူသာလျှင် အဓိကဖြစ်ပါတယ်။

အခြားသော အခက်အခဲတစ်ခုက အခန်းကျဉ်းလေးထဲက လူပြတ်သိပ်မှုဖြစ်ပါတယ်။ လူအရမ်းများတဲ့ အခြေအနေမှာ ကင်မရာထရိုင်ပေါ့ (Tripod) ထားဖို့တောင်နေရာမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကြိုတင်ရောက်ရှိဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ ထပ်ကာထပ်ကာ သတိပေးနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အခန်းကျဉ်းထဲ ရောက်နေပြီဆိုရင် တချို့သောရိုက်ချက်တွေလက်လွှတ်ရတတ် ပါတယ်။ ကြားခံရိုက်ချက်တွေ ရိုက်ဖို့ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲမှ အဓိကပြောသူကိုတော့ တစ်စက္ကန့် မလွှတ်အောင် ရိုက်နိုင်ဖို့တော့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ အထက်ပါ အခြေအနေမျိုးမှာ သတင်းထောက်နဲ့ တိုင်ပင်ဖို့လိုပါတယ်။ ကိုယ့်ဘက်က အခက်အခဲကို သတင်းထောက်သိနေပြီဆိုရင် အသံကောင်းရရှိဖို့၊ ရုပ်ကို ရှင်းလင်းစွာ ရရှိဖို့ သူ့ရဲ့အကူအညီလိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းထောက်နဲ့ ကင်မရာမင်း

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ လိုအပ်လျှင် မိုက်ကရိုဖုန်းကိုအလျှင် အမြန် နေရာ ပြောင်းလဲဖို့၊ ကိုယ့်ရှေ့ကကွယ်နေသူတွေကို နေရာဖယ်ခိုင်းဖို့၊ ကင်မရာမင်း တစ်ယောက်တည်းလုပ်လို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အခြားသူတွေ အနှောင့်အယှက်မဖြစ်အောင် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အချိတ်အဆက် ရှိရှိ လုပ်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

စနစ်မကျတဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲမျိုးမှာ အသံနဲ့ ရုပ်ကောင်းစွာ မရရှိနိုင်တဲ့ အခြေအနေကို ကင်မရာမင်းက ဖော်ပြဖို့လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ရုပ်နဲ့ အသံဘာကြောင့် မကောင်းတာလဲ ဆိုတာ ကြည့်ရှုသူနားလည်မှာဖြစ်ပါတယ်။

(၃) အစည်းအဝေးခန်းမကြီးထဲက အရေးပေါ် အင်တာဗျူးရယူခြင်း

အရေးပေါ် အင်တာဗျူးရယူခြင်း (Door Stop Interview) ကိုလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် သတင်းထောက်နဲ့ ကင်မရာမင်း အပြည့်အဝပူးပေါင်းဖို့လိုပါတယ်။ ခန်းမကြီးထဲဝင်လာတဲ့ အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ် တွေကို ရုတ်တရက်အင်တာဗျူးတော့မယ်ဆိုရင် ကင်မရာမင်းနဲ့ သတင်းထောက်အတူရှိနေဖို့ လိုအပ်သလို ကင်မရာမင်းကလည်း ကင်မရာပြင်ဆင်မှု အသင့်အနေအထားရှိနေရပါမယ်။ အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို ရုတ်တရက် မေးမြန်းရတာဖြစ်လို့ ထိုသူကို ခဏရပ်ခိုင်းဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကင်မရာတုန်ခါမှု နည်း စေဖို့ ကင်မရာဘောင်ကို အကျယ်ဆုံး (Wide) ယူထားပြီး ရိုက်ရပါတယ်။ ထို့အပြင် အသံကိုလည်း အသင့် ပြင်ထားဖို့လိုပါတယ်။ သတင်းထောက်ဟာ ဘယ်လိုလူကို အင်တာဗျူးမယ်ဆိုတာ နာမည် အတိအကျ ပြောထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါမှသာ နှစ်ယောက်လုံးက အဆိုပါ ဦးစားပေးလူကိုမျက်ခြေမပျက်စောင့်ကြည့် နိုင်ပြီး ကင်မရာအသင့် ပြင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်က တွေ့ကရာလူ လိုက်မေးတဲ့ အခါ

ကင်မရာမင်းအတွက် အခက်အခဲဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ အကယ်၍ ဦးစားပေးလူကို မရွေးချယ်ရသေးဘဲ အဆင်ပြေတဲ့သူတစ်ယောက်ယောက်ကို မေးမယ်ဆိုရင်လည်း ကင်မရာမင်းကို အသိပေးဖို့လိုပါတယ်။ ပြီးတော့ ဘေးနားမှာအတူ ရှိနေဖို့လိုပါတယ်။ ပြေးလွှားအင်တာဗျူးရတဲ့အခါ နှစ်ယောက်အတူတူရှိနေဖို့လိုပါတယ်။

စာတင်ပုံ - လင်းဆိုတို



Door Stop အင်တာဗျူးလုပ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်သတင်းအတွက် ဒီပုဂ္ဂိုလ်အမှန်တကယ်လိုအပ်လားဆိုတာ သုံးသပ်ပါ။ ထို့အတူ အင်တာဗျူးလုပ်ဖို့ အချိန်နဲ့ အခြေအနေကိုလည်း အကဲခတ်ပါ။

ကင်မရာမင်းအတွက် ရုတ်တရက်အင်တာဗျူး လုပ်တဲ့အခါ ကင်မရာဘောင်အချိုးနဲ့ အသံကို အသင့်ပြင်ထားဖို့လိုပါတယ်။ ထို့အတူ ကိုယ့်သတင်း ထောက်ကို မျက်ခြေမပျက် စောင့်ကြည့်နေဖို့ လိုပါတယ်။ သတင်းထောက်က အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို အင်တာဗျူးတဲ့အခါ လမ်းလျှောက်အင်တာဗျူးရတဲ့ အခြေအနေမျိုး မကြာခင် ကြုံရတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ ကင်မရာမင်းဟာ သတင်းထောက်နဲ့ အင်တာဗျူးခံပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးလုံးရှေ့ကနေ ရိုက် ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဘယ်တော့မှ ဘေးက၊ နောက်က မရိုက်ပါနဲ့။ အကယ်၍ အင်တာဗျူးပြီးသွား ရင် ဘယ်တော့မှ ကင်မရာကို မပိတ်လိုက်ပါနဲ့။ တစ်ဆက်တည်း အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်ဆက်လျှောက် သွားတာကို ကိုယ်ရောက်နေတဲ့နေရာမှာ ရပ်နေပြီး Pan Shot ရိုက်ကူးပါ။ ဒါမှသာ ဒီအင်တာဗျူးရဲ့ အခြေအနေကို ကြည့်ရှုသူနားလည်မှာဖြစ်ပါတယ်။



ဖေဖော်ဝါရီလ - လမ်းဆုံတိုက်

သံတမန်စည်းမျဉ်းနှင့် လာဘ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို Door Stop အင်တာဗျူးလုပ်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သလို၊ လုံခြုံရေးစည်းထဲ ကျွဲဝင်သွားနိုင်တဲ့ အခြေအနေကို နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။

အရေးပေါ် အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုလူမျိုးဟာ လုပ်လို့ရလဲ၊ ဘယ်လို အခြေအနေမှာ လုပ်လို့ရလဲဆိုတာ ဆင်ခြင်မိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ သမ္မတလို လုံခြုံရေး တင်းကျပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အင်တာဗျူးမရနိုင်ပါဘူး။ အကယ်၍ အင်တာဗျူးလိုက်မေးမယ် ဆိုရင် သတင်းထောက်ဟာ လုံခြုံရေးစည်းကို ကျော်သွားပြီး မမျှော်လင့်တဲ့ ဆိုးကျိုးတွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကိုတော့ သတိထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ သံတမန်စည်းကမ်းအတိုင်း ကျင့်သုံးနေတဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာလည်း အရေးပေါ် အင်တာဗျူးလုပ်လို့မရနိုင်ပါဘူး။ အဲဒီလို အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနဲ့ တင်းကျပ်တဲ့အခြေအနေမှာ သတင်းထောက်ဟာ လိမ္မာပါးနပ်စွာနဲ့ အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့သူတွေကို မြင်သာတဲ့နေရာကနေ ပြုံးပြပြီး ကင်မရာကို ညွှန်ပြတာမျိုးနဲ့ ချဉ်းကပ်သင့်ပါတယ်။ အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်က အင်တာဗျူးပေးချင်တဲ့ အခြေအနေကိုပဲ မျှော်လင့်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ထို့အတူ တီဗီသတင်းထောက်ဟာ ကိုယ်အလုပ်သဘောတရားကို အမြဲသတိကပ်နေဖို့ လိုပါတယ်။ အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဝေးကနေ လှမ်းအော်မေးလို့မရပါဘူး။ ကြည့်လင်တဲ့ ရုပ်နဲ့ အသံရနိုင်မယ့် အခြေအနေမျိုးကိုပဲ ဖန်တီးသင့်ပါတယ်။ ကိုယ်သိချင်တဲ့ အဖြေဟာ ကင်မရာပေါ်မှာ ရုပ်နဲ့ အသံတွဲမိဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ သတင်းထောက်၊ ကင်မရာမင်းနှစ်ယောက်လုံးက သတိကပ်မယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုအခြေအနေမျိုးမဆို အသင့်အနေအထား ဖြစ်နေမှာဖြစ်ပါတယ်။

စစ်မက်ရဲ့ ပဋိပက္ခရဲ့တွင်း သတင်းလိုက်ခြင်း VJ ဗဟုသုတ

"သတင်းထောက်က
 လက်ရှိဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေမှန်ကို
 မှတ်တမ်းတင်ဖို့ ရောက်လာတာ
 ဖြစ်တဲ့အတွက် နှစ်ဖက်လုံးရဲ့
 သားကောင်ဖြစ်နေပါတယ်။ "

စစ်မက်ရဲ့ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခတွေမှာ ဘယ်လို သတင်းယူရမယ်ဆိုတာ တိကျတဲ့ သီအိုရီတွေ တော့
 မရှိပါဘူး။ တကယ်လို့ သီအိုရီတွေ ရှိခဲ့သည့်တိုင်အောင် အသက်နဲ့ရင်းပြီး သတင်း လိုက်ရတဲ့
 အခြေအနေမှာ သီအိုရီတွေကို လိုက်နာဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခြေခံ ကင်မရာရိုက်ချက်တွေနဲ့
 ဂျာနယ်လစ်ဇင်သဘော တရားတွေကတော့ လုံးဝမမေ့စေချင်ပါဘူး။

စစ်မက်ရဲ့မှာ သတင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ သတင်းထောက်ကိုယ်တိုင်က သားကောင်ဖြစ်နေ
 လို့ပါပဲ။ နှစ်ဖက်စိုက်ရန်ဖြစ်ပွားနေတဲ့ စစ်ပွဲတစ်ပွဲမှာ အမှန်တရား ပျောက်ဆုံးတတ်တယ်ဆို တဲ့အတိုင်း
 ဘယ်သူက မှန်တယ်ဆိုတာထက် ဘယ်သူက မှားတယ်ဆိုတာပဲ အပြန်အလှန်
 ပြစ်တင်နေကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်က လက်ရှိဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေမှန်ကို မှတ် တမ်းတင်ဖို့
 ရောက်လာတာဖြစ်တဲ့အတွက် နှစ်ဖက်လုံးရဲ့ သားကောင်ဖြစ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ စပိုင်ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့

သံသယကြောင့် နှစ်ဖက်လုံးက အပြီးထားတတ်ကြပါတယ်။ ဒီတော့ သတင်းထောက်တစ်ယောက်အနေနဲ့ အတတ်နိုင်ဆုံးမျက်စိဖွင့်နားစွင့်ပြီး အခြေအနေ ကို အမြဲမျက်မြင် မပျက်ဖို့လိုပါတယ်။

စစ်မက်ရုံမှာ သတင်းယူတဲ့ သတင်းထောက်တွေ ယေဘုယျလိုက်နာရမယ့်မူအချို့ကို ပြန်ကြည့်ရရင်-သတင်းထောက်တွေဟာ တစ်စုတစ်ဝေးတည်း အတူနေတတ်ကြပါတယ်။ ပြီးတော့ အခြေအနေကို အမြဲတမ်း မျှဝေတတ်ကြပြန်ပါတယ်။ သီးသန့် အင်တာဗျူးရလို့ သိုဝှက်ထားတာကလွဲရင် ကျန်တဲ့အချိန်တွေမှာတော့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အခြားသတင်းထောက် တွေနဲ့ အတူရှိနေဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အမြဲတမ်းတပူတွေနဲ့နေရမယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ နောက် တစ်ခုက အမြဲတမ်းသတင်းကို အခြားသူတွေနဲ့ စစ်ဆေးနေဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာလို့ဆိုတော့ အခြေအနေရှုပ်ထွေးနေတဲ့ ပဋိပက္ခတွေမှာ ကောလာဟလက အမြဲပျံ့နှံ့နေပါတယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်ဟာ ဒေသခံမဟုတ်ဘူးဆိုတာ အမြဲသတိကပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီတော့ အခြေအနေ တစ်ရပ်လုံးကို ကိုယ်ထက်ပို နားလည်တဲ့ ဒေသခံ ဘာသာပြန် သို့မဟုတ် မီဒီယာလမ်းညွှန် (Media Fixer) ကိုငှားရမ်းထားဖို့ လိုပါတယ်။

ပဋိပက္ခရုံကို သတင်းသွားယူရင် သတိထားရမယ့် ဆောင်ရန် ရှောင်ရန်တွေတော့ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ-အကာအကွယ်ဦးထုပ်၊ ကျည်ကာအင်္ကျီနှင့် Press စာတန်းပါ လက်ပတ် သို့မဟုတ် အင်္ကျီ၊ ကင်မရာနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ အပိုပစ္စည်းများ။

ဒါတွေကတော့ ထွေထွေထူးထူးပြောဖို့ လိုမယ် မထင်ပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ သတင်းထောက် တိုင်း လိုလို သိနေတဲ့ အခြေခံမူလေးတွေဖြစ်နေလို့ပါ။

စစ်မက်ရုံမှာ ဘယ်လို သတင်းလိုက်ရမယ်ဆိုတာ အသေးစိတ်ပြောတာထက် ကိုယ်တွေ့ အတွေ့အကြုံကို ပြောပြရင်း ဆောင်ရန် ရှောင်ရန်လေးတွေကို မျှဝေတာပိုကောင်းမယ် ထင်ပါတယ်။

စစ်မက်ရုံ အီရတ်နိုင်ငံတွင် သတင်းလိုက်ခြင်း

၂၀၁၀ တုန်းက အီရတ်နိုင်ငံမှာ နိုင်ငံခြားသား ဒါရိုက်တာ တစ်ယောက်နဲ့အတူ သတင်းမှတ် တမ်းယူဖို့ အခြေအနေပေါ်လာပါတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံကနေ ဝီဇာလျှောက်တဲ့အခါ လိုအပ်တာထက် အချိန် ပိုစောင့်ရ မှာဆိုတော့ ကိုယ်သွားချင်တဲ့ အချိန်ကို မမှီမှာစိုးလို့ အခြားနည်းလမ်း ကို စဉ်းစားရပါတော့တယ်။ အီရတ် နိုင်ငံ ဘဂ္ဂုတ်မြို့ကနေ နိုင်ငံထဲဝင်ဖို့ မဖြစ်နိုင်တာကြောင့် အခြားနည်းလမ်းကို ရွေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါက အီရတ်နိုင်ငံရဲ့ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရကူစစ်တန်ပြည်နယ်ကနေ တန်းဝင်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကူစစ်တန် ပြည်နယ်နဲ့ ကူစစ်လူမျိုးတွေဟာ ဆဒမ်ဟူစီနဲ့ရဲ့ ရက်စက်စွာ ဖိနှိပ်မှုခံရတဲ့ ပြည်နယ်နဲ့ လူမျိုးဖြစ်နေတာ ကြောင့် အီရတ်ကို လူမျိုးတွေနဲ့ နည်းနည်းမူကွဲပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သတင်းထောက်တွေ ဘဂ္ဂုဒတ်မြို့ ကနေ ဝင်ဖို့ ခက်ခဲနေတဲ့ အချိန်မှာ ကူစစ်တန်ပြည်နယ် အစိုးရက သတင်းထောက်တွေကို ဆိုက်ရောက် ဝီဇာတွေ အလွယ်တကူ ထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကူစစ်တန် ပြည်နယ်ကနေ အီရတ် နိုင်ငံအတွင်း သွားလာဖို့

ပိုလွယ်သွားပါပြီ။

ကူစစ်စတန်ပြည်နယ်၊ မြို့တော်ဆူလာမန်နီးယားကနေ အီရတ်နိုင်ငံအတွင်းကို ၂၀၁၀ ဧပြီလ ၁၂ (သင်္ကြန်) မှာ ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ မြို့ထဲရောက်တာနဲ့ နိုင်ငံခြားသားအများဆုံး တည်းခိုတဲ့ ဟိုတယ်မှာ နေလိုက်ပါတယ်။ အီရတ်နိုင်ငံမှာ နိုင်ငံခြားသားတွေ ပစ်မှတ်ထားခံ ရပြီး မကြာခင်က တိုက်ခိုက်ခံရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း ဒီလို နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့အတူ နေ လိုက်တဲ့အတွက် အာဏာပိုင်တွေရဲ့ စောင့်ကြည့်မှုနဲ့ အနည်းငယ်လုံခြုံပါတယ်။ ကိုယ်က သတင်းထောက်ဖြစ်နေတာရယ်၊ စစ်မက်ရဲ့ကို ရောက်နေတာရယ် ကြောင့် အတတ်နိုင်ဆုံး အာဏာပိုင်တွေကို အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်လို့ ရမယ့်နေရာမှာနေတာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ ပြန်ပေးစွဲခံရသည်ဖြစ်စေ၊ အတိုက်ခိုက်ခံရသည်ဖြစ်စေ အနည်းဆုံးတော့ အာဏာပိုင်တွေအမြန်သိနိုင်တာကြောင့် သူတို့နဲ့ အနီးစပ်ဆုံးနေတာပိုကောင်းပါတယ်။ ပြီးတော့မျက်မှန်း တန်းမိတွေ့မြင်နေရတာကြောင့် ကိုယ့်ကို မှတ်မိပြီး သတင်းအချက်အလက်အချို့ရနိုင်သလို အင်တာဗျူး ရဖို့တောင် ချည်းကပ်နိုင်ပါသေးတယ်။ တစ်နေရာရာမှာ တစ်ခုခုဖြစ်ပြီဆိုလည်း သူတို့ရဲ့ လုပ်ရှားမှုကို ကြည့်ပြီး ကိုယ့်အနေနဲ့ သတင်းရနိုင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ရက်မှာပဲ အလုပ်စရပါပြီ။ ဒေသခံဘာသာပြန်ကို ငှားထားတာဖြစ်တဲ့ အတွက် ကိုယ်စီစဉ်မယ့် ခရီးစဉ်အသေးစိတ်ကို ရေးခွဲရပါတယ်။ ဒေသခံဘာသာပြန် သို့မဟုတ် မီဒီယာ Fixer ကိုငှားတဲ့အခါ သတိထားဖို့ လိုပါတယ်။ သာမန် ဘာသာပြန်တွေ လို ဘာသာပြန်ပေး ရုံနဲ့ မရပါဘူး။ မီဒီယာဘာသာပြန်ဆိုတာ သတင်း ထောက်တွေရဲ့ အခြေ အနေကိုသိနေဖို့လိုပါတယ်။ ပြီးတော့မိနစ် မလပ်ထွက်ပေါ်လာတဲ့သတင်းတွေ၊ ကောလာဟလ တွေကိုလည်း အမြဲပြောပြနေဖို့လိုပါတယ်။ ကိုယ်ကသတင်းထောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်ကပဲ သတင်းလုပ်သင့်မလုပ်သင့်ကို ဆုံးဖြတ်မှာဖြစ်လို့ ဘာသာပြန်က သူရရှိတဲ့ သတင်းအပေါ် အရေးကြီး၊ မကြီးဆိုပြီး သူကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်တာ လုံးဝအဖြစ်မခံပါနဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ဆီက အမြဲတမ်း သတင်းတွေလိုတယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်ကလည်း သူ့ကို မိနစ်မလပ် အခြေအနေတွေ ကို မေးဖို့လိုပါတယ်။

အင်တာဗျူးတွေ ချိတ်ဆက်ရပါတယ်။ ကိုယ် လိုချင်တဲ့ သတင်းနဲ့ လိုက်ဖက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေဖို့ အပြန်အလှန်စစ်ဆေးရပါတယ်။ ဘာသာပြန်ကိုထိုသူ့အကြောင်းတတ်နိုင်သလောက် စုံစမ်းခိုင်းပြီး ကိုယ်မေးတာ ထိုသူဖြေနိုင်မလားဆိုတာလည်း ဘာသာပြန်ဆီက အကြံပိုက် တောင်းရပါတယ်။ ပြီးတော့ ထိုသူမအားလပ်ရင် အခြားတိယလူ ဘယ်သူရှိလဲဆိုတာလည်း အရံအနေနဲ့စဉ်းစားပြင်ဆင်ထားရပါတယ်။ စစ်မက်ရဲ့တစ်မက အခြားအခြေအနေမှာလည်း သတင်းအရင်းအမြစ်ကို တစ်ခုတည်းကံသေကံမ ကြီးမဲသတ္တကလို့မရပါဘူး။ နောက်တစ်ခုက အင်တာဗျူးလုပ်မယ့်နေရာနဲ့ အခြေအနေကိုလည်း ကြိုသိထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒေသခံ ဘာသာပြန်က သွားရမယ့် နေရာကို အယုံအကြည်မရှိဘူးဆိုရင်တော့ နည်းနည်း သတိထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းက အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒေသခံ တစ်ယောက်အနေနဲ့ နေရာဒေသကို မယုံကြည်ရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ သူ့ရဲ့ တစ်သီးပုဂ္ဂလခံစားချက်ကြောင့် သူ့ကိုယ်တိုင် မသွားရဲလို့ မယုံကြည်တာလား၊ သူ့ကိုယ်တိုင်က

ကောလာဟလတွေကို ယုံကြည်ပြီး မသွားရဲတာလား ဆိုတာလည်း သတိကပ်ဖို့လိုပါတယ်။ တစ်ခါတလေ ဒေသခံမပါဘဲ သွားတာလည်း ပိုကောင်းပါတယ်။ ဥပမာ-၂၀၁၂ ရခိုင် အရေး အခင်းတုန်းက ဘီဘီစီ သတင်းအဖွဲ့အတွက် Fixer လုပ်တုန်းက အခြေအနေ ကို ကြုံတုန်း ပြောပြချင်ပါတယ်။ စစ်တွေမြို့ထဲက မူဆလင်တွေချည်းနေတဲ့ အောင်မင်္ဂလာရပ်ကွက်ထဲကို အဖွဲ့လိုက်ဝင်ဖို့ အကြိမ်ကြိမ်ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အာဏာပိုင်တွေနဲ့ ဒေသခံရခိုင်တွေက ဝင်ခွင့်မရှိဘူး လို့ တားဆီးနေတာကြောင့် ဘယ်လိုမှ အခွင့်မရခဲ့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာ ပြန် သုံးသပ်လိုက်တော့ ပဋိပက္ခထုံမှာတစ်ဖက်အဖွဲ့ဆီကို သတင်းသွားယူတာကိုတစ်ဖက်အဖွဲ့က မကြိုက်တော့ ကောလာဟလ တွေပြောပြီး တားဆီးတယ်။ အာဏာပိုင်တွေကလည်း အထက် အမိန့်ဆိုပြီး တားဆီးတယ်။ နောက် သတိထားမိတာတစ်ခုက နိုင်ငံခြားသတင်းအဖွဲ့နဲ့အတူ ဘာသာပြန်ပါနေတော့ သူတို့က ဘာသာပြန်ကနေ တစ်ဆင့် ပြောပြီး တားဆီးနေတာကို သိလာတယ်။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က ဘီဘီစီ အဖွဲ့ကိုပြောလိုက်တယ်။ သူတို့ချည်းဝင် သွားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာပြန် မပါတော့ တားဆီးတဲ့သူတွေ ပြောစကားကို နားမလည်သလိုနဲ့ ရိုက်ကူးဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အာဏာပိုင်တွေ လာတားဆီးရင်လည်း ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနက ပေးထားတဲ့ ဗီဇထောက်ခံစာကိုပဲ ထပ်တလဲလဲပြုပြီးဝင်သွားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အလုပ်ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဘီဘီစီအဖွဲ့ဝင်သွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်နေရာနဲ့ တစ်နေရာ အခြေအနေချင်း မတူနိုင်တဲ့အတွက် ကြောင့် နောက်အခြေအနေတစ်ခုမှာ ဒီလိုလုပ်လို့ မသေချာပါဘူး။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

အင်တာဗျူးရနိုင်ခြေ နည်းပါးတဲ့
နေရာဒေသတွေ အတွက် ကြိုတင်ပြီး
အင်တာဗျူး လုပ်ရပါတယ်။

မြို့တော် ဆူလာမန်နီးယားမြို့ဟာ ၂၀၁၀ ကာလမှာ အန္တရာယ်များတဲ့ မြို့တွေ့မဟုတ်ပါဘူး။ အစိုးရရုံးဌာနတွေရှိသလို စီးပွားရေးကုမ္ပဏီတွေ အခြေချတဲ့ မြို့လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ အင်တာဗျူးကို တတ်နိုင်သလောက် ချိတ်ဆက်ရပါတယ်။ ကိုယ့်သွားမယ့် မြို့တွေမှာ အင်တာဗျူးရဖို့ မသေချာပါဘူး။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ကိုယ်မရောက်ဘူးတဲ့ နေရာဒေသဖြစ်နေတာရယ်၊ ပဋိပက္ခဒေသဖြစ်နေတာရယ်ကြောင့် အင်တာဗျူးအတွက် မသေချာပါဘူး။ ဒီတော့ အဲဒီမြို့တွေကအခြေအနေကိုရောက်နေတဲ့မြို့ကပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ပဲ အင်တာဗျူး လုပ်ရပါတယ်။ (ထိုအတွေ့အကြုံအရ ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှာ ကချင်ပြည်နယ် လိုင်ဇာကို သတင်း သွားယူတဲ့အခါက စစ်ပွဲအခြေအနေနဲ့ အခြားနယ်စပ်ရေးရာ အခြေအနေအတွက် မြစ်ကြီးနား က နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ လှုပ်ရှားသူတွေကို အင်တာဗျူးရပါတယ်။ လိုင်ဇာရောက်တဲ့အခါ ကြိုတင်တွေးထားတဲ့အတိုင်း အချိန်သုံးနာရီပဲ ရပါတယ်။ သုံးနာရီအတွင်းမှာ လိုင်ဇာမြို့နဲ့ နယ်စပ်ဒေသကိုပဲ B Roll တွေရသလောက်ရိုက်ခဲ့ပြီး ကြိုတင် အင်တာဗျူးတွေနဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီး သတင်းလုပ်ခဲ့ပါတယ်။)

ပဋိပက္ခရဲ့တွေမှာ လုပ်သင့်တာကတော့ VoxPox ပါပဲ။ လက်ရှိအခြေအနေကို တကယ်ခံစားရတဲ့ ဒေသခံတွေရဲ့ စိတ်ခံစားချက် ဖွင့်ဟမှုတွေကသာ သတင်းကို အားကောင်းစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ပွဲကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ၊ စီးပွားရေးအခြေအနေတွေ အတွက် နိုင်ငံရေးသမား၊ စီးပွားရေးသမားတွေကို ခြုံငုံမေး မြန်းပြီး သတင်းလုပ်နိုင်ပေမယ့် လက်ရှိမြေပြင်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေကို သိမြင်နိုင်တာက ဖြစ်ပွား နေတဲ့နေရာက လူတွေ ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဝီဒီယိုဂျာနယ်လစ်တစ်ယောက်အနေနဲ့အစိုးရအဖွဲ့တို့က တစ်ဖက် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ နေရာဒေသက စစ်မှန်တဲ့ ဝီဒီယိုရုပ်တွေပါပဲ။ (လိုင်ဇာရောက်တုန်းက ရိုက်ထားတဲ့ ကချင်စစ်သားတွေရဲ့ ရုပ်တွေကို ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲနဲ့ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခသတင်းတွေလုပ်တိုင်း အခုထိ အဲဒီရုပ်တွေကို သုံးစွဲနေတုန်းပါပဲ)

စစ်မက်ဒေသက ရုပ်တွေဟာ နောက်တစ်ခါ ပြန်သွားရိုက်ဖို့ မဖြစ်နိုင်တာကြောင့် တတ်နိုင်သမျှ များများယူထားတာကောင်းပါတယ်။ နောင်တိုက်ဆိုင်တဲ့ သတင်းလုပ်တဲ့အခါ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ပါတယ်။

ဆူလာမန်နီးယားမြို့မှာ အင်တာဗျူးတွေလုပ်ပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ မြောက်ပိုင်းမြို့ အယ်ဘေးလ်ကို ထွက်ခွာပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ပစ်ခတ်မှုတွေ ရှိနေသေးတဲ့ ကာကွတ်မြို့ကို ဖြတ်သန်းသွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဝီဒီယို သတင်းထောက်အတွက် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ရုပ်တွေကို ရိုက်ရမယ့် အခွင့်အရေးရလာပါတယ်။ ထို့အတူ အလွန်လည်းအန္တရာယ်များပါတယ်။ ကာကွတ်မြို့ဟာ ဆဒမ်ဟူစိန်ရဲ့ အမာခံထောက်ခံသူတွေနေတဲ့ မြို့ဖြစ်တာကြောင့် မကြာခင်က ခြုံခိုတိုက်ခိုက်မှု တွေနဲ့ ကားဗုံးထောင်တိုက်ခိုက်မှုတွေဖြစ်နေတဲ့မြို့ပါ။

အဲဒီလို ပဋိပက္ခရဲ့က ခရီးသွားတဲ့အခါမှာ ကင်မရာ ပစ္စည်းအပြည့်အစုံဆောင်သွားရုံတင်မက ဘဲ ကိုယ်နဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေပါ ယူသွားရပါတယ်။ အကယ်၍ တစ်ခုခုဖြစ်ခဲ့ရင် သတင်းထောက်ဆိုတာ သက်သေခံဖို့နဲ့ အသက်အန္တရာယ်ကျရောက်ခဲ့မယ်ဆိုရင်တောင် ကိုယ်ဘယ်သူဆိုတာ ကျန်တဲ့သူတွေ သိစေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ခရီးစထွက်ပြီဆိုတာနဲ့ ကင်မရာမင်းဖြစ်တဲ့ ကိုယ်က ခေါင်းခန်းမှာ ကင်မရာနဲ့ ထိုင်ရပါ တယ်။ ခေါင်းခန်းမှာ ကင်မရာနဲ့ထိုင်ရတာအလွန်အန္တရာယ်များမှန်းသိပေမယ့်သတင်းထောက် အမှန်တကယ် နေရာယူသင့်တဲ့ နေရာလည်းဖြစ်ပါတယ်။ လမ်းမှာဖြတ်လာတဲ့ ကျေးရွာတွေ၊ စစ်ပွဲလက်ကျန် အပျက် အဆီးတွေနဲ့ အီရတ်နိုင်ငံမြို့တွေရဲ့ လမ်းတွေကိုရိုက်ဖို့က ကားခေါင်းခန်းက အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ ဒီရုပ်တွေကို Tracking Shot (လမ်းတစ်လျှောက် ဝီဒီယို ရိုက်သွားခြင်း)နဲ့ မလွတ်တမ်းရိုက်ဖို့ လိုအပ်ပါ တယ်။

လူတိုင်းမရောက်ဖူးတဲ့နေရာ၊ အများစိတ်ဝင် စားတဲ့နေရာတွေကို သွားတဲ့အခါ ကား ခေါင်းခန်း သို့မဟုတ် ဘေးပြတင်းပေါက်ကနေ Tracking Shot တွေက မဖြစ်မနေ ရိုက်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီလို Tracking Shot တွေဟာ ဒေသတစ်ခုအကြောင်း သတင်းလုပ်တဲ့အခါမှာ မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါတယ်။ ထို့အတူ Tracking Shot တွေက ကြည့်နေသူကို ကိုယ်တိုင်သွားသလို ခံစားချက်ပေးပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

Tracking Shot တွေဟာ ကြည့်ရှုသူကို ကိုယ်တိုင်သွားရောက်သလို ခံစားချက်ပေးသလို သတင်းကို ပိုစိတ်ဝင်စားဖို့ ဆွဲဆောင်ပါတယ်။

(၂၀၁၃ ခုနှစ် ကချင်ပြည်နယ်က KIA ကချင်အဖွဲ့ ထိန်းချုပ် ထားတဲ့ လိုင်ဇာမြို့ကို အသွား မှာ ရိုက်ခဲ့တဲ့ Tracking Shot တွေဟာ ဒေသလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲမှုနဲ့ နယ်မြေ မလုံခြုံမှုကို ဖော်ပြနေတာ ကြောင့် သတင်းမှာ သက်မှတ်ထားတဲ့ အချိန်ထက်ပိုသုံးခဲ့တယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ ဒီလိုခက်ခဲကြမ်း တမ်းတဲ့နေရာက Tracking Shot က သတင်းမှာ ဘာပြောမလဲဆိုတာကို စိတ်ဝင်စားမှု ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ကာကွတ်မြို့ကို ရောက်တဲ့အခါ ထင်ထားတဲ့အတိုင်း မြို့အခြေအနေက မလုံခြုံပါဘူး။ ဒီတော့ ရတဲ့အခွင့် အရေးက ရောက်တဲ့နေရာမှာ မြို့ခံလူထုကို ရိုက်ဖို့နဲ့ VoxPoX ယူဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အထက်မှာ ပြောခဲ့သလို သတင်းအတွက် ခြုံငုံပြောနိုင်မယ့် နိုင်ငံရေးသမား၊ စီးပွား ရေးသမားတွေနဲ့ အင်တာဗျူး ရရှိထားပြီး

သတင်းလုပ်လို့ရပေမယ့် တကယ် အခြေအနေ မှန်ကို ကိုယ်တွေ့ကြုံနေရတဲ့ ဒေသခံတွေရဲ့ စကားက သတင်းကို ရောင်ပြန်ဟပ်ပေပါတယ်။ ဒါကြောင့် VoxPox ဟာ အများပြည်သူနဲ့ တိုက်ရိုက်ဆိုင်တဲ့ သတင်း တွေအတွက် အလွန် အရေးပါပါတယ်။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

VoxPox ရဲ့ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်က သတင်း တစ်ခုရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တို့ ပြန်တဲ့ အများပြည်သူ သဘောထားအမြင်ပါ။

(၂၀၁၂ ရခိုင်ဘာသာရေး ပဋိပက္ခကို အစိုးရက ကိုင်တွယ်ဖြေ ရှင်းနိုင်ပြီလို့ သတင်းထုတ် ပြန်တဲ့အချိန်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်က နှစ်ဖက်လူထုရဲ့ လက်တွေ့ အခြေအနေက အစိုးရပြောသလို မဟုတ်ခဲ့တာကို နှစ်ဘက် လူထုကို မေးမြန်းတဲ့ VoxPox တွေက သက်သေတည်ပါတယ်)

ဒီလို ပဋိပက္ခဒေသတွေ ရောက်တဲ့အခါ ကင်မရာမင်းဟာ လိမ္မာပါးနပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုယ် ရောက်နေတဲ့ ဒေသရဲ့ အခြေအနေ လုံခြုံရေး၊ ဒေသ မလုံခြုံမှုတွေ အခြေအနေကို ဖော်ပြဖို့လိုပါတယ်။ တကူးတက ရိုက်ဖို့ မလွယ်ကူရင်တောင် အကယ်၍ အခွင့်အရေးပေးလာရင် လိမ္မာပါးနပ်စွာ အခွင့်အရေး

ယူတတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဥပမာ-ဒေသလုံခြုံရေးအတွက် စစ်တပ်က လာစစ်ဆေးတာမျိုး၊ ကိုယ်က ကင်မရာနဲ့ ရိုက်တဲ့အခါ စစ်သားက လက်ကာပြတာ မျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် သေနတ်နဲ့ လှမ်းချိန်တာ၊ အော်ဟစ်တာမျိုးတွေ က သတင်းအတွက် အလွန်အရေးပါပါတယ်။ အဲဒီလို အခြေအနေဖြစ်တော့မယ့်ဆို ကင်မရာကို Record ကြိုနှိပ်ထားပါ။ မလိုအပ်ရင် ပြီးမှ ဖြတ်ပစ်ပါ။ ဒါမှမဟုတ် စစ်သားတွေမမြင်နိုင်သေးတဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ သတင်းထောက်ကို အခြေအနေကို ကြည့်သလိုဟန်ဆောင်ပြီး PTC လုပ်ခိုင်းပါ။ ကင်မရာကို ကားထဲက လျှို့ဝှက်ချိန်ပြီး စစ်တပ်စိတ်ကို Zoom ဝင်ပြီး ဖြည်းဖြည်းချင်း Zoom ပြန်ဆွဲတာ ဖြစ်ဖြစ် အခြေအနေပေါ် မူတည်ပြီး PTC လုပ်တာ သတင်းအတွက် အလွန်ဆွဲဆောင်မှု ရှိပါတယ်။

အကယ်၍ ဒီအခြေအနေကို ရပြီဆိုရင် သတင်းမှာ မဖြစ်မနေထည့်ဖို့ ကြိုးစားပါ။ ဒါမှ ကိုယ့် သတင်းရဲ့ တန်ဖိုးနဲ့ သတင်းထောက်၊ ကင်မရာမင်းရဲ့ စွန့်စားမှု၊ ပရိဖက်ရှင်နယ်ဆန်မှုတွေကို ပြသရာ ရောက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

လျှို့ဝှက်ရိုက်ချက်ကို သတင်းမှာ တင်ပြလိုက်တာဟာ ဒေသအခြေအနေကို ရှင်းပြစရာ မလိုလောက်အောင် အဓိပ္ပါယ်ရှိပါတယ်။

ဒီလို ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ အခြေအနေမှာ ကင်မရာထဲမှာ Memory Card နှစ်ကဒ်ထည့် ထားသည်

ဖြစ်စေ၊ အလွယ်တကူကင်မရာထဲထည့်လို့ရအောင် ကဒ်အပိုဆောင်ထားတာဖြစ်စေ မလွဲမသွေ လုပ်သင့်ပါတယ်။ အကယ်၍ လျှို့ဝှက်စွာ ရိုက်ထားတာဖြစ်စေ၊ အာဏာပိုင်တွေက ကိုယ်ရိုက်ထားတာတွေ ပြန်စစ်ကြည့်တာဖြစ်စေ အလျင်အမြန်ကဒ်အစား ထိုးနိုင်အောင် ကြိုးစားပါ။ ပဋိပက္ခဒေသတွေမှာ သတင်းယူဖူးသူ သတင်းထောက်တိုင်း ဒီအတွေ့အကြုံရှိမယ် ထင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခြေအနေကို ကျော်လွှားဖို့အတွက် ကင်မရာထဲ Memory Card နှစ်ကဒ်ထည့်ပြီး တစ်ကဒ်မှာ ဟိုရိုက်ဒီရိုက်နည်းနည်း လုပ်ထားပါ။ အကယ်၍ ဖျက်ခိုင်းတယ် ဆိုရင် ဟိုရိုက်ဒီရိုက်လုပ်ထားတဲ့ကဒ်ထဲက ရုပ်တွေကို ဖျက်လိုက်ပါ။ အကယ်၍ ပြင်းထန်တဲ့ အခြေအနေမျိုး ကြုံလာပြီဆိုရင်ချီတုံ့ချတုံ့မဖြစ်ပါနဲ့။ အတတ်နိုင်ဆုံးနားလည်အောင်ရှင်းပြပါ။ မဖြစ်မနေ ရုပ်တွေကို ဖျက်ခိုင်းပြီဆိုရင် Camera Settingထဲသွားပြီး စိတ်ရှည်ထွေးစေမယ့် Settingမျိုးစုံကို ဟိုပြန်ပြန် အချိန်ဆွဲပါ။

သူခေါင်းရှုပ်လာပြီဆိုရင်တော့ ကဒ် Card -1 ကနေ ကဒ် Card-2 ကို ရုပ်တွေ ပြောင်းတာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကဒ်ကို Lock ချတာဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ခုခုလုပ်ပါ။ ဘယ်လိုလုပ်သင့်လဲဆိုတာကတော့ အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး လိမ္မာပါးနပ်စွာ ကိုင်တွယ်တတ်ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။

ခရီးစဉ်တစ်ခုပြီးဆုံးပြီဆိုရင် အတတ်နိုင်ဆုံး သတင်းကို မြန်မြန်လုပ်ပါ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ရိုက်လာတဲ့ ရုပ်တွေကို အခြားကံတွေဆီ ကူးထည့်ပြီး လုံခြုံတဲ့နေရာမှာ သိမ်းဆည်းပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ သတင်းထောက်တွေကိုအာဏာပိုင်တွေကအမြဲစောင့်ကြည့်၊ နောက်ရောင်ခံ လိုက်တတ်လို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဟိုတယ်ရောက်ပြီးမှ အာဏာပိုင်တွေရောက်လာတတ်တာ၊ဆင့်ခေါ်တာ၊ အဖမ်းခံရတာတွေက ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတတ်ပါတယ်။ အင်တာနက်ရှိတဲ့နေရာဆိုရင် ရုပ် တွေကို ရုံးချုပ်ကို လှမ်းပို့ထားပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ လေယာဉ်ကွင်း သို့မဟုတ် ကားဂိတ် စတဲ့ ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်တွေမှာလဲ သတင်းထောက်တွေ မကြာခဏအဖမ်းခံရတတ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး ဘယ်လိုမှ ဖမ်းလို့မရတဲ့အဆုံး ဗီဇကိစ္စနဲ့ အဖမ်းခံရတတ်ပါတယ်။ အမှန်တကယ် တော့ သတင်းထောက်ကို ဖမ်းဖို့ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ ဥပဒေ မရှိပေမယ့် သတင်းထောက်တိုင်းဟာ နေရာတိုင်းမှာ အာဏာပိုင်တွေရဲ့ အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုးနဲ့ ဖမ်းဆီးခံရမှုတွေကို အမြဲ သတိရှိစေချင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် Video Journalist များဟာ ပိုပြီး အန္တရာယ်ရှိပါတယ်။

သတင်းတိုတည်းဖြတ်ခြင်း

"အဆုံးသတ်ကို
မေးခွန်းမေးသလိုလည်း
အဆုံးမသတ်ပါနဲ့။
သတင်းတစ်ပုဒ် အဆုံးသတ်မှာ
ကြည့်ရှုသူကို
ယတိပြတ် အဆုံးသတ်ကိုပဲ
ပေးပါ။ "

သတင်းတစ်ခုကို လုပ်တော့မယ်ဆို သတင်းကိုရိုက်ကူးတဲ့ ကင်မရာမင်းရော၊ သတင်းထောက်
ရော နှစ်ယောက်လုံးကိုယ်တိုင်လုပ်တာ အကောင်းဆုံးလို့ ပထမဆုံး အကြံပြု ချင်ပါတယ်။ သတင်းရဲ့
ဦးတည်ချက်၊ ရိုက်ကူးခဲ့တဲ့ ရုပ်တွေရဲ့ ရည်ညွှန်းချက်နဲ့ သတင်းရဲ့ စ၊ လယ်၊ ဆုံး ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ တင်ပြ
မယ်ဆိုတဲ့ အိုင်ဒီယာတွေကို ကိုယ်တိုင်လုပ်သူတွေပဲ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။
နှစ်ယောက်အတူ မလုပ်လို့လည်း မရပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ သတင်းရေးသားမှုကို သတင်းထောက်က
လုပ်နေတဲ့အချိန်၊ ကင်မရာမင်းက သတင်းအတွက် လိုအပ်မယ့် ရုပ်တွေကို စိစစ်၊ ဖြတ်တောက်ပြီး
သတင်းရေးသားမှု အပြီးအတွက် အဆင့်သင့် လုပ်နေရမှာဖြစ်ပါတယ်။

၂ မိနစ်စာ သို့မဟုတ် ၃ မိနစ်စာ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို သတင်းထောက်နဲ့ ကင်မရာမင်း ဘယ်လို
တာဝန်ခွဲဝေယူမလဲဆိုတာ တင်ပြသွားပါမယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ စ၊ လယ်၊ ဆုံး တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်

ဘယ်လို စီမံသင့်လဲဆိုတာ ရှောင်ရန်အချက်တွေနဲ့ ပူးတွဲတင်ပြသွားမှာ ပါ။ သတင်းထောက်၊ ကင်မရာမင်း နှစ်ယောက်လုံး သတင်း Edit လုပ်တော့မယ်ဆိုရင် ပထမဦးဆုံးလုပ်ရမယ့် ကဏ္ဍက

ကင်မရာမင်း - ရိုက်လာတဲ့ ရုပ်တွေကို ကွန်ပျူတာထဲ မောင်းထည့်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ မောင်းထည့် ပြီးတဲ့ အချိန်မှာ ကိုယ်ရိုက်ခဲ့တဲ့ ရုပ်တွေထဲကမှ အကောင်းဆုံးရုပ်တွေကို Sequence အစုံလိုက် Editing ပရိုဂရမ်ထဲ ရွေးထည့်ထားသင့်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်လုပ်မယ့် သတင်းအတွက် Editing မှာ Folder တစ်ခု အသစ်တည်ဆောက်ပြီး လုပ်တာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။

သတင်းထောက် - တစ်ချိန်တည်းမှာ သတင်းထောက်ကအင်တာဗျူးတွေကို နားထောင် ပြီး ကိုယ်လုပ်ချင်တဲ့ အပိုင်းကိုရွေးထုတ်ပါ။ အင်တာဗျူးမှာ ရွေးထုတ်ထားတဲ့ အသံဗိုင်း (Sound Bite)အပိုင်း တွေ့ပြီဆိုရင် ကွန်ပျူတာမှာ (Transcript) ချရေးပါ။ ပြီးတော့ PTC အသံ Sound Bite ကိုလည်း Transcript ချရေးပါ။ ဘာကြောင့် ချရေးခိုင်းသလဲဆိုရင် သတင်း VoiceOver အင်တာဗျူးနဲ့ PTC ကို အကြိမ်ကြိမ် ပြန်နားထောင်စရာမလိုဘဲ စာရွက်ပေါ်မှာတင် သတင်းရေးနိုင်ပါတယ်။ တီဗီသတင်း တစ်ပုဒ် ရေးတဲ့အခါ စကားပြောနဲ့ပဲ ရေးဖို့လိုအပ်တယ်။ ဘာလို့ဆိုတော့ အသံဖမ်းပြီးသတင်းမှာတင်ပြမှာဖြစ်တဲ့ အတွက် စကားလုံး တိုင်းဟာ သက်သောင့်သက်သာဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ သတင်းစာ စာရေးသလို ရေးမယ်ဆိုရင် သတင်းဖတ်တဲ့အခါမှာ အခက်အခဲဖြစ်နိုင်သလို ကြည့်ရှုသူအတွက်လည်း နားထောင်ရတာ မသက်သာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗန်းစကားလုံးဝ မသုံးပါနဲ့။ ထို့တူ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စကားကို အတတ်နိုင် ဆုံးရှောင်ကြဉ်ပါ။ မဖြစ်မနေ သုံးရမယ်ဆိုရင် ရှင်းလင်းချက် ထည့်ရေးပါ။ ထို့အတူ နိုင်ငံခြား ဘာသာ စကားကြားညှပ်မသုံးပါနဲ့။ အကိုးအကားမပါဘဲသတင်းထောက်အမြင် ထင်ဟပ်သွားစေမယ့် အသုံး အနှုန်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။ ဖြစ်နိုင်ရင် သူများသတင်းကို မကိုးကား ပါနဲ့။ လိုအပ်လို့ ကိုးကားရင် ကိုယ်ပိုင် စကားလုံးနဲ့ ပြန်လည် အသစ်ဖန်တီးပါ။ " ရအောင်၊ ကြပါဖို့၊ ကြမယ်လေ၊ လိုက်ပါ " စတဲ့ ဖျော်ဖြေရေး စကားအသုံးအနှုန်းတွေကို လုံးဝမသုံးပါနဲ့။

(မှတ်ချက်- အသံ Sound Bite ကို သတင်း ခန်း အသုံးအနှုန်းအရ SOT လို့လည်း ခေါ်ပါ တယ်။ ဥပမာ-သတင်းထောက်ကို တိုက်ရိုက် Live Report လုပ်တယ်ဆိုရင် သတင်းထောက်ဖြေပြီးရင် ကြားထဲမှာ အခြားလုပ်ပြီးသား အင်တာဗျူး အပိုင်းတစ်ခုကို ထည့်ပါတယ်။ အဲလို လုပ်ပြီးသား အင်တာဗျူး အပိုင်းအစကို SOT လို့ သုံးနှုန်းပါတယ်။)

ကင်မရာမင်း၊ သတင်းထောက် နှစ်ယောက်လုံး ပထမပိုင်းအလုပ်တွေ ပြီးသွားပြီဆိုရင် နှစ်ယောက်အတူ ရိုက်ထားတဲ့ ရုပ်တွေကို ပြန်ကြည့်ပါ။ ဘာကြောင့် ပြန်ကြည့်သလဲဆိုရင် သတင်း ထောက်အတွက် သတင်းရေးသားရာမှာ အထောက်အကူရစေဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ကင်မရာမင်း အတွက်လည်း ကိုယ်ရိုက်ခဲ့တဲ့ ရုပ်တွေရဲ့ အားနည်းချက်ကို နှစ်ယောက်အတူ ပြန်ဆန်းစစ်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ Team Work အလုပ်တစ်ခုဖြစ်နေလို့ပါပဲ။

Short List (ဗီဒီယိုရုပ် စာရင်းပြုစုခြင်း) သတင်းရေးသားပြီးပြီဆိုရင် အယ်ဒီတာဆီ ပို့ကြပါတယ်။ ဗီဒီယို သတင်းတစ်ပုံဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အယ်ဒီတာက ကွန်ပျူတာရှေ့လာထိုင်ပြီး သတင်းကို အစအဆုံး

ကြည့် Edit လုပ်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒီတော့ သတင်းထောက်က ကိုယ်ရေးထားတဲ့ သတင်းကို စာ လယ်၊ ဆုံး ရေးသားပြီး အယ်ဒီတာဆီပို့မှ အယ်ဒီတာက သတင်းမှာပြောမယ့် အချက်အလက်၊ အင်တာဗျူးနဲ့ PTC ကို ကြည့်ပြီး မှတ်ချက်ပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါမှ ကွန်ပျူတာရှေ့မှာ လာထိုင်ပြီး သတင်းကို ထပ်ကာ တလဲလဲ ကြည့်ရမယ့် အချိန်ကို သက်သာစေမှာပါ။ သတင်းရေးသားပြီသည်တိုင် ကိုယ့်သတင်းမှာ ဘာ ရုပ်တွေထည့်မလဲဆိုတာ အယ်ဒီတာ မှန်းဆနိုင်ဖို့ Short List ရေးပို့တာလည်း ရှိပါတယ်။ Short List ဆိုတာ သတင်းမှာပါမယ့် ဗီဒီယိုရုပ်တွေ တစ်ကဒ်ချင်းစီကို စာနဲ့ အကျဉ်းဖော်ပြတဲ့ နံပတ်စဉ် ဇယားတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ Short List ရေးတာကို သတင်းဌာနတွေမှာ သိပ်မလုပ်ပေမယ့် Reuters? AP? AFP တို့လို တစ်ကမ္ဘာလုံးကို သတင်းပံ့ပို့တဲ့ သတင်းအေဂျင်စီကြီးတွေ အတွက်တော့ Short List က အလွန် အရေး ကြီးပါတယ်။ သတင်းအေဂျင်စီကြီးက သတင်းထောက်တွေဟာ သတင်းတစ်ပုဒ် လုပ်ပြီးပြီးချင်း Short List ရေးပြီး သက်ဆိုင်ရာဌာနနေရုံးချုပ်တွေကို ပို့ကြပါတယ်။ သတင်းထောက်က ဗီဒီယို သတင်းကို Edit လုပ်နေချိန်မှာ ရုံးက အယ်ဒီတာတွေက သတင်းထောက်ပို့လာတဲ့ Short List ကို ပြန်စစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေ ဖြည့်စွက်ပြီး နိုင်ငံတကာက သတင်းဌာနတွေ ကြည့်နိုင်အောင် အင်တာနက် ဆာဗာ ပေါ် တင်လိုက်ကြပါတယ်။ အဲဒီကမှတစ်ဆင့် သတင်းဌာနတွေက Short List ကို ကြည့်ပြီး နောက် တက် လာမယ့် ဗီဒီယိုရုပ်တွေကို မှန်းဆနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားကို ဘာသာပြန် ပြီး Voiceover နဲ့ အသင့်တိုင်စောင့်နေရုံပါပဲ။ အင်တာနက် ဆာဗာပေါ် ဗီဒီယိုရုပ် ရောက်လာတဲ့အခါ နိဗ္ဗာန် အတွက် ကွန်ပျူတာထဲ ဆွဲချလိုက်ရုံပါပဲ။ Short List ကြောင့် အချိန်သက်သာစေသလို၊ အခြားဖြည့် စွက်လိုတဲ့ အချက်အလက်ကိုလည်း ကြိုတင်ရှာဖွေနိုင်ပါတယ်။

Short List နမူနာ တစ်ခုရေးတင်ပြပါမယ်။

သတင်းဖြစ်စဉ်က ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမှာ နာမည်ကျော် Pokemon Go Game မြန်မာပြည်မှာ နာမည်ကြီး၊ လူငယ်တွေ ကစားမှုများပြားလာတာကို ဖော်ပြတဲ့ သတင်းပါ။

SHOW: YANGON, MYANMAR (AUGUST 14, 2016)
(REUTERS - ACCESS ALL)

1. VARIOUS OF PEOPLE WALKING AT SHWEDAGON PAGODA
(ရွှေတိဂုံဘုရား ရင်ပြင်ပေါ် လူများသွားလာနေ)
2. PEOPLE POURING WATER ONTO BUDDHA STATUE
(ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို လူတွေ ရေပူဇော်နေ)
3. VARIOUS OF PEOPLE GATHERING IN A CHINESE TEMPLE IN YANGON
(ရန်ကုန်၊ တရုတ်ဘုံကျောင်းမှာ လူတွေ စုဝေးနေ)
4. PEOPLE STANDING AND PLAYING POKEMON GO GAME
(လူတွေ မတ်တပ်ရပ်လျက်၊ လမ်းလျှောက်လျက် ဣသုနာသညွသ့ဇာန ဆော့နေ)
5. PEOPLE SITTING PLAYING GAME
(လူတွေ ထိုင်ပြီး ဂိမ်းဆော့နေကြ)
6. HAND HOLDING PHONE, PLAYING GAME
(ဖုန်းကိုကိုင်ထားသော လက်)
7. PEOPLE WALKING INSIDE FUSAN TEMPLE
(ဖူဆန်ဘုံကျောင်းထဲ လူတွေဝင်သွား)
8. 18-YEAR OLD WUT HMONE NU SITTING AND PLAYING GAME
(အသက် ၁၈ နှစ်အရွယ် ဝတ်မှုန်နုထိုင်ပြီး ဂိမ်းဆော့နေ)
9. (SOUNDBITE) (Burmese) UNIVERSITY STUDENT, WUT HMONE NU, 18, SAYING:
အသက် ၁၈ နှစ် အရွယ် -ဝတ်မှုန်နုပြောသော စကား။
"This is a fun game but it can also be dangerous when people become too crazy
about it and going around without caution, I think."

(ဒီဂိမ်းက ကစားရတာပျော်စို့ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိမထားဘဲ ဟိုလျှောက်သွား ဗီလျှောက်သွားပြီး ဂိမ်းကို အလွန်အကျွံဆော့ ရင်တော့ အန္တရာယ်များမယ်လို့ ထင်ပါ တယ်)

10. MYAT MIN SOE (WHITE SHIRT) AND HIS FRIEND PLAYING GAME
(မြတ်မင်းစိုး (အဖြူရောင် အင်္ကျီဝတ်) နှင့် သူ့ သူငယ်ချင်းတွေ ဂိမ်းဆော့နေကြ)

11. (SOUNDBITE) (Burmese) YANGON RESIDENT, MYAT MIN SOE, SAYING:
ရန်ကုန်မြို့ခံ မြတ်မင်းစိုး ပြောသောစကား-
"In Singapore, they may have police officials and released warning signs for the gamers. But I don't think we need this in our country. If gamers were robbed, this is not the gamer's fault, police has to arrest the robbers. The gamers are victims and shouldn't be blamed."

(စင်ကာပူမှာ ဂိမ်းကစားသူတွေအတွက် သတိ ပေးဆိုင်းဘုတ်တွေကပ်ထားပြီးရဲအရာရှိ တွေလည်း စောင့်ကြည့်နေတာ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာတော့ မလိုအပ်သေး ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ဂိမ်းဆော့တဲ့သူတွေ အလုခံရရင်တော့ ဂိမ်းကစားသူတွေရဲ့ အမှား မဟုတ်ပါဘူး။ ခါးပိုက်နှိုက်တွေကို ရဲက အရေးယူဖမ်းဆီးရမယ်။ ဂိမ်းကစား သူတွေက ခံရသူတွေဖြစ်လို့ အပြစ်တင်လို့တော့မရဘူး)

12. PEOPLE STANDING AND PLAYING GAMES INSIDE TEMPLE
လူတွေ မတ်တပ်ရပ်ပြီး ဂိမ်းကစားနေကြ။

13. PEOPLE WALKING AND PLAYING GAME
လူတွေ လမ်းလျှောက်ရင်း ဂိမ်းကစားနေကြ။

အထက်ပါ Short Listကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အင်တာနက်ဆာဗာမှာ တက်လာမယ့် ဗီဒီယို ရုပ်တွေကို ခန့်မှန်းလို့ရပါတယ်။ ဒီလို Short List ရေးပြီး အယ်ဒီတာကို တင်ပြမယ်ဆိုရင် သတင်းအချက်အလက်နဲ့ ဗီဒီယိုရုပ်ဘယ်လို စပ်ဆက်မလဲဆိုတဲ့ မှန်းဆချက်ကို လွယ်ကူစွာ သိမြင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းရေးသားမှု

သတင်းတစ်ပုံ တည်ဆောက်မှုကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အရိုးရှင်းဆုံးပုံစံနဲ့ တင်ပြပါမယ်။

----VoiceOver ----- First Interview ---- VoiceOver -----Second Interview ----- VoiceOver----
PTC

သတင်းထောက်ဟာ သတင်းမရေးသားခင် ပထမပိုင်းမှာပြောခဲ့သလို သတင်းအတွက် ရွေးချယ်ထားတဲ့ အင်တာဗျူးနဲ့ PTC ကို ချရေးသင့်ပါတယ်။ ချရေးပြီးလို့ သတင်းကို ရေးသားတော့မယ် ဆိုရင် ပထမဆုံး ကင်မရာမင်းရိုက်ခဲ့တဲ့ ရုပ်တွေနဲ့သတင်းအတွက်လိုအပ်မယ့် ရုပ်တွေ (အကယ်၍ Archive ထဲက ထုတ်ယူဖို့ လိုအပ်ခဲ့လျှင်) ပြန်ကြည့်ပါ။ ရုပ်တွေကို ပြန် ကြည့်ပြီးရင် သတင်းကို ဘယ်လို ဖွင့်လှစ်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားရပါတော့မယ်။ ဒီတော့သတင်း အဖွင့်တွေအတွက် စဉ်းစားပုံလေး တင်ပြပါမယ်။

အဖွင့်

သတင်းတိုတိုင်းမှာ ပုံမှန်အားဖြင့် သတင်း အချက်အလက်နဲ့ စတင်တတ်ကြပါတယ်။ Stock Exchange စီးပွားရေးသတင်း၊ နိုင်ငံရေးသတင်း အများစုဟာ အချက်အလက် သို့မဟုတ် သုံးသပ်ချက်တွေနဲ့ စတင်တတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူထုနဲ့ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင် တဲ့ သတင်းမျိုးတွေကိုတော့ အချက်အလက်နဲ့ စတင်လို့ မသင့်လျော်ပါဘူး။ ဒီတော့ လူတစ်ဦး တစ်ယောက် သို့မဟုတ် လူအစု အဖွဲ့ရဲ့ စိတ်ခံစားချက်ကနေ စတင်သင့်ပါတယ်။ သတင်း လုပ်ဖို့ အိုင်ဒီယာစရပြီဆိုတာနဲ့ စတိုရီကို ဘယ်လိုတင်ပြမလဲဆိုတာ ကြိုစဉ်းစားထားရင် ရိုက်တဲ့အခါမှာလည်း စဉ်းစားထားတဲ့ အိုင်ဒီယာအတိုင်း ချဉ်းကပ်လို့ရပါတယ်။ ဥပမာ- ၂၀၁၂ ခုနှစ် ရခိုင်-ဘင်္ဂါလီ လူမျိုးရေး အရေးအခင်းဖြစ်ပြီးလို့ နောက်ဆက်တွဲ သတင်းတစ်ပုဒ် လုပ်ပါတယ်။ အခြားသတင်းဌာနတွေက တင်ဆက်မှုတိုင်း မတူအောင် စတင်စဉ်းစားတဲ့ အခါမှာ လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် မိသားစုတစ်စု အကြောင်းကို သတင်းအဖွင့်အနေနဲ့သတ်မှတ်ပြီးသတင်းကို တင်ပြဖို့ကြိုးစားပါတယ်။ မီးလောင်ခံရတဲ့ ရပ်ကွက်နားက အိမ်တွေကို မိတ်ဖွဲ့ စကားပြော ပြီး သတင်းအဖွင့် ရှာတဲ့အခါမှာ ရခိုင်အမျိုးသမီးတစ်ဦး ရရှိပါတယ်။ သူမနဲ့ သတင်းကို ဒီလို စတင်ပါတယ်။

"၂၄ နှစ်အရွယ် မခိုင်ဟာ ၂၀၁၂ ပဋိပက္ခတွေ မဖြစ်ပွားမီအထိ သူ့အိမ်နီးချင်း မူဆလင် မိသားစုနဲ့ ဘာပြဿနာမှ မရှိခဲ့ပါဘူး။ သူတို့ ဘယ်လောက်တောင် ရင်းနှီးလဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မခိုင်တို့ အိမ်က အလှူအတွက် မူဆလင်မိသားစုက ဝိုင်းဝန်းလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သလို မူဆလင်အိမ်မှာလည်း မခိုင်က ပါဝင်ကူညီပေးခဲ့ဖူးပါတယ် ..." သတင်းအဖွင့်ကို မခိုင် အိမ်မှ ကိစ္စလုပ်နေတဲ့ ရုပ်တွေနဲ့စတင်၊ သူမရဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် အင်တာဗျူးတစ်ခုထည့်ပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်က ပြဿနာ နောက်ဆက်တွဲတွေကို

တင်ပြခဲ့ပါတယ်။

နောက်ထပ် သတင်းတစ်ပိုဒ်က ၂၀၁၅ ခုနှစ် စစ်တွေမြို့က NGO အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ ရုံးတွေ ဖျက်ဆီးခံရတဲ့ သတင်းမှာ အဖျက်ဆီးခံရတဲ့ အိမ်တစ်အိမ်နဲ့ ဒီလို စတင်ခဲ့ပါတယ်။

" အဖျက်အဆီးတွေနဲ့ ဒီအိမ်က လွန်ခဲ့တဲ့ ၄၈ နာရီ မတိုင်ခင်ထိ နိုင်ငံခြား NGO ဝန်ထမ်းတွေ ဥပဒ်ဝင်ထွက်နေတဲ့ ရုံးဖြစ်သလို ဒုက္ခသည်စခန်းတွေအတွက် ပစ္စည်းတွေ သိုလှောင်တဲ့ ဂိုဒေါင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုက္ခသည်စခန်းကိုကူညီတဲ့ ဒီရုံးက အခုတော့ ဒုက္ခ ရောက်နေပါပြီ။ ဒီရုံးဟာ စစ်တွေမြို့က အဖျက်ဆီးခံရတဲ့ NGO ရုံးတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ " အခြားသတင်းဌာနတွေက စစ်တွေမြို့မှာ NGO ရုံးဘယ်လောက် ဖျက်ဆီးခံရပါ တယ်ဆိုတဲ့ အချက်အလက်နဲ့ စတင်တဲ့အချိန်မှာ ဒီသတင်းက NGO ရုံး တစ်ရုံးကို Profile အဖြစ်ထားပြီး သတင်းကို တင်ဆက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။

သတင်းခေါင်းစဉ် (၂နမူ) နှင့် မရောယှဉ်သင့်သည့် အဖွင့်

ရုပ်သံ မီဒီယာရဲ့ သဘောတရားအရ သတင်းတစ်ပုဒ်အစအဆုံး (Package) ကို လွှင့်တော့မယ်ဆိုရင် အဲဒီ သတင်းအတွက် Lead (သတင်းခေါင်းစဉ်) ကို အယ်ဒီတာဖြစ်စေ၊သတင်းထောက် ကိုယ်တိုင်ကဖြစ်စေ ရေးပြီး သတင်းလွှင့်မယ့် Cue List (ကျူး-သတင်းကြေညာရန်သတင်းများ အစဉ်လိုက် တန်းစီမှု)ထဲမှာ တင်ရပါတယ်။ ကိုယ့်သတင်းက ဘယ်အချိန်မှာ ဘယ်သတင်းပြီးရင် လွှင့်မယ်ဆိုတာ Cue မှာ သိနိုင်ပါ တယ်။ အဲဒီလို Cue List ထဲမှာ သတင်းခေါင်းစဉ်ကို သတင်းကြေညာသူအတွက် ရေးရပါတယ်။ ဒါက တီဗီ သတင်းဌာနတိုင်းရဲ့ သဘောတရားပါ။

Lead ရေးခြင်းကို သတင်းအယ်ဒီတာတွေကသာ လုပ်ဆောင်တာများပါတယ်။ ကိုယ့်သတင်း Package တစ်ပုဒ်လုံးကို ခြုံငုံကြည့်ပြီး လူစိတ်ဝင်စားမယ့် သတင်းခေါင်းစဉ် Lead ကို ရေးပါတယ်။ အဲဒီလို Lead ရေးထဲအခါ သတင်းတစ်ပုဒ်လုံးရဲ့ အဓိက သတင်း အနှစ်ကိုပဲ ထုတ်ဖော်ရေး သားတာမျိုးရှိပါတယ်။ ဥပမာ- Lead - " ရန်ကုန်မြို့ရှိ အဆောက် အအုံများဟာ စည်ပင်သာယာ ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပြီး ဆောက်လုပ်နေကြတာကြောင့် ဆောက်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီတွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူတော့မယ်လို့ ရန်ကုန်တိုင်း ဝန်ကြီးချုပ်က ကြေညာလိုက်ပါတယ်။ သတင်းအပြည့်အစုံကို သတင်းထောက်ဖြုဖြု တင်ပြ မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ " အထက်ပါ Lead က သတင်းရဲ့ အနှစ်ကို ဖော်ပြတာပါ။ နောက်ထပ် Lead တစ်မျိုးက သတင်းဖြစ်စဉ်ကို ပေါ်လွင်ဖို့အတွက် နောက်ကြောင်းပြောပြီး ဖွင့်တာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။

ဥပမာ- Lead - " ရိပတ်ဘလစ်ကန်ပြိုင်ဘက် ဇော်နယ်ထရန်ဟာ နိုင်ငံလုံးခြံရေးကို ထိခိုက် အောင် လုပ်နေတယ်လို့ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ သမ္မတလောင်းဟီလာရီကလင်တန်က ပြောကြားလိုက်ပါ တယ်။ ပြီးခဲတဲ့အပတ်က ဇော်နယ်ထရန်က မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးတစ်ခုမှာ ရှုရှားနိုင်ငံအနေနဲ့ အမေရိကန်ရဲ့ အင်တာနက်ဆာဗာထ ထိုးဖောက်ပြီး သူ့ပြိုင်ဖက်ဖြစ်သူ ဟီလာရီ ရဲ့ အီးမေးလ်တွေကို ဖော်ထုတ်ဖို့ ပြောခဲ့ တာဖြစ်ပါတယ်။ သမ္မတလောင်းနှစ်ဦးရဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ စကားလုံးတိုက်ပွဲတွေအကြောင်းကို သတင်းထောက်

ဒေးဗစ်က တင်ပြပါလိမ့်မယ်။" အထက်ပါ Lead က သတင်းကို ပိုပေါ်လွင်စေဖို့ နောက်ကြောင်းပြောပြီး ဖွင့်တာဖြစ်ပါတယ်။

Lead ရေးခြင်းဟာ အယ်ဒီတာတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍပါ။ အကယ်၍ ရုပ်သံမီဒီယာရဲ့ သတင်းခန်း အယ်ဒီတာအကြောင်းပြောရင် အခြား စပ်ဆက်စရာတွေနဲ့ ရှည်လျားသွားနိုင်သလို အလွန်လေးနက်စရာတွေလည်း ပါလာနိုင်ပါတယ်။ ဒီအခန်းမှာ အယ်ဒီတာရဲ့ကဏ္ဍကို ပြောဖို့ မရည်ရွယ်သလို ပြောနိုင်တဲ့ အရည်အသွေးလည်း မရှိပါဘူး။ VJ တစ်ဦးရဲ့ သတင်း အဖွင့်ကို ရည်ညွှန်းချင်လို့ Lead အကြောင်း အနည်းအကျဉ်းပြောတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို Lead ရေးတဲ့အခါမှာ သတင်းထောက်ဟာ သတင်းမှာပြောမယ့်သတင်းရေးသားမူနဲ့ ရောသွားတတ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ Lead မှာရေးတဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို ကိုယ့်သတင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းလို့ မှတ်ယူလိုက်ကြလို့ပါ။ အမှန်တော့ အလုံးစုံ သတင်းရေးသားပြီးမှ Lead ကို ရေးတာဖြစ်တဲ့ အတွက် သီးခြားစီဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်ဟာ Lead ရေးပြီးမှ သတင်းမရေးပါနဲ့။ ကိုယ့်သတင်းကို ပြီးမြောက်အောင်ရေးပြီးမှ Lead ကို ရေးပါ။

Lead အရင်ရေးတဲ့အခါ သတင်းအဖွင့်မှာ သတင်းအနှစ်ရေးဖို့ကျန်ခဲ့ပြီးအဖွင့်က အနှစ်သာရမဲ့သွားတတ်ပါတယ်။ ဖြစ်တတ်တဲ့ အလွဲက သတင်းအဖွင့်မှာ Lead ကို ကိုးကားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ- Lead - " ရန်ကုန်မြို့ရှိ အဆောက်အအုံ များဟာ စည်ပင်သာယာ ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပြီး ဆောက်လုပ်နေကြတာကြောင့် ဆောက်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီတွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်အရေးယူတော့မယ်လို့ ရန်ကုန်တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်က ကြေညာလိုက်ပါတယ်။သတင်းအပြည့် အစုံကို သတင်းထောက်ဖြူဖြူတင်ပြမှာဖြစ်ပါတယ်။" အထက်ပါ ဥပမာ ကို အရင်ရေးပြီး သတင်းအဖွင့်ကိုရေးတဲ့အခါ ဖြစ်တတ်တဲ့ အလွဲက သတင်းအဖွင့် " ဒီမနက် မြို့တော်ခန်းမမှာ ပြုလုပ်တဲ့ အစည်းအဝေးမှာ အဲလို ပြောခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်..."

သတင်းမှာ ဘယ်တော့မှ ကမောက်ကမ စာကြောင်းနဲ့ မဖွင့်ပါနဲ့။ ကိုယ့်သတင်းကို သတင်းကြေညာသူက Lead ပြောလိုသာ " အဲလိုပြောခဲ့တာပါ"ဖွင့်ကြပေမယ့် သတင်း ကြေညာသူရဲ့Lead မပါဘဲ သတင်းကို ပြန်ဖွင့်ကြည့်လိုက်ပါ။

" အဲလိုပြောခဲ့တာပါ " လို့ ဖွင့်တဲ့ သတင်းဟာ သတင်းအစမှာတည်းက သတင်း အနှစ်မပါဘဲ ကမောက်ကမ ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ကိုယ့် သတင်းမှာ သတင်းအချက် အလက် စ၊ လယ်၊ ဆုံး ပြည့်စုံစွာ တင်ပြဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကတော့ သတင်းခေါင်းစဉ် Lead နဲ့ မရောယှဉ်ဖို့ သတိပေးတာပါ။

သတင်းအချက်အလက် သို့မဟုတ် သုံးသပ်ချက် အဖွင့်

အခြားအဖွင့်ကတော့ သာမန်သတင်းပုံစံမျိုး ဖြစ်စဉ်နဲ့ စတင်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအဖွင့်မှာ သတိထားရမှာက ရှိသမျှ သတင်းအချက်အလက် အကုန်လုံးကို စုံပြုမပေးမိဖို့ပါ။ သတင်းမှာ အင်တာဗျူး ပါဝင်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အဓိက အချက်အလက်ကို အင်တာဗျူးနဲ့တွဲ၊ နောက်ထပ် အချက်အလက်ကိုလည်း ဒုတိယအင်တာဗျူး သို့မဟုတ် PTC နဲ့တွဲစသဖြင့် သတင်းကြာချိန်နဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို ချိန်ဆသုံး

ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်အများစုဟာ သတင်းပေးချင်ဇော လောကြီးတာရယ်။ ကြည့်သူကို စေတနာအပြည့်နဲ့ အချက်အလက် အကုန်ပေးချင်တာရယ်ကြောင့် သတင်းအများစုဟာ ပထမ တစ်မိနစ် မှာတင် တင်ပြစရာ ကုန်သလောက် ဖြစ်သွားတက်ကြပါတယ်။ ကိုယ့်ပေးချင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို သုံး သပ်ချက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်တွေနဲ့ ထောင့်ပေါင်းစုံက တင်ပြနိုင်အောင် အချိန်ကို ချိန်ဆဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ပြီးတော့ နောက်ထပ် အဖွင့်တွေက အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ပြောစကားတွေနဲ့ ထုတ်ပြန်ချက် (Statement) တွေကို အခြေခံတဲ့ သတင်းအဖွင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို သတင်းအဖွင့်တွေကို ချက်ချင်းပြောစကား သို့မဟုတ် ထုတ်ပြန်ချက်နဲ့မဖွင့်ပါနဲ့။ ပထမဆုံး ၁၀ စက္ကန့်မှာသာကြောင့် ဒီလိုပြောတာ၊ ဘာကြောင့် သတင်းထုတ်ပြန်တာဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်ပေးပြီးမှ အဓိက သတင်းအနှစ်ကိုပေးတာ ပိုကောင်းပါတယ်။ ဒါမှ ကိုယ်တင်ပြမယ့် အချက်အလက်ကို ပေါ်လွင်စေပါလိမ့်မယ်။

ဗီဒီယို တစ်ရပ်ချင်းစီရဲ့ ကြာချိန်

ယေဘုယျအားဖြင့် သတင်းစတီရီတစ်ပုံမှာ ရှုပ်တစ်ရပ်ကို လေးစက္ကန့် မပိုသင့်ပါဘူး။ စက္ကန့် ရေတွက်ပုံကတော့ One One Thousand, Two One Thousand, three One Thousand, Four One thousand လို့ နှုတ်က မှန်မှန်ရွတ်ပြီး ကြာချိန်ကို တွက် ချက်ပါတယ်။ လေးစက္ကန့်ရှုပ်တွေဆိုတာ တည်ငြိမ်နေတဲ့ ရှုပ်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ရှုပ်တိုင်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥပမာ-ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလုံးကို Pan Shot နဲ့ပြဖို့ ခြောက်စက္ကန့်လောက်လိုကောင်း လိုပါလိမ့်မယ်။ အချိန်ပေါ်မူတည်ပြီး Sequence တစ်စုံ Wide Mid Close up ရှုပ်သုံးရပ်သုံးနိုင်သလို နှစ်ရပ်တည်းလည်း သုံးကြပါတယ်။

အတတ်နိုင်ဆုံးတော့ ရှုပ်တစ်ရပ်ကို လေးစက္ကန့်သုံးစေချင်ပါတယ်။ လေးစက္ကန့်ထက် အချိန်နည်းမယ်ဆိုရင်တော့ ရှုပ်တွေဟာ ချက်ချင်းပေါ် ချက်ချင်းပျောက်ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

ရှုပ်ပြောင်းလဲခြင်း

သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ ရှုပ်တစ်ရပ်နဲ့ တစ်ရပ် အကူးအပြောင်းဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ပထမရှုပ်က Wide Shot နဲ့ ကပ်လျက် နောက်ရှုပ်တစ်ရပ်ကို Wide Shot ထပ်မံ ဖို့ဆိုလိုတာပါ။ အရှေ့က Sequence အရ Wide Mid Closeup ပဲဖြစ်ဖြစ် Mid Closeup Wide ပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လို သုံးသုံး နောက်ထပ်ရှုပ်ကို ပြောင်းတဲ့အခါ ရှေ့ကရှုပ်ရဲ့ ကင်မရာဖရိမ်နဲ့ မတူဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ရှေ့ ရှုပ်နဲ့ နောက် ရှုပ်နှစ်ခုလုံး ဖရိမ်အချိုးမတူစေချင် တာပါ။

ဇာတ်ကောင်ကို ရှုပ်ဖြင့် မိတ်ဆက်ခြင်း

ဒါကတော့ အင်တာဗျူးဖြေမယ့်သူကို အရင်မိတ် ဆက်တဲ့အခါမှာ သူ့အလုပ်လုပ်တာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကွန်ပျူတာသုံးနေတာ၊ စာအုပ်ဖတ်နေတာစသဖြင့် ဇာတ်ကောင် မိတ်ဆက်တွေ ရိုက်ကြပါတယ်။ Edit မှာ

မိတ်ဆက်ရိုက်ချက်သုံးမယ်ဆိုရင် သတိထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကိုယ်သုံးမယ့် ရိုက်ချက်ရဲ့ နောက်ဆုံး ရုပ် ဟာ အင်တာဗျူးရုပ်နဲ့ ကင်မရာအချိုး (Frame) မတူဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အင်တာဗျူးက One-Third Frame ဖြစ်နေတာကြောင့် ထိုအင်တာဗျူးရုပ်အရှေ့က မိတ်ဆက်ရုပ်ဟာလည်း One-Third Frame အချိုးအစားနီးပါး တူညီနေတဲ့ ဖရိမ်ဖဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဖရိမ်တူနေမယ် ဆိုရင် မျက်စိထဲမှာ ခုန်ကျော်ရိုက်ချက် (Jump Cut) လို ရုပ်အကူးအပြောင်း ခုန်သွား တတ်လို့ပါ။ အမှန် တော့ Edit နဲ့ပတ်သက်ပြီး လက်တွေ့ပြမှ ပိုကောင်းမှာဖြစ်ပေမယ့် လုပ်နေကြသူတွေ ခန့်မှန်းမိနိုင်လို့ စာနဲ့ ပဲ ရေးသားရတာဖြစ်ပါတယ်။

ဇာတ်ကောင်ကို အသံ Voiceover ဖြင့် မိတ်ဆက်

အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူရဲ့ ရာထူး၊ အလုပ်အကိုင်၊ ပညာအရည်အချင်းကို Voiceover မှာ မိတ် ဆက်တဲ့အခါ အများစုက ရှည်လျားတဲ့ ရာထူးဘွဲ့ထူးတွေ ထည့်ပြောကြပါတယ်။ နိုင်ငံ တကာသတင်း တွေမှာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို မိတ်ဆက်မယ်ဆိုရင် လိုရင်းနဲ့ တိုတိုပဲ မိတ်ဆက် ကြပါတယ်။ သတင်းမှာ ဆန့်ကျင်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးပါဝင်တယ်ဆို သူတို့ကို ရည်ညွှန်းတဲ့ နာမ်စားဟာ နှစ်ယောက်လုံးအတွက် မျှတရပါမယ်။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုး ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်(ကြည်း) ဆိုပြီး ပထမပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ညွှန်းပြီး ဒုတိယလူကိုတော့ NLD ဥက္ကဋ္ဌ လို့သာ ရည်ညွှန်းမယ်ဆို ရင် ကိုယ့်သတင်းမှာ မမျှတမှုဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစိုးရခေါင်းဆောင်နှင့် အတိုက် အခံခေါင်းဆောင် (အခြားအသုံးအနှုန်းတွေလည်း ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါတယ်) လို့ အထိရောက်ဆုံး နဲ့ အတိုဆုံးနာမ်စားကို သုံးတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဘွဲ့ထူးအစစ်အမှန်တွေကိုသုံးဖို့ အတွက် နေရာရှိပါတယ်။ အဲဒီနေရာက အင်တာဗျူးဖြေဆိုရင် သူတို့ရဲ့ အမည်နဲ့ ရာထူး၊ တာဝန်ကို ဖော်ပြ တဲ့ Lower Third Tittle မှာဖော်ပြ နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံတကာမှာ အသုံး များတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေ က အစိုးရ၊ အတိုက်အခံ၊ စစ်ဘက်၊ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ၊ စီးပွားရေး လောက၊ ကျွမ်းကျင်သူ၊ ပညာရေး အသိုင်းအဝိုင်းစသဖြင့်ထိုသူတွေရဲ့ အလုပ်အကိုင်တတ်ကျွမ်းမှုကိုပဲ အဓိကထား ရည်ညွှန်းပါတယ်။

သုံးသပ်ချက်ကို ကိုးကားခြင်း

ဒီနေရာ အထူးသတိပေးလိုတာက ထပ်ဆင့် ကိုးကားခြင်း (Repeated Referring) မဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အင်တာဗျူးမှာ ပြောတဲ့စကားစု တိုင်းကို ပြန်ယူပြီး အင်တာဗျူးမတိုင်မီ ကိုးကားကြတဲ့အတွက် ကြောင့် စကားတွေ ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ သတင်းမှာ ဘယ်တော့မှ အချက်အလက်ကို နှစ်ခါထပ် မပြောမိပါစေနဲ့။ အင်တာဗျူး တင်မကပါဘူး၊ အခြား အချက်အလက်တွေကိုလည်း မထပ်ပါစေနဲ့။

ဥပမာ- Voiceover- " အစိုးရက ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို ယာယီရပ်လိုက်တာ လုပ်ငန်းရှင်တွေ အရမ်းထိခိုက်ကြောင်းပြီးတော့ အလုပ်သမားတွေလည်း အလုပ်နားရတဲ့ အတွက် ဝင်ငွေထိခိုက်ပြီး အခက်အခဲဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးက ပြောပါတယ်။ "

Interview " အစိုးရက ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း တွေကို ယာယီရပ်လိုက်တာ လုပ်ငန်းရှင်တွေ အရမ်း ထိခိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အလုပ်သမားတွေလည်း အလုပ်နားရတဲ့အတွက် ဝင်ငွေ ထိခိုက်ပြီး အခက်အခဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်"

အထက်ပါ Voiceover နဲ့ အင်တာဗျူးမှာပေးတဲ့ အချက်အလက်က အတူတူပါပဲ။ ဒီတော့ Repeated Referring ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေကိုရှောင်ရှားရပါမယ်။ ကိုးကားတဲ့အခါမှာ အင်တာဗျူးကို ခြုံငုံမြင်နဲ့ အတိုဆုံးဖြစ်အောင် ကိုးကားတတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အထက်ပါ အင်တာဗျူးအတွက် ဖြစ်နိုင် ချေရှိတဲ့ ကိုးကားချက်က-

- VoiceOver ၁။ " အစိုးရရဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်က လုပ်ငန်းရှင်တွေနဲ့ အလုပ်သမားတွေ အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါတယ်။"
- ၂။ " ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတွေ ယာယီရပ်ဆိုင်းမယ်ဆိုရင် အခြား တစ်ဖက်က ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်စရာရှိပါသလဲ။" ပိုကောင်းတဲ့ကိုးကားမှု တွေလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။

အင်တာဗျူးတစ်ခုကြာချိန်

အင်တာဗျူးတစ်ခု စကားလုံး အစအဆုံး Cut တစ်ခုတည်းဖြစ်စေ၊ စကားလုံးတွေစုထားတဲ့ အပိုင်းပိုင်းဖြစ်စေ ကြာချိန်ဟာ ၂၅ စက္ကန့် မပိုသင့် ပါဘူး။ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အင်တာဗျူးနှစ်ခု၊ PTC တစ်ခုအတွက် ကြာချိန်က ၇၅ စက္ကန့် ဖြစ်နေတာကြောင့် သတင်းအချက် အလက်အတွက် အချိန်ဟာ အလွန်နည်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း အင်တာဗျူးတစ်ခု PTC တစ်ခုဟာ အရမ်းမတို၊ အရမ်း မရှည်ဖို့လိုပါတယ်။

အင်တာဗျူးတစ်ခုကို စဖွင့်ပြီဆိုရင် အနည်းဆုံး ငါးစက္ကန့်လောက် (One One thousand..etc) အနည်းဆုံးကြာပြီးမှာ Cut Away ညှပ်တာကောင်းပါတယ်။ အကယ်၍စကားစုတွေဖြတ်ပြီးဆက်မယ်ဆိုရင် လည်း အင်တာဗျူးအစပိုင်းဟာ ငါးစက္ကန့်လောက် ကြာပြီးမှ အခြားအပိုင်းတွေ ကပ်တာကောင်းပါတယ်။ နှစ်စက္ကန့်လောက်စီ Cut တွေ ဖြတ်ကပ်ထားမယ်ဆိုရင်တော့ ရှပ်တွေက Jump Cut တွေ ခုန်နေသလို စကားပြောဟာလည်း အထစ်အထစ်ဖြစ်နေတတ်တာကြောင့် ဘယ်လိုမှ မသင့်လျော်ပါဘူး။ CutAway ခံမယ် ဆိုရင်လည်း အထက်မှာ ပြောထားသလို ပရိဖက်ရှင်နယ်ဆန်စွာ Eye CutAway Hand CutAway တွေပဲ သုံးသင့်ပါတယ်။ Editing Software မှာပါတဲ့ Effect တွေ လုံးဝမသုံးပါနဲ့။ CutAway သုံးတဲ့အခါ မှာလည်း အထက်မှာပြောခဲ့သလို Cut တစ်ခုရဲ့ ကြာချိန် လေး စက္ကန့်လောက် သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်တာဗျူး Cut Away မှာ ချွင်းချက်ရှိပါတယ်။ စကားစု ဖြတ်တောက်ထားမှုကို ကြည့်ရှုရတာ အဆင်ပြေ ဖို့ Cut Awa သုံးတာဖြစ်တဲ့အတွက်နှစ်စက္ကန့်ခွဲ၊ သုံးစက္ကန့်လောက် သုံးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ၂၅ စက္ကန့်ဟာ အင်တာဗျူးတစ်ခု ကို လေးစက္ကန့်စာ Cut Awa နှစ်ခုလောက်ပါနေပြီဆိုရင် အင်တာဗျူး ဖြေဆိုသူကို ပြဖို့ အချိန်တိုသွားနိုင်ပါတယ်။ Cut Awa သုံးနည်းကတော့ အတွေ့အကြုံများ လာတာနဲ့အမျှ အင်တာဗျူးကို

လှအောင် ဘယ်လိုသုံးမလဲဆိုတာ အခြေအနေကြည့်ပြီး လုပ်ကိုင်တတ်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများရဲ့ နေရာအနေအထား

သတင်းတစ်ပို်မှာ အင်တာဗျူးနှစ်ခုဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်စေ၊ အမြင်တူသည်ဖြစ်စေ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူတွေကို ဆန့်ကျင်ဘက်မျက်နှာမူထားဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ယောက်က ညာဘက်ကို မျက်နှာမူထားတဲ့ One-Third Frame၊ နောက်တစ်ယောက် ဘယ်ဘက်ကို မျက်နှာမူထားတဲ့ Frame ဖြစ်တာ ပိုကောင်းပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ ကွဲပြားတဲ့ အမြင်လေးတွေနဲ့ တင်ပြချင်လို့ပါ။ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာပါတဲ့ အင်တာဗျူးနှစ်ခုဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်တွေ ဖြစ်နေတယ်ဆိုရင်တော့ မဖြစ်မနေ ကွဲပြားတဲ့မျက်နှာမူမှု ရှိရပါ မယ်။ ဒါမှ ထိုသူနှစ်ဦးဟာ အမြင်မတူဘူးဆိုတာကို ရုပ်နဲ့ ပြသတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို နှစ်ယောက်လုံးက သုံးသပ်ချက် ခပ်ပြင်းပြင်း ပြောထားတယ်ဆိုရင် သတင်းထောက်က ကြားက Voiceover မခံဘဲ အင်တာဗျူးနှစ်ခုကို ဘေးချင်း ကပ်ထားပေးလိုက်တာ ပိုကောင်းပါတယ်။ အဲဒီအခါစကားမှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေသလို Frame side ကလည်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေတော့ ပိုအဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။



ဓာတ်ပုံ - Youtube မှ Screen Shot

အကြောင်းအရာ တစ်ခုအပေါ် ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်ရှိတဲ့ အင်တာဗျူးနှစ်ခုကို ဋ္ဌသစေနသလနမ မခံဘဲ ဘေးချင်းယှဉ်ထားလိုက်တာ သတင်းကို ပိုပြီး တက်ကြွစေပါတယ်။

အနုပညာအမြင်ဖြင့် သတင်း

ဒီနေရာမှ ရှင်းပြချင်တာက သတင်းမှာ Voice Over နဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ ဗီဒီယိုရုပ်တွေ ထည့်ရတာ ဆိုပေမယ့် အတိအကျထည့်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကာရာအိုကေ တေးသရုပ်ဖော်တွေလို သီချင်းစာသားက "လက်ကလေး လွှဲတာလေးကို ကြည့်ရင်း ကိုယ်စွဲ" အတိုင်း ဗီဒီယိုရုပ်မှာ မိန်းကလေးလက်လွှဲတာကို ပြဖို့ မလိုပါဘူး။ သတင်းမှာ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်ဖြစ်စေ သို့တည်းမဟုတ် အနုပညာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်စေ

ပြသလိုရပါတယ်။ အချို့သော ကိစ္စတွေက တိုင်ရိုက်ပြုလို့ မရတာတွေရှိပါတယ်။ ဥပမာ-လူ့အသိုင်းအဝိုင်း ဆိုတဲ့ စကားလုံးအတွက် လူတွေရှုပ်နေတဲ့ လမ်းမကြီးတွေ၊ ဈေးတွေ ဒါတွေကို ပြသရပါတယ်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရ စကားအတွက် အစိုးရတစ်ဖွဲ့လုံးရပေါင်း "ဓာတ်ပုံပြဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒီတော့ နိုင်ငံတော် အလံ၊ လွှတ်တော်စသဖြင့် ကြားခံပြသရပါတယ်။ တစ်ခါတလေအနုပညာဆန်ဆန်တင်ပြရတာ တွေရှိပါတယ်။" နိုင်ငံရေးအခြေအနေဟာ မတည်ငြိမ်မှုတွေဖြစ်နေပါတယ်။" စကားအတွက် ကောင်းကင်မှာ တိမ်တွေ အလိပ်လိုက်ပြေးလွှားနေတာမျိုးတွေ၊ နိုင်ငံတော်အလံကိုလေမတိုက်ဘဲ တိုင်ထိပ်မှာ လျော့ရဲနေတာမျိုး တွေ ပြသရပါတယ်။ ဒါကြောင့် တီဗီ သတင်းထောက်ရော၊ ကင်မရာမင်းရောဟာ ကိုယ့်သတင်း သို့မဟုတ် ကိုယ့်ဌာနသတင်းတွေနဲ့တင် မတင်းတိမ်ဘဲ သတင်းဌာနကြီးတွေရဲ့ သတင်းတင်ဆက်ပုံတွေကို မျက်ခြေ မပျက်ကြည့်ဖို့ လိုပါတယ်။

သတင်း အဆုံးသတ်

သတင်းတစ်ပုံ အဆုံးသတ်ကို အများအားဖြင့် နောက်ခံအကြောင်းအရာနဲ့ အဆုံးသတ် တတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မကြာခင်မှာမလွဲမသွေဖြစ်မယ့်အချက်အလက်နဲ့လည်း အဆုံးသတ် နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဆုံးသတ်လိုင်းဟာ အဓိက သတင်းနဲ့ပဲ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သင့်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အတတ်နိုင် ဆုံး စာကြောင်းတစ်ကြောင်းနဲ့ အဆုံးသတ်သင့်ပါတယ်။ ဥပမာ -NLD ဝါတီ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရတဲ့သတင်းအတွက် နောက်ဆုံးပိုင်းဟာ"]၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက် ပွဲမှာ NLD က မဲအများ ဆုံးနိုင်ခဲ့ဖူးတာကြောင့် လူထု ထောက်ခံမှုဟာ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲထိ ရရှိလာတာဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံရေး သုတေသီတွေက သုံးသပ်ကြပါ တယ်။}}

သို့မဟုတ် " အခုလို NLD ဝါတီက အစိုးရဖွဲ့နိုင်လောက်တဲ့ မဲအရေအတွက်နဲ့ အနိုင်ရခဲ့တာ ကြောင့် အနိုင်ရပါတီဟာ ၂၀၁၆ ဇေဇော်ဝါရီမှာ ပထမဆုံး လွှတ်တော်ကိုခေါ်ယူရမှာ ဖြစ်ပြီး ဧပြီလမှာ အစိုးရ ဖွဲ့ စည်းရမှာဖြစ်တယ်လို့ အခြေခံဥပဒေမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။"

သတင်းနောက်ဆုံးပိုင်း အဆုံးသတ်ကို အတတ်နိုင်ဆုံး သတင်းအချက်အလက် အသစ်တွေ မပေးပါနဲ့။ ဘာကြောင့်ဆိုတော့ သတင်းအချက်အလက် အသစ်ထပ်ပေးလိုက်ရင် ထပ်ရှင်းပြဖို့လိုလာပြီး ရှင်းပြဖို့ ပျက်ကွက်ရင် သတင်းက ဆန့်တင်နဲ့အဆုံးသတ်သလို ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

ဥပမာ-" အစိုးရအနေနဲ့ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း၁၀၀ ချေးယူဖို့ လွှတ်တော်က အတည်ပြုခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လွှတ်တော်က တစ်နေ့တည်းမှာလည်း အခြား ဒေါ်လာသန်း ၃၀ ကို ချေးယူဖို့ အတည်ပြုခဲ့ပါသေးတယ်။" ကိုယ့်သတင်းက ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ချေးယူမှု သတင်းဆိုရင် အချက်အလက်တွေဟာ အတတ်နိုင်ဆုံး အဓိက အကြောင်း အရာပေါ်ကိုပဲ ပုံပိုးဖို့လိုပါတယ်။ လွှတ်တော် မှာ အခြားအရေးကြီးကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးတယ် ဆိုရင် အခြားသတင်းတစ်ပုံပြုလုပ်ပြီး တင်ပြပါ။ နောက်ထပ် အတည်ပြုတဲ့ ဒေါ်လာ သန်း ၃၀ ကို ဖော်ပြချင်ရင်သီးသန့်ဖော်ပြပါ။ ဒါမှမဟုတ် သန်း ၃၀ ကိစ္စကို ပြည့်စုံ အောင်ဖော်ပြပါ။ ဖြစ်နိုင်ရင်တော့ အခြားအကြောင်းအရာတွေနဲ့ မရောယှက်အောင် အဆုံးသတ်တာ ပို

ကောင်းပါတယ်။

ထို့အတူ အဆုံးသတ်ကို မေးခွန်းမေးသလိုလည်း အဆုံးမသတ်ပါနဲ့။ သတင်းတစ်ပုဒ် အဆုံး သတ်မှာ ကြည့်ရှုသူကို ယတိပြတ် အဆုံးသတ်ကိုပဲ ပေးပါ။ စဉ်းစားခိုင်းတာ၊ နောက်ထပ် သိဖို့ နီးဆွပေးတဲ့ အဆုံးသတ်မျိုး မဖြစ်အောင် သတိထားရပါမယ်။ သတင်းကို စ၊ လယ်၊ ဆုံး ပြီးပြည့်စုံတဲ့ အချက်အလက် တွေနဲ့ တင်ပြပါ။ နောက်သတင်းကို စောင့်ကြည့်ဖို့ သတင်းအစ ပေးတာမျိုးမဖြစ်စေဖို့ လိုပါတယ်။

PTC ဖြင့် အဆုံးသတ်ခြင်း

PTC နဲ့အဆုံးသတ်မှုဟာလည်း အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့သလိုပဲ သတင်းထောက်ပါတာနဲ့ မပါတာဘဲ ကွာပါတယ်။ သို့သော် PTC နဲ့ အဆုံးသတ်ပြီဆိုရင် နောက်ခံကို သတိထားရပါ တော့မယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ အဆုံးသတ်ဟာ PTC ဖြစ်တာကြောင့် စကားလုံးနဲ့ နောက်ခံကိုချိန်ညှိပြီး လှပအောင် အဆုံးသတ်ဖို့တော့ လိုပါတယ်။ အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ NLD ပါတီ ၂၀၁၅ ရွေး ကောက်ပွဲ အနိုင်ရတဲ့ သတင်းအဆုံးသတ်အတွက် ပါတီရုံးချုပ်ကို နောက်ခံဖြစ်စေ၊ မဲရုံကို နောက်ခံ ဖြစ်စေ၊ ဒါမှမဟုတ် ရန်ကုန် မြို့ရဲ့ အထင်ကရပြပုဒ် (LandMark) တစ်ခုခုကို နောက်ခံထားပြီး အခြေခံ ဥပဒေစာအုပ်ကိုင်လျက် အဆုံး သတ်တာဖြစ်စေ တစ်ခုခုလုပ်ဖို့လို အပ်ပါတယ်။

တချို့သော သတင်းတွေမှာ အင်တာဗျူးနဲ့တွဲပြီး PTC အဆုံးသတ်တာတွေလည်း တွေ့ရတတ် ပါတယ်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို အင်တာဗျူးနေပြီး ကင်မရာက သတင်းထောက်ဘက်ကို လှည့်လာပြီး အဆုံး သတ်တာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုအဆုံးသတ်မလဲဆိုတာကတော့ သတင်းထောက်ရဲ့ တီထွင်ကြံဆမှု ပေါ်မှာပဲ မူတည်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းကို စတင် ရိုက်ကူးကတည်းက ကိုယ့်သတင်းကို ဘယ်လို တင်ပြ မလဲဆိုတာ စဉ်းစားပြီး ကိုယ်လိုချင်တဲ့ပုံစံ ရိုက်ထားမှ Edit မှာ အစီအစဉ်အတိုင်း လုပ်လို့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ နီငအ လုပ်ခါမှ မရှိတာကို ရှိအောင်လုပ်ဖို့ ခက်ခဲပါတယ်။

PTC အဆုံးသတ်တွေမှာ အမြဲသတိထားရမှာက Sign Off နဲ့ အဆုံးသတ်ဖို့ပါပဲ။ PTC ထည့်သွင်းရခြင်းရဲ့ အဓိကအကြောင်းပြချက်ကလည်း ကိုယ့်သတင်းဌာန Sign Off ကို ဖော်ပြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

တိုက်ရိုက် ထုတ်လွှင့်သတင်းတင်ပြခြင်း Live Report

"Live Report လုပ်မယ့်
တည်နေရာက
အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
သတင်းရပ်ဝန်းကို နောက်ခံထားပြီး
Report လုပ်တာ ကောင်းပါတယ်။

"

တိုက်ရိုက် သတင်းထုတ်လွှင့်မှုကတော့ အားလုံး သိပြီးသားဖြစ်မှာပါ။ သတင်းဖြစ်စဉ် ဖြစ်နေတဲ့ နေရာကနေ သတင်းထောက်က လက်ရှိအခြေအနေကို ရှင်းပြတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို Live Report မှာ သတင်းထောက်က ကိုယ်တိုင်မြင်ရတဲ့ အခြေအနေနဲ့ ဒေသခံ လူထုခံစားရတဲ့ ခံစားချက်တွေကို ထုတ်ဖော်ပြောကြပါတယ်။ ဘယ်လိုမေးခွန်းမေးမယ်၊ ဘယ်လိုဖြေမယ်ဆိုတာ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းပြီးမှ လုပ်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တိုက်ရိုက်သတင်းထုတ်လွှင့်မယ်ဆို ကိုယ်ပြောမယ့် သတင်းအချက်အလက်ထဲမှာ အသစ် ပါဖို့ လိုပါတယ်။ တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့်မှုမှာ အချိန်ကန့်သတ်ချက်ရှိတာကြောင့် တစ်ခါတလေ သတင်းကို အတည်ပြုဆန်းစစ်ဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာကြောင့် အတည်ပြုဖို့ ခက်သလဲ ဆိုတာ ရှင်းပြဖို့တော့ လိုပါတယ်။ တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့်မှုမှာ သတင်းအချက်အလက်ထက် သတင်းထောက် ကြားသိမြင်တာကို

အဓိကဖော်ပြကြပါတယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ သတင်း ထောက်မြင်တာ၊ ကြားတာကို ဖော်ပြဖို့ ကျင့်ဝတ် အရ အခက်အခဲရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့တိုက်ရိုက် ထုတ်လွှင့်မှုမှာတော့ သတင်းထောက်က သတင်းဖြစ်စဉ်နဲ့ ပတ်သက်တာကိုလွတ်လပ်စွာပြောလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အငြင်းပွားဖွယ် စကားနဲ့ ကောလာဟလ တွေကို တော့ အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ဖို့လိုပါတယ်။

Live Report လုပ်မယ့် တည်နေရာက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သတင်းရပ်ဝန်းကို နောက်ခံ ထားပြီး Report လုပ်တာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါမှ အချိန်ကန့်သတ်တဲ့ Live မှာ ပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်း အချိန်ယူရှင်းပြဖို့ မလိုတော့ပါဘူး။ Live Report ကောင်းတစ်ခု အတွက် သတင်းထောက် နေရာယူတတ်မှု နဲ့ သတင်းရပ်ဝန်းတင်ပြနိုင်မှု နမူနာကောင်းတစ်ခု ရှိပါတယ်။ အဲဒီ Live Report ကမ္ဘာ့မီဒီယာအများစုမှာ နာမည်ကြီးသွားတဲ့ မြန်မာပြည် DVB သတင်းဌာနက သတင်းထောက်တစ်ဦးရဲ့ Live ပါ။



တတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း ရေကြီးမှုသတင်းအတွက် DVB သတင်းထောက်ရဲ့ ကမ္ဘာကျော်သွားသော Live Report

တိုက်ရိုက်သတင်းထုတ်လွှင့်မှုအတွက် အထူးတလည် မရှင်းပြတော့ပါဘူး။ ဘာကြောင့် ဆိုတော့ တိုက်ရိုက်သတင်းထုတ်လွှင့်မှုကို အတွေ့အကြုံရှိ သတင်းထောက်များသာ လုပ်ဆောင်တာ ဖြစ်လို့ သဘောတရားကောင်းစွာ နားလည်ပြီးသားဖြစ်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

VJ တစ်ဦး၏ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတတ်သည့် အလွဲများ

"Zoom နဲ့ Pan ရိုက်ချက်တွေနဲ့
သတင်းလုပ်လို့ မရပါဘူး။
အဓိကက တည်ငြိမ်သော
ရှုပုံများနဲ့သာ
သတင်းကို လုပ်တာပါ။"

VJ တစ်ယောက်အဖြစ် စတင်လုပ်ကိုင်တဲ့အခါ တွေ့ကြုံရတဲ့ အလွဲလေးတွေကို သတိထားမိဖို့ ပြောကြည့်ရအောင်။ VJ တစ်ယောက်သို့မဟုတ် လူတစ်ယောက် ဗီဒီယို ကင်မရာတစ်လုံးနဲ့ အပြင်ကို ထွက် ရိုက်ပြီဆိုရင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတဲ့ အလွဲတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအလွဲလေးတွေကို ချရေးကြည့်ပါမယ်။

- ၁။ ကင်မရာပြင်ဆင်မှု အားနည်းခြင်း
- ၂။ တွေ့ရာမြင်ရာကို နေရာတိုင်းက လောဘတကြီးရိုက်ခြင်း
- ၃။ ရိုက်ချက်များ ရှည်လျားခြင်း
- ၄။ Zoom နဲ့ Pan အလွန်အသုံးပြုခြင်း
- ၅။ မိမိသတင်းတည်နေရာကို ဖော်ပြမှုမရှိခြင်း

- ၆။ ရိုက်ချက်များ တုန်ခါခြင်း
- ၇။ ကင်မရာရဲ့ အသံဖမ်းမှုကို မစစ်ဆေးခြင်း၊ ဆူညံမှုများပြားခြင်း

(၁) ကင်မရာပြင်ဆင်မှုအားနည်းခြင်း

ဒီအချက်ကတော့ စတင်ရိုက်ကူးသူတွေတင်မက အတွေ့အကြုံရှိ VJ တွေတောင် ရံဖန်ရံခါဖြစ်တတ်ပါတယ်။ သတိမေ့လျော့မှုတစ်ခုဆိုရင်လည်း မမှားပါဘူး။ VJ တစ်ယောက်အနေနဲ့ အမြဲသတိထားရမယ့်အချက်တွေက ကိုယ့်ဝီဒီယိုကင်မရာက ဘယ်လိုကင်မရာလဲဆိုတာ ပါပဲ။ တိပ် (Tape) ကင်မရာလား၊ ကဒ် (Memory Card) ကင်မရာလားဆိုတာ သတိထားနိုင်မှ အဆင်ပြေပါလိမ့်မယ်။ တိပ်ကင်မရာဆိုရင် ကိုယ့်တိပ်က အချိန်ဘယ်လောက် ရိုက်နိုင်လဲ၊ အချိန်ဘယ်လောက်ကျန်သေးလဲ၊ တိပ်ကို ဘယ်နှစ်ကြိမ် ပြန်လည် ရိုက်ထားလဲ၊ ကင်မရာကို ပုံမှန် တစ်ပတ်ကို ဘယ်နှစ်ကြိမ်ရှင်းလင်းရေး (Head Cleaning) လုပ်ဖို့လိုလဲ ဆိုတာ သတိကပ်ဖို့လိုပါတယ်။ အရေးကြီးသတိထားရမှာက တိပ်ကင်မရာတွေဟာ ရိုက်နေတဲ့ အချိန်မှာ ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာ မပြပေမယ့် ကွန်ပျူတာထဲကို ရုပ်တွေ ပြန်မောင်းထည့်တဲ့ အခါ ပြဿနာစတင်တတ်ပါတယ်။ လှိုင်းထတာတွေ၊ ရုပ်မထင်တာတွေ၊ တိပ်ညှပ်တာတွေ ဖြစ်ပြီဆိုရင် ဒါဟာ ကင်မရာနဲ့ တိပ်ကို ပုံမှန်မသန့်ရှင်းထားလို့ပါဘဲ။

အကြောင်းရင်းနောက်တစ်ခုက ဝီဒီယိုတိပ်က ဈေးကြီးလို့ပါဘဲ။ ဒီတော့ တိပ်တစ်ခွက်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ သုံးတဲ့အတွက် ပြဿနာလေးတွေ ပေါ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အခုချိန်မှာ တိပ်ကင်မရာကို သတင်းပိုင်းမှာ အသုံးမပြုကြတော့ ဒီပြဿနာ မရှိသလောက်ရှားသွားပါပြီ။

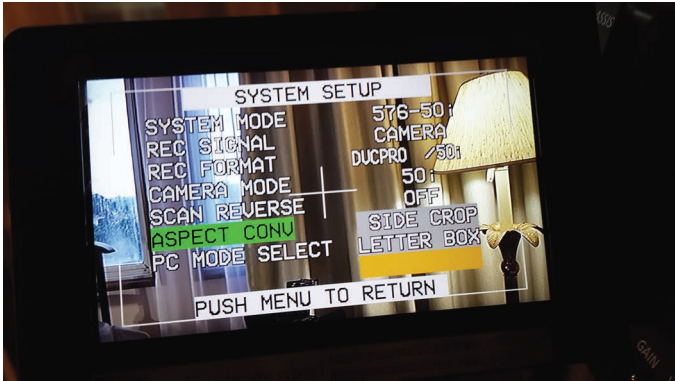
Memory Card သုံးပြုခိုပြန်တော့လည်း ပြဿနာက ရှိလာပြန်ရော။ VJ အတော်များများ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထိုက်တာက ကဒ်အပိုမဆောင်ထားခြင်း၊ မေ့ကျန်ခဲ့ခြင်းနဲ့ ရိုက်ပြီးသား ရုပ်တွေကို မရှင်းလင်းထားခြင်းပါဘဲ။ 2G 4G 8G 16G 32G ဘယ်လို ကဒ်သုံးသုံး အပိုဆောင်ထားတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ပုံမှန်မြင်နေရတဲ့ အဖုအထစ်က သတင်းတစ်ခု ရိုက်ပြီးလို့ နောက်သတင်းတစ်ခုကို သွားရိုက်တဲ့ အခါဖြစ်စေ၊ ရုံးကိုပြန်လာပြီး ချက်ချင်း နောက်တစ်နေ့ ရာ သွားရတာဖြစ်စေ၊ ကဒ်အပိုမရှိတော့လို့ ကွန်ပျူတာထဲ ရုပ်တွေ မောင်းထည့်ရတာကို စောင့်ရသလို သတင်းနောက်ဆုံးအချိန် (Deadline) အတွက်လည်း နောက်ကျတတ်ပါတယ်။

နောက်ပြဿနာတစ်ခုက ရိုက်ပြီးသားရုပ်တွေကို က်ထဲမှာ မရှင်းလင်းတာပါပဲ။ နောက်သတင်း ရိုက်လို့ ကဒ်ထဲမှာ လုံလောက်တဲ့ အချိန်မရှိတော့တဲ့အခါ ကဒ်ထဲက အရုပ်တွေ ဖျက်ရပါတော့တယ်။ ဘယ်ရုပ်က သုံးထားလဲ၊ မသုံးထားလဲ၊ စက်ထဲကူးပြီးပြီလား၊ မကူးရသေးဘူး လားဆိုတာ သေချာမသိတော့ဘဲ ချီတုံချီတုံဖြစ်ပါတော့တယ်။ မလိုအပ်တဲ့ရုပ်တွေ ဖျက်တဲ့အခါမှာလည်း တစ်ခုချင်း လိုက်ဖျက်ရတဲ့အတွက် လက်ရှိသတင်းရိုက်ဖို့အတွက် အချိန်က ကြန့်ကြာပါလေရော။ ဒီတော့ Memory Card ထဲမှ ရုပ်ပုံများကိုရှင်းလင်း (Format) လိုက်တဲ့အခါမှာတော့ ရှိသမျှ ရုပ်တွေအားလုံး ဆုံးရှုံးသွားပါတော့တယ်။

ဘက်ထရီ (Battery) ကလည်း အဓိကဖြစ်ပြန်ရော။ သတင်းရိုက်ပြီးလို့ပြန်လာတိုင်း သတိမေ့

တတ်တဲ့ကိစ္စတွေထဲမှာ ဘက်ထရီအားသွင်းဖို့ မေ့တာကလည်းတစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ VJ တစ်ယောက် သတိထားရမှာက ဗီဒီယိုကင်မရာ ဘက်ထရီဟာ နီးစပ်ရာ စတိုးဆိုင်မှာ ဝယ်လို့ရတဲ့ AA ဘက်ထရီလို့မျိုးမဟုတ်ဘူးဆိုတာပါ။ ပြီးတော့ နီးစပ်ရာမှာ အား သွင်းတဲ့အခါမှာလည်း မြန်မြန် အားပြည့် တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတော့ ကိုယ့်ကင်မရာ ဘက်ထရီ ကို အချိန်ပြည့် အားသွင်းထားဖို့ လိုသလိုအပိုဆောင် ထားဖို့လဲ လိုပါတယ်။ သတိချပ်စရာကတော့ အချိန်အကြာကြီး အားသွင်းထားတဲ့အခါ ဘက်ထရီ ပျက်ဆီး လွယ်ပါတယ်။ အားပြည့်တဲ့ မီးမီးလေး လင်းပြီဆိုတာနဲ့ Battery Charger ဖြတ်ထားတာ အကောင်းဆုံး ပါ။ နောက်တစ်ခုက နားကျပ်ဆောင်ထားဖို့ပါ။ ဒါကို အသံပိုင်း သတိထားရမယ့် ဆွေးနွေးမှုမှာ အသေးစိတ် ပြောကြတာပေါ့။

ကင်မရာပြင်ဆင်မှုအားနည်းခြင်းအပိုင်းမှာ အဓိကထား ဆွေးနွေးချင်တာက ဒီလောက်ပါ။ အခြား ကင်မရာအလိုက် အသေးစိတ်တွေကို ပြောဖို့ မရည်ရွယ်ပါဘူး။ ဒီပြဿနာလေးတွေကို သတိထား မိလိုက်တာနဲ့ ကိုယ့်ကင်မရာမှာ ဘာတွေသတိထားဖို့လိုမလဲဆိုတဲ့ထပ်ပေါင်း ဖြည့်စွက်မှုတွေကို စဉ်းစားမိ စေဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။



အမြဲအသုံးပြုနေကြ ကင်မရာ Setting ကို ဓာတ်ပုံရိုက်သိမ်းထားတာ အကောင်းဆုံးပါ။

(၂) တွေ့ရာမြင်ရာကို နေရာတိုင်းက လောဘတကြီးရိုက်ခြင်း

ဒီမှာ နားလည်မှု မလွဲစေချင်တာက တွေ့ရာမြင်ရာကို နေရာတိုင်းက လောဘတကြီး ရိုက်ခြင်းဆိုတာ မိမိလုပ်မယ့် သတင်းဖြစ်စဉ်တစ်ခု တည်းကိုသာ ရည်ရွယ်ပါတယ်။ (Archive)မှတ်တမ်း အတွက် ရိုက်ကူးတာကို မဆိုလိုပါဘူး။ ယာဉ်ထိန်းရဲ့ ပိုက်ဆံတောင်းတာ၊ ဘတ်စ်ကားတွေ စည်းကမ်းမရှိ

ရပ်တာ၊ လွှတ်တော်အမတ်တွေအိပ်ငိုက်တာစတဲ့ရုပ်တွေ ကို တစ်ချိန်ချိန်မှာ အသုံးဝင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရိုက်တာကို တွေ့ရာမြင်ရာကို နေရာတိုင်းက လောဘတကြီးရိုက်ခြင်းလို မပြောလိုပါဘူး။ ဒီလို နားလည်မှုလွဲမှားစိုးလို့

အစမှာတည်းက (VJ beginner တစ်ယောက်ကို ကင်မရာတစ်လုံးပေးလိုက်ပြီး သတင်းလိုက် ခိုင်းပါ) ဆိုပြီး (သတင်း)လို့ ညွှန်းဆိုထားတာဖြစ်ပါတယ်။ မှတ်တမ်းအတွက် ရိုက်တာကတော့ ဘာရိုက်ရိုက် မှတ်တမ်းဖြစ်တာပါပဲ။ ဆိုလိုတာက တစ်ချိန်ချိန်မှာ အသုံးဝင်ကောင်း ဝင်နိုင်တယ်ဆိုပြီး ရိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ တွေ့သမျှအရာ အားလုံးဟာ မှတ်တမ်းတွေချည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် စဆွေးနွေးလို့ရပြီ ထင်ပါတယ်။

သတင်းဖြစ်စဉ်တစ်နေရာကို VJ beginner တစ်ယောက်ရောက်ပြီဆိုတာနဲ့ အခြေအနေကို အရင်မလေ့လာဘဲ (ဂျာနယ်လစ်ဇင်ပိုင်းကို မဆိုလို သေးပါ) ကင်မရာနဲ့ စတင် ရိုက်ပါတော့တယ်။ (Angle) ထောင့်ပေါင်းစုံက ရိုက်ဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့အသိနဲ့ ထောင့် ပေါင်းစုံက ရိုက်ပါတော့တယ်။ ထောင့်ပေါင်းစုံက ရိုက်တဲ့အခါမှာ အခြေခံကင်မရာ သီအိုရီ တွေ မပေါင်းစပ်ခြင်း၊ ကိုယ့်သတင်းအတွက် ဘာလိုမယ်ဆိုတာ မပြတ်သားခြင်း၊ ကိုယ်လိုချင် တဲ့ ရုပ် (Subject) ကို မရေရာခြင်း (သတင်း ဂျာနယ် လစ်ဇင်ပိုင်း တွက်ချက်မှု လုံးဝမပါသေးပါ) စတာတွေဖြစ်လာတော့ ကိုယ်ရိုက်တဲ့ရုပ် (Usable) အသုံး တည့်၊ မတည့်မစဉ်းစားမိတော့ပါဘူး။ လောဘတကြီးလို့ ဆိုထားတာက များများရိုက်လေ ကောင်းလေ၊ Edit လုပ်တဲ့ အခါ ရွေးချယ်ရများလေ ဆိုတဲ့ အယူအဆကြောင့်ပါပဲ။ မှန်ပါတယ်။ များများရိုက်ထားတော့ သတင်းတည်းဖြတ်တဲ့အခါ ရုပ်တွေကို ရွေးချယ်ရတာ ပိုအဆင်ပြေပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အသုံးမတည့်တဲ့ရုပ်တွေ ရိုက်ထားလို့ကတော့ သုံးမိနစ်သတင်းအတွက် သုံးနာရီ စာ ရိုက်လည်းအပိုပါပဲ။ ဒါကျွန်တော့်စကားမဟုတ်ပါဘူး။ ABC သတင်းဌာနက ဝါရင့်သတင်း ကင်မရာမင်း ပြောတဲ့စကားပါ။ ဒါကြောင့် Channel News Asia မှာလုပ်တုန်းက ကျွန်တော်သတင်းထောက်က အမြဲ တမ်း သတိပေးတာက" အသုံးဝင်တဲ့ရုပ်တွေ လုံလောက်ပြီ ထင်လား။ ကြိမ်းသေအောင်လုပ်၊ လုံလောက် ပြီထင်ရင် သွားကြမယ်။ သတင်းတည်းဖြတ်ဖို့ အချိန်လိုတယ်}}

တွေ့ရာမြင်ရာရိုက်တာ မဆိုထားနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ ရိုက်ထားတဲ့ ရုပ်တွေအားလုံးကို သုံးလို့ ရတာတောင် သတင်းလုပ်တဲ့အခါမှာ ရွေးချယ်ရအရမ်းခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Documentary ရိုက်ကူးသူ တွေတည်းဖြတ်တဲ့အခါမှာ ပြောလေ့ပြောထရှိတာက(Kill your Darling) ဆိုတာပါပဲ။ ဆိုလိုတာက ရိုက် ထားတဲ့ ရုပ်တွေ ဘာတစ်ခုမှ မစွန့်ပစ်ရဲ လောက်အောင် ကောင်းပေမယ့် တကယ်လိုအပ်တာသုံးတဲ့အခါ မှာကြာတော့ အကုန်သုံးလို့ မရဘဲ ထားပစ်ခဲ့ရတာပါ။ သတင်းမှာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ ပိုဆိုးတာက သတင်းမှာ ကန့်သတ် ထားတဲ့အချိန်ရှိသလို နောက်ဆုံး သတင်းပေးပို့ချိန် Deadline ဆိုတာ ရှိနေတော့ စရိုက်တည်း က သေချာစဉ်းစားပြီး ရိုက်ဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။ တစ်ခုတော့ရှိတာပေါ့ အမေရိကန် သမ္မတ မြန်မာပြည် လာတဲ့သတင်းအတွက် ရိုက်တဲ့အခါမှာ မှတ်တမ်းပါ ပါလာတော့ များများ ရိုက်ဖို့လိုအပ်တာပေါ့။ အသုံး တော့တည့်ပါစေ။



ဓာတ်ပုံ - ဇော်နိုင်ဦး

လမ်းမထက်မှာ ရိုက်စရာတွေ အများကြီးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်ရိုက်တဲ့ Cut တိုင်းမှာ ကိုယ့် Subject ကို အာရုံစူးစိုက်ပါ။

(၃) ရိုက်ချက်များ ရှည်လျားခြင်း

သတိချပ်စေချင်တာက ရုပ်တစ်ရုပ်တည်းကို Record Click နှိပ်ပြီး အချိန်အကြာကြီး ထားတာ ပြောတာပါ။ အချိန်အကြာကြီးဆိုတာ စက္ကန့် ၂၀၊ ၃၀ လောက်ရှည်တာကိုပဲ ပြောတာပါ။ ဒီအခန်းမှာ ဆွေးနွေးလိုတာက မိမိရိုက်မယ့် ရုပ်ကို ဘယ်နေရာမှာသုံးမှာလဲဆိုတာ ပြတ်သားစွာပိုင်းဖြတ်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ Cutaway ရုပ်တွေကို ရိုက်ကူးရာမှာ ပုံမှန်အားဖြင့် ၁၀ စက္ကန့် ထက် မပိုသင့်ဘူးလို့ ကြားဖူးပေမယ့် တကယ်တမ်း သတင်းအတွက် သုံးမယ့်ရုပ်ကတော့ပုံမှန် အားဖြင့် ခြောက်စက္ကန့်ထက် မပိုပါဘူး။ ဒါဟာ ရိုက်ကူးမှုအပိုင်းကို ပြောတာပါ။ တကယ်တမ်း သတင်းမှာ သုံးတဲ့အခါ ရုပ်တစ်ရုပ်ကို သုံးစက္ကန့်နဲ့ လေးစက္ကန့်ထိပဲ သုံးပါတယ်။ စက္ကန့်ရေ တွက်ရာမှာတော့ သာမန်လို မရေတွက်ပါဘူး။ One One Thousand, Two One Thousand, Three One Thousand, Four One Thousandလို့ ရေတွက်ပါတယ်။

ဒီလိုရေတွက်မှုဟာ ရုပ်တစ်ရုပ်အတွက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ အပြင်မှာလို ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ ရေတွက်ရင် တော့ ရုပ်တစ်ရုပ်ဟာ မျက်စိအောက်မှာ ရုတ်တရက်ပေါ်လာ ရုတ်တရက် ပျောက်ကွယ်သွားပါလိမ့်မယ်။

အပျော်တမ်းဖြစ်စေ၊ VJ ပေါက်စဖြစ်စေ သတိထားမိကြမယ်ဆိုရင် ရုပ်အတော်များများဟာ လိုအပ်တာထက် အချိန်ပိုကြာရှည်နေတတ်ပါတယ်။ သတင်းအတွက် ရုပ်တစ်ရုပ်တည်းမလိုသလို ရုပ်တိုင်း

ကိုလည်း ကြာမြင့်စွာ ပြုလို့မရပါဘူး။ ဘာလို့ဆိုတော့ သတင်းတို တစ်ခုမှာ သက်ဆိုင်ရာ ရုပ်တွေကို စီလျော်စွာ တင်ပြရာမှာဖြစ်လို့ သတင်းနဲ့ ရုပ်ကိုက်ညီဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ နောက်အချက်တစ်ချက်က လူတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ရုပ်တစ်ရုပ်ကို အချိန်အကြာကြီး မကြည့်နိုင်ပါဘူး။ လူတစ်ယောက်မှာ အသွေးအသားက ဖန်တီးတဲ့စိတ်ဝင်စားမှု (Interest) သို့မဟုတ် အာရုံစိုက်မှု (Attention) ရှိပါတယ်။ အင်္ဂလန် Channel 4 တီဗီက ကျွန်တော့်လက်ဦးဆရာကင်မရာမင်းက Camera ရိုက်ကူးမှုမသင်ပြမီသူနဲ့ ကျွန်တော့် ကို မျက်နှာချင်းဆိုင် အနီးကပ်ကြည့်ခိုင်းပါတယ်။ တစ်ယောက်မျက်လုံးကို တစ်ယောက် မနားတမ်း တစ်မိနစ်ကြည့်စေပါတယ်။ ပြီးတော့ သူကမေးပါတယ်။

" ငါ မင်းမျက်လုံးကို တစ်မိနစ်လုံးလုံးတိတိကျကျ ကြည့်လား" တဲ့။ ကျွန်တော်က ပြန်ဖြေပါတယ်။ " မင်း ငါ့မျက်လုံးကို အမြဲတမ်း မကြည့်ဘူး။ တစ်ခါတလေ ငါ့မျက်ခုံး၊ တစ်ခါတလေ ငါ့အောက်ဘက်မျက်လွှာ၊ တစ်ခါတလေ ဘေးဘက်မျက်စိထောင့်ကို ကြည့်တယ်" ဆိုတော့ သူက " အေး အဲဒါ လူမျက်လုံးရဲ့သဘာဝပဲ။ ဒီလိုပဲ ကင်မရာရိုက်ကူး၊ တင်ပြရာမှာလည်းရုပ်တစ်ရုပ်ကို လူမျက်လုံးက အာရုံစိုက်ကြည့်နိုင်သလောက် အချိန်ပေးပေးပါ။ နို့မဟုတ် မင်းက ရုပ်တစ်ရုပ်ကို ရှည်ရှည်ပြလိုက်ရင် လူမျက်လုံး အာရုံစိုက်မှု သို့မဟုတ် စိတ်ဝင်စားမှုက တီဗီပေါ်က အရုပ်၊ တီဗီစင်ပေါ်က ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို အာရုံရောက်သွားလိမ့်မယ်" တဲ့။ ဆိုလိုတာ သဘောပေါက်မယ်ထင်ပါတယ်။

ဒီတော့ သာမန်သတင်းတိုတစ်ပိုဒ်အတွက် လိုအပ်တဲ့ ရုပ်ရိုက်ကူးရာမှာ မလိုအပ်ဘဲ ကြာရှည်စွာ မရိုက်ပါနဲ့။ မေးခွန်းထွက်လာမယ်။ ဒီနေရာကနေ ဒီဖြစ်စဉ်ကို အချိန်ကြာကြာလေးပြချင်လို့ပါဆိုရင် Wide, Medium, Close up shots တွေနဲ့ တင်ပြဖို့ မမေ့ပါနဲ့။

၂၀၀၇ ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေး၊ ၂၀၁၅ ကျောင်းသားအရေးအခင်း ဖြိုခွင်းခံရမှုစတဲ့ ခန့်မှန်းရခက်တဲ့ အခြေအနေကိုသတင်းရိုက်တဲ့အခါမှာ တော့ ချွင်းချက်ရှိပါတယ်။ ဘာလို့ ဆိုတော့ ဘယ်အချိန်စစ်သားက ဖတ်မှာလဲ၊ ရဲက ရိုက်မှာလဲဆိုတာ မသိတော့ စောင့်ရိုက်ရတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း ကိုယ့်ရိုက်နေတဲ့ ရုပ်က ကြာနေပြီ၊ အခြေအနေကလည်း မပြောင်းလဲသေးဘူးဆိုရင်တော့ Record Click ကို On/Off လုပ်ရတာ စက္ကန့်ပိုင်းပဲ ကြာပါတယ်။ အချိန်အကြာကြီး Record မနှိပ်ထားပါနဲ့။ သေရေးရှင်ရေး သတင်း Edit လုပ်ရတာ (ဒါမှမဟုတ်) ရုပ်အကြမ်းတွေကို ပို့ရတော့မယ်ဆိုရင် အလွန်ခက်ခဲသွားပါလိမ့်မယ်။

(၄) Zoom နဲ့ Pan အလွန်အသုံးပြုခြင်း

အပျော်တမ်း ရိုက်ကူးသူ တစ်ယောက်အနေနဲ့လည်း ရုပ်တွေကို ရိုက်ရတာ ရိုးလာပြီလို့ ထင်လာရင် ဒီ Zoom နဲ့ Pan သုံးလာပါပြီ။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီနှစ်ခုက အလွယ်ဆုံးနဲ့ အရိုးရှင်းဆုံး ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ဒါဆို ဘာလို့ Zoom နဲ့ Pan သုံးသလဲ၊ ဘယ်လိုသုံးမလဲ၊ မေးခွန်းထွက် လာပါပြီ။

ဒီ Zoom နဲ့ Pan ရိုက်ချက်တွေနဲ့ သတင်းလုပ်လို့ မရပါဘူး။ အဓိကက တည်ငြိမ်သော ရုပ်များ နဲ့သာ သတင်းကိုလုပ်တာပါ။ ဒီရိုက်ချက်တွေ ရိုက်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အခြားတည် ငြိမ်သော ရိုက်ချက်ကို ရိုက်ဖို့ မေ့နေတတ်ပါတယ်။ ဒီရိုက်ချက်နှစ်ခုဟာ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဓိက မကျပါဘူး။

(၅) မိမိသတင်းတည်နေရာကို ဖော်ပြမှုမရှိခြင်း

သတင်းစတင်ရိုက်ကူးပြီးဆိုရင် သတင်းရဲ့ဖြစ်စဉ်ကိုသာ သဲကြီးမဲကြီးရိုက်ကူးပြီးဆက်စပ်နေတဲ့ တည်နေရာတွေကို ရိုက်ဖို့ မေ့နေတတ်ကြပါတယ်။ လက်ရှိဗီဒီယိုသတင်းထောက် အများစုဟာတည်နေရာ ကိုဖော်ပြတဲ့ ရိုက်ချက်မျိုးကို အလေးပေးမရိုက်ကြတာတွေ့ရပါတယ်။ တည်နေရာကို ကင်မရာထဲမှာဖော်ပြ တာဟာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ရိုက်ချင်ရာရိုက်ပြီး မှတည်နေရာဖော်ပြလို့မရပါဘူး။ အကယ်၍ တည်နေရာဖော်ပြရင်လည်းသတင်းတည်ဆောက်မှု သီအိုရီနဲ့ မချိတ်ဆက်ဘဲ တည်နေရာကို တကူးတက ဖော်ပြပြန်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ရိုက်ချက်တစ်ခုမှာ တည်နေရာဖော်ပြရင် အခြားရည်ရွယ်ချက်လည်း ပါဖို့လိုပါတယ်။ တည်နေရာနဲ့ သတင်းဖြစ်စဉ်ကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ စနစ်တကျဖော်ပြဖို့ Wide shot Pan shot? Tilt Shot? Zoom ရိုက်ချက်တွေရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် တည်နေရာကို ဖော်ပြရာမှာ အဓိပ္ပာယ်ရှိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

(၆) ရိုက်ချက်များ တုန်ခါခြင်း

ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို သဲကြီးမဲကြီးရိုက်တဲ့အတွက်ကြောင့် ကိုယ်ရိုက်တဲ့ ဗီဒီယိုရုပ်ရဲ့ တုန်ခါမှုကို သတိ မထားနိုင်ကြတော့ပါဘူး။ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုအပေါ် အာရုံရောက်နေတဲ့အတွက် ပြေးလွှားရိုက်တာ၊ လမ်း လျှောက်ရိုက်တာ၊ ပြီးတော့ ကင်မရာကို လက်နဲ့ကိုင်ပြီး Zoom ဆွဲရိုက်တာတွေကြောင့် ရုပ်တွေ တုန်ခါပါ တယ်။ ဒီလိုတုန်ခါမှုကို မဖြစ်စလောက်လို့ ထင်ပေမယ့် တီဗီ (သို့မဟုတ်) ကွန်ပျူတာမှာပြန်ကြည့်ရင် ကင်မရာထဲက တုန်ခါမှုထက် ပိုတုန်ခါနေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ကြည့်ရသူအတွက်ရော၊ ရိုက်ကူးသူအတွက်ပါ အလွန်စိတ်အနှောက်အယှဉ်ဖြစ်ရပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် သုံးချောင်းထောက် (Tripod) သုံးစွဲတဲ့ အလေ့အထ ကျင့်ယူဖို့လိုပါတယ်။ ရိုက်ထားတဲ့ ရုပ်တွေ ကောင်းမွန်ပေမယ့် တုန်ခါလို့ လွှင့်ပစ်လိုက်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံရှိခဲ့တာကြောင့် အခုလို သတိပေးတာဖြစ်ပါတယ်။

(၇) ကင်မရာရဲ့အသံဖမ်းမှုကို မစစ်ဆေးခြင်း (သို့) ဆူညံမှုများပြားခြင်း

အသံပိုင်းပြဿနာကတော့ ကင်မရာမင်း အတော်များများရဲ့ ဂရုစိုက်မှု အားနည်းချက်ကြောင့်

ပါပဲ။ ဘာလို့ဆိုတော့ ကင်မရာမှာပါတဲ့ အသံဖမ်းမှုကို နားကျပ်မတက်ဘဲ ကိုယ့်နားနဲ့ ဖြစ်သလို ဆုံးဖြတ် လိုက်လို့ပါပဲ။ ကိုယ့်နားနဲ့ ကြားရတာကို ကင်မရာမှာလည်း ကြားရမှာပါ ဆိုတဲ့ ပေါ့လျော့မှုပါပဲ။ အပြင် ဘက်မှာ အင်တာဗျူးသည်ဖြစ်စေ၊ အတွင်းအခန်းထဲမှာ အင်တာဗျူးသည် ဖြစ်စေအပြင် ဆူညံမှု Noise ရှိ တယ်ဆိုတာ အမြဲ သတိကပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကားသံ၊ လူသံ၊ ငှက်သံ၊ လေသံအသံပေါင်းစုံရှိတဲ့ လမ်းပေါ်မှာ ကင်မရာ Mic နဲ့ပဲအလွယ်အင်တာဗျူးကြတာတွေ့မြင်နေရပါတယ်။ ကိုယ့်ကင်မရာက ပရိုဖက်ရှင်နယ် ကင်မရာ မဟုတ်ဘူးဆိုရင်တောင် အင်တာဗျူးကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဆူညံသံနည်းတဲ့နေရာမှာ လုပ်ဖို့ လိုအပ် ပါတယ်။ အပြင်မှာ ဆူညံလို့ ကင်မရာထဲမှာပါ ဆူညံတာပါဆိုတဲ့ ဆင်ခြေပေးမယ် ဆိုရင်တော့ VJ တစ်ယောက်ဆိုတဲ့ နာမည်တပ်မနေသင့်ပါဘူး။ အသံနဲ့ရုပ်နှစ်ခုပေါင်းမှ ဝီဒီယိုရုပ်တစ်ရပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သတိကပ်ပြီး အသံကိုအမြဲသတိထားမိစေဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။



ဇော်နိုင်ဦး

ဇော်နိုင်ဦးဟာ ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာ Flower News နဲ့ Yangon Times ပြည်တွင်း အပတ်စဉ် သတင်းဂျာနယ်တွေမှာ အငယ်တန်း သတင်းထောက်အဖြစ်နဲ့လုပ်ကိုင်ရင်း သတင်းထောက်လောကထဲကို စတင်ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ ထိုင်းနိုင်ငံ အခြေစိုက်လွတ် လပ်သော သတင်းအဖွဲ့အစည်း Southeast Asia Press Alliance –SEAPA ရဲ့ Journalism Fellowship Program မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရွေးခံရပြီး နိုင်ငံရပ်ခြား သတင်းလိုက်မှုကို စတင်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်နှစ်တည်းမှာပဲ အခြားမီဒီယာအဖွဲ့အစည်း Mekong Region Media Fellowship အတွက် ထပ်မံအရွေးခံရပြီး ဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေမှာသတင်း လိုက်ခဲ့ရပါတယ်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူပေါင်း သိန်းချီ သေဆုံးတဲ့ မုန်တိုင်း နောက်ဆက်တွဲ သတင်းတွေကို နော်ဝေးနိုင်ငံအခြေစိုက် Democratic Voice Of Burma-DVB သတင်းဌာနအတွက် လျှို့ဝှက်စွာ သတင်းလိုက်ခဲ့ပါတယ်။ DVB နဲ့ အင်္ဂလန်အခြေစိုက် Channel 4 သတင်းဌာနတို့ ပူးပေါင်းရိုက်ကူးတဲ့ မုန်တိုင်းဒဏ်သင့် မိဘမဲ့ကလေးများ အကြောင်း သတင်းမှတ်တမ်းရုပ်ရှင်အတွက် ကင်မရာမင်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိ ဆုတစ်ဆုဖြစ်တဲ့ Rory Peck Award ဆုကို အတူရိုက်ကူးခဲ့တဲ့ အခြား DVB သတင်းထောက်တစ်ဦးနဲ့ ပူးတွဲရရှိခဲ့ပါတယ်။ DVB သတင်းဌာနအတွက် ပြည်တွင်းမှာ လျှို့ဝှက် video Journalist အဖြစ် သတင်းတွေ ရိုက်ကူးခဲ့သလို ဥရောပ၊ အာဖရိက၊ အရှေ့တောင်အာရှနဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဒေသတွေကို Video Journalist Filmmaker အဖြစ်နဲ့ သွားရောက် ရိုက်ကူးခဲ့ပါတယ်။ ထို့အတူ ဆွီဒင်နိုင်ငံ Kalmar University မှာ Journalism ကို တက်ရောက် ပြီးမြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၁ နောက်ပိုင်း နိုင်ငံတကာ တီဗီ သတင်းဌာနကြီးတွေနဲ့ ပြည်တွင်းသတင်းတွေကို ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင် ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၂ နဲ့ ၂၀၁၃ မှာ ပြည်တွင်း ဝသန် မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်ပြိုင်ပွဲမှာ နှစ်နှစ်ဆက်တိုက် ဆုများရရှိခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၃ မှ ၂၀၁၆ နှစ် ဆန်းပိုင်းအထိစင်ကာပူနိုင်ငံ အခြေစိုက် Channel NewsAsia - CNA တီဗီသတင်း ဌာန အတွက် မြန်မာပြည်အခြေစိုက် သတင်းကင်မရာမင်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လက်ရှိအချိန်တွင် အလွတ်တန်း ဗီဒီယို သတင်းထောက်၊ Documentary Filmmaker နဲ့ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိပါတယ်။

